

Keyifli Okumalar Dileriz

Binlerce kategoride milyonlarca PDF e-kitap, ders kitapları, dergiler ve romanlara platformumuz üzerinden ücretsiz ulaşabilirsiniz.

RESMİ WEB SİTEMİZ

<https://rantey.org>

Yedek ve Duyuru Kanallarımız

Sitemize erişim engeli gelmesi veya adres değişikliği durumunda aşağıdaki kanallardan güncel giriş adresine erişebilirsiniz:

- Telegram: <https://t.me/birkitapbir>
- WhatsApp Kanalımız : <https://whatsapp.com/channel/0029VbDHv8uE50Us4lvMoc0Y>

BAVUL

Ocak 2020

Sayı: 52

Fiyat: 10 TL

KKTC: 11 TL



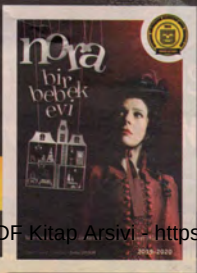
Hayat bir yolculuktur, yanınızda bulunsun.



Tek lüksümüz iyilik zaten.
Malum ya, sermayesi bedava.

Sadri Alışık

Zülfü Livaneli • Atıf Behramoğlu • Emre Kongar • Şükrü Erbaş • Ercan Kesal • Altay Öktem • Haydar Ergülen • Otisabi Şermin Yaşar • Gökhan Holten • Sırsı Rıza • Kibar Arslan • Zeynep Arslan • Evrim Kuran • Aydılgel Murat T. • Emre Ergülen • Ali Berke Uslu • Ali Murat İrat • Esin İris • Orhan Aydın • Derya Aydoğan • Yunus Emre Ceren • Eren Aysan • Sinem Keyik • Burak Ağdemir • Muzaffer Gümüşsu • Gül Çetin • Berfin Şengil • Can Uğur • Önder Abay



Cesaret, Özgüven ve Zekâ:

George Eliot

Hoşumuza gitse de gitmese de her şey değişir; hiçbir şey uzun zaman olduğu gibi, değişmeden kalmaz.

Gerçek adı Mary Ann Evans olan George Eliot 22 Kasım 1819'da İngiltere'de doğar. Galli olan babası, yazarın doğduğu Warwickshire'da bir ailenin yanında görevlidir. Yazar çocukluğundan itibaren sürekli okur ve oldukça zeki olduğu bellidir. Bunun farkında olan babası o dönemde kız çocuklarının eğitim alması çok yaygın olmasa da kızının eğitimine ısrarla yapar. 5 yaşından 16 yaşına kadar farklı okullarda yatılı eğitim alır. Bu dönemde Fransızca ve İtalyanca öğrenir.

Bilincimiz, içimizde yeni filizlenen bir başlangıcı, dışımızda olup bitenden daha ender algılar. Toruncuğa dair en ufak belirtiyi keşfetmemizden önce özsuyu pek çok kez dolaşır durur.

16 yaşında annesini kaybetmesiyle eve geri dönerek babasının işlerine yardım etmeye başlar. Çalıştıkları aile için önemli bir konumda olmaları sebebiyle evin büyük kütüphanesine erişme şansı olan Mary Ann, bu dönemde özel derslerle eğitimine devam eder. Latince ve Almanca öğrenir.

1841 yılında babasıyla birlikte Coventry kasabasına taşınır. Burada tanıştığı kimselersayesinde dinle olan ilişkisinde kırılmalar meydana gelir ve babasına artık kiliseye gitmek istemediğini açıklar. Bunun ardından aylar süren tartışmalar sonrasında babasıyla bir anlaşamayabilirler ve kiliseye gitmesine fakat düşüncelerinde özgür olmasına karar verirler. Babasının 1849 yılındaki ölümüne kadar birlikte yaşarlar.

Hepimiz dünyayı üst benliklerimizi besleyecek bir meme olarak görmemize neden olan ahlaki bir aptallıkla doğarız.

1850 yılı Coventry'de geçirir ve babasından kalan az miktarda paraya nasıl geçineceğini düşünmeye başlar. Bu dönemde Londra'ya taşınarak serbest yazarlık yapmaya karar verir ve Marian Evans ismini kullanır. Burada daha önce tanışmış olduğu ve çevirilerini yayımlayan John Chapman'ın evinde kalır. John Chapman The Westminster Review dergisini alıncı burada

yardımcı editör olarak çalışmaya başlar. Bu dönemde kadın yazarlar artık daha görünür olsalar da bir edebi yayında kadın bir editör olmak sıradan olmaktan uzaktır.

Çalışırsız, çabalarsız, kafa yorarsız ama gene de elimizden bir şey gelmez; büyük şeyler bizim çabamıza bakmadan olur biterler.

Yazar 1851 yılında tanıştığı düşünür ve eleştirmen George Henry Lewes ile 1854 yılında birlikte yaşamaya başlar. Lewes bu dönemde açık bir evlilik içinde dir. Bu yıl Feuerbach çevirisini tamamlar ve Lewes ile birlikte çıktıkları Almanya gezisinde denemeler yazmaya ve Spinoza çevirisi üzerinde çalışmaya devam eder.

Westminster Review'da yazmaya devam ederken yazdığı bir denemeyle dönemin kadın romancılarını eleştirir ve Avrupa'da yazılan realist romanları över. Bu yıllarda George Eliot mahlasını alır. 1857'de 37 yaşındayken George Eliot ismiyle ilk eserleri yayımlanır. İyi yorumlar alan hikâyeleri daha sonra kitap olarak da basılır. İlk romanı *Adam Bede* 1859 yılında yayımlanır. Büyük başarı yakalayan roman yazarın kimliğiyle ilgili merak uyandırır. George Eliot isminin arkasında Marian Evans'ın olduğu ise bir süre sonra anlaşılmıştır.

Eliot'in özel hayatıyla ilgili ortaya çıkanlar okurları şaşırtır fakat bir romancı olarak popülaritesini azaltmaz. Lewes ile olan ilişkisi nedeniyle ise toplumdaki uzun bir süre dışlanır. Bu dönem yazarın en verimli dönemidir. 1861, 1863, 1866 yıllarında üç romanı yayımlanır. En önemli eseri ve İngilizce yazılmış en iyi roman olarak görülen *Middlemarch* ise 1871-72 yıllarında okurla buluşur. Bu dışlanma dönemi 1877 yılında Kraliçe Victoria'nın kızı Prenses Louise ile tanıştırlana kadar sürer. Kraliçe, George Eliot'in en coşkulu okurlarındandır.

Ne kadar fazla şey söylersen, o kadar az şeye inanacağım; benden ne kadar fazla şey istersen, sana o kadar azını vermek için sebep sağlayacaksın.

1878 yılında Lewes öldükten sonra onun yarım bıraktığı eserler üzerinde çalışır. 1880 yılında kendinden 20 yaş küçük John Cross ile evlenir ve aynı yıl birkaç yıldır çekmekte olduğu böbrek hastalığı sebebiyle 22 Aralık'ta hayatını kaybeder.

Yazar dönemine göre oldukça muhalif ve radikal fikirlerle sahiptir. Amerikan İç Savaşı'na Kuzeysel destekler ki dönemin İngiltere'sinde bu oldukça sıradışıdır. 1868 yılında Richard Congreve'nin Britanya'nın İrlanda üzerindeki emperyal politikalarına karşı protestosunu destekler. Süfraketlere destek olur ve kadınların oy hakkı, eğitim hakkı konularında düşüncelerini açıklamaktan çekinmez. Romanlarında da küçük yerlerde yaşayanve sosyal hayattan dışlanmış kişilerden hayatlarını politik bir dille yazar.

Eğer insanların günahları kadar acılarını da kaydeden bir melek varsa herhangi bir sorumludan yoksun yanlış fikirlerin ne kadar da kederlendirildiğini ve bu kederin ne derin olduğunun herhalde farkındadır.





ATAOĞLU BEHRAMOĞLU

GOETHE'DEN NOTLAR(3)

Varlık-yokluk ikileminde...

Bütüniyle baktığımda görebildiğim, gelmiş geçmiş bütün yaratıcı sanatçıları, bunun da ötesinde düşünen her insanı düşündüren, kaygılandıran, ikilemlere sürükleyen başlıca sorun, Faust'ta da işlenen başlıca sorunsaldır: Var olma-yok olma ikilemi...



Hakkında kitaplıklar dolusu yazılar, kitaplar yazılmış, kuşkusuz daha da yazılacak; sanatın bütün alanlarının konusu olmuş, kuşkusuz daha da olacak; dev, karmaşık bu yapıt üzerine birkaç yazıda ne kadar şey söylenebilir?

Geçen yazıda "Faust'takisorunsallar" ara başlığı altında birkaç noktaya değinmişim. Bu yazıda aynı konuyu sürdüreceğim, fakat çoktan başucu kitaplarım arasında yerini almış olmakla birlikte Faust üzerine yazmaya, daha doğrusu ayrıntılara girmeye şimdilik ara vereceğim. Çünkü bu kitapta neredeyse her ayrıntı zihnimde ayrı bir yazıya konu olacak bir çağrışım sağanağı yaratıyor...

Bütüniyle baktığımda görebildiğim, gelmiş geçmiş bütün yaratıcı sanatçıları, bunun da ötesinde düşünen her insanı düşündüren, kaygılandıran, ikilemlere sürükleyen başlıca sorun, Faust'ta da işlenen başlıca sorunsaldır: Var olma-yok olma ikilemi...

Mefistofeles'in Faust'la konuşma-sında bu konuda söyledikleri aslında Faust'un(bu demek tir ki Goethe'nin kendisinin) düşüncesi(sorusu, sorunsalı) değil midir?

"Sürekli inkâr eden ruhum ben!/ Haklıyım aslında: Çünkü yaratılan her şey, /Mahkûmdur yok olmaya;/ Onun için daha iyi olurdu hiçbir şey yaratılmış olmasaydı!"

Kendi sorusu olan bu sözleri İblis'e söyleten yazar, yine kuşkusuz kendisi olan Faust'un ağzından, bu acı veren ikilemden çıkış yolu arayışın sancılarını dile getiriyor...

Tutkuyla felsefe, hukuk ve tip ve "ne yazık ki bir de ilâhiyat" okumuştur... Ama yine de "zavallı bir acemidir... eskisinden daha çok bilgisi yoktur sonuçta..." Yanıt bulamamıştır onu bunaltan sorulara... Aklından kuşkusu olmamakla birlikte bilgilerin doğruluğuna inanmamak-tadır ve tüm sevincini yitirmiştir. Bunun için ruhun gücü ve diliyle bazı sırları öğrenebilmek ümidiyle kendini büyüye adamak istemekte, bir yandan da doğaya sığınmak duygusu bir kurtuluş ümidi gibi içinde kimildamaktadır... Bu duyguyla "dolanay" a seslenişi Faust'un yine lirik şiir tadında bir bölümüdür:

"Ey, dolunay, / Görsedyin son bir kez çıktığım azabı, / Gece yarılarında kadar/ Bu masanın başında oturduğumu:/ Kitapların ve kâğıtların üstünden sonra, / Hüzünlü dost sen görürdün bana! / Ah, gezabilsem gözümün gündüzün, /

ışığında, / Mağaralarda ruhlarla sü-zülüp, / Çayırlarda alacakaranlığınla örölüp, / Ve sıyrılıp tüm bilgi dumanından, / Şebnemlerinde yıkanarak kavuşsam sağlığıma!"

Bunları yazarken ve üzerlerinde düşünürken, başta Faust ve Mefistofeles olmak üzere bu yapıtın kahramanlarının her birinin aslında Goethe'nin düşüncelerini dile getirdikleri ya da dile getirmeye aracı oldukları sonucuna varıyorum... Örneğin girişteki diyaloglarda "şairde belirir insanın gücü" diyen yazar da, birkaç replik sonra onu "Şair diyorsan-nı eğer kendinle / Yönetin o zaman şirli!" diye yanıtlayan Tiyatro Müdürü de Goethe'nin kendisidir.

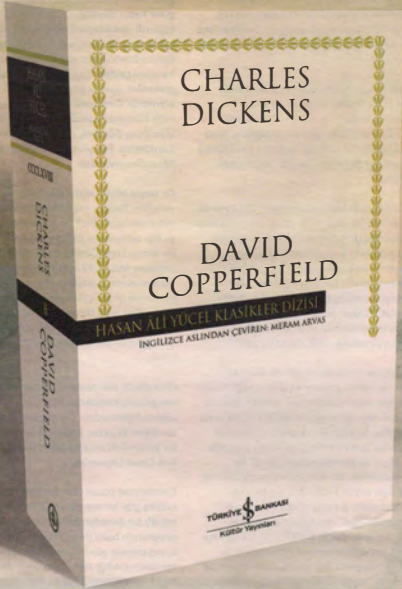
Öğrencisi Wagner'in istekleri kaygılarını yine Faust'un(Goethe'nin) istekleri ve kaygılarıdır... Masasından(çalışma odasından)ayrılmayıp yaşamı ancak tatil günlerinde ("o da ancak dürbüle, uzak-tan") gören kişinin(yazarın, sanatçının, belki bilim insanının) "dünyayı sözcük-lerle yönetmesinin" mümkün olamayacağını söyleyerek bundan yakının Wagner'e yanıtında Faust, bu düşünceyi geliştirerek bir bakıma Goethe'nin yaratıcı, yenilikçi sanat anlayışını(ve belki daha da genelde yaşam anlayışını) özetlemektedir: **"Erişemezsiniz hissetme-diginiz bir şeye, / Eğer gönülden kopup gelmezse/ Ve köklü güçlü bir zevkle/ Tüm dinleyicilerin kalbine işlemesse-/ Kalırsınız olduğunuz yerde! Karıştırıp durun, / Başkalarının artıklarıyla et kavurun/ ve üfleyin kül birikintilerini/ Elde etmek için cıvız alevleri!"** Öyle sanıyorum ki benim Goethe'ye duyduğum yakınlık da, okuduğum yapıtlarına, sözlerine ve yaşamına sinmiş olan bu samimiyet ve hakikilikle ilgilidir...

Genellikle yaptığım gibi kitaparka kapaklarının boş iç sayfasına ve oralarında olabilen boş sayfalara aldığım ipucu notlarına göz attığımda, yukarıda söyledikim gibi her birinin ayrı bir yazı konusu olabilecek önemde olduğunu görüyorum: "adalet, doğa, kadın, sanat-tayapayılık-doğalık, korku, umut, para, yaşlılık, spekülâtif felsefe, sınıf savaşı, aşk, kıskançlık, şiir, yaşamı hak etmek vb..." Demek ki Faust'a yeniden dönüş çok da geçkimeyecek...

Bu yazıyı ise yapıtın başlarında görünüp bir daha ortaya çıkmayan(ya da çıkip çıkmadığını anımsamadığım) Wag-ner'in, Pablo Neruda'nın yirmili yaşları-nın ürünü "Yirmi Aşk Şiiri ve Umutsuz Bir Şarkı" başlıklı harika şiir dizisindeki unutulmaz dizeyi, "Aşk ne kadar kısa, unu-tuş ne kadar uzun"u anımsatan yakınışıyla tamamlıyayım: **"Ah Tanrım! Ne kadar uzun, / Oysa hayat kısa."**

HASAN ÂLİ YÜCEL KLASİKLER DİZİSİ'NİN 368. KİTABI:

Charles Dickens'ın kendi tabiriyle “en sevdiği çocuğu”,
yaşamından birçok iz taşıyan ve dünyanın neredeyse
tüm dillerine çevrilmiş eseri *David Copperfield*,
Hasan Âli Yücel Klasikler Dizisi'nde.



Çeviren: Meram Arvas
1124 sayfa
K.kapak 38 TL
Sert kapak 60 TL



Marjinal
Mediyada
QR ile edisyonlarda
ücretsiz
kargo!

Antalya kitabeviniz açıldı.

Balbey Mahallesi Cumhuriyet Caddesi No:2 Muratpaşa / Antalya Tel: (0242) 243 87 33

Kitabevlerimiz: • İstanbul - Kadıköy, Tel: (0216) 348 97 84 Eminönü - Müze, Tel: (0212) 511 13 37

Beşiktaş, Tel: (0212) 258 77 43 Bakırköy, Tel: (0212) 571 20 32 Nişantaşı, Tel: (0212) 234 80 71

Taksim, Tel: (0212) 238 08 37 • Ankara - Yenışehir, Tel: (0312) 430 33 66 Tunalı Hilmi, Tel: (0312) 324 10 73

Bahçelievler, Tel: (0312) 222 63 38 • İzmir - Karşıyaka, Tel: (0232) 364 71 42 Konak, Tel: (0232) 484 77 21

Denizli - Merkez, Tel: (0258) 252 22 69 • Adana - Çarşı, Tel: (0322) 220 49 13

Konya - Selçuklu, Tel: (0332) 351 16 07 • Kayseri - Melikgazi, Tel: (0352) 222 56 92 • Manisa, Tel: (0236) 231 69 24

Samsun - Çiftlik, Tel: (0362) 233 38 30 • Trabzon - Merkez, Tel: (0462) 326 98 39 • Mersin - Yenışehir, Tel: (0324) 327 55 12

Kurucusu olduğumuz İş Bankası Kültür Yayınları
yeni kitaplarla büyüme devam ediyor.

TÜRKİYE **BANKASI**
Türkiye'nin Bankası

Ücretsiz PDF Kitap Arşivi - <https://rantev.org>



ZÜLFÜ LİVANELİ

Müzik, edebiyat, sinema denilen büyüklü şeyler...

Bir gün
Çok bunalırsan
Denizin dibinde, yosunlara
takılmış gibi soluksuz...
Sakin unutmaya gökyüzüne bakmayı
Gökyüzüsenedir
Köyüzü herkesindir

Bunalıcı bir yaz günüydü: Saroyan'ın deyimiyle "Dünyanın bir öğleden sonrası." Odamda oturmış sinekleri izliyordum. Hangi karasinek masanın üstüne doğru pike yapsa yüreğim ağzıma geliyor. Çalışma masasının üstünde bir saz yatıyor. Sineklerin ona konmasını bekliyordum. Alçak sinekler odanın her tarafına konuyorlar, sazın yanından geçiyorlar ama üstüne konan yok.

Bir iki gün bekliyordum; sonunda müziksever bir sineğin alt tele konduğuna görüyordum, odaya parlak bir "la" sesi yayılıyor. Artık çok mutluymun, büyük bir hevesle o aleti tanımaya, sırlarını çözmeye koyulabilirim. Saz çalmayı öğretecek kimse yok çünkü saz çalan bir kişi tanımıyorum henüz. O dönemlerde saz moda değil.

Aslında yaşamımı değiştiren bu hediye yerine bir bisiklet verilecekti bana. Sınıfı geçersen, bir çocuğa verilebilecek en alışılmış armağanı kazanacaktım. Sınıfı geçtim ama babamın o günlerde bir trafik kazası görmüş. Bahçelievler sokaklarında bisikletle dolaşan iki genç kamyonçarpmış, ikisi de ölmüşler. Bunun üzerine bisiklettengözü korkan babam bana saz almayacakarmı vermiş.

İlk tepkimin büyük bir hayalkırıklığı olduğunu hatırlıyorum. Hiç bilmediğim, çevremde de çalınmayan daha herkesin küçümsediği bu çalgıyı ne yapacaktım ben? Babam, sazin Anadolu'nun eski bir çalgısı olduğunu, iyi çalının elinde çok güzel sesler verdiğini, kolejde okuyan bir çocuğun ömrü boyunca Anadolu halkıyla ilişkisini kuracağını anlattı. Başladım sazla uğraşmaya. İlk çaldığım parçalar, salondaki büyük ve lambalı Philips radyodan duyduğum basit halk türküleriydi. Kendi kendime çıkartıyordum ezgileri. Bir süre sonra bu iş o kadar zevk vermeye başladı ki, geceleri kalkıp yeni ezgiler çıkarmaya başladım. Babam neredeyse pışman olmak üzereydi çünkü her konuda aşırı gitme eğilimim saz çalma konusunda da kendini gösteriyordu. Evde kimsede rahat huzur kalmamıştı.

Saz öğrenirken çaldığım üçüncü parça Portofino'dur. O sıralarda ortalık, dalga sesleriyle başlayan bu romantik melodiyile çalkalanıyordu. Annemin eve gelen bir hanım arkadaşısı bu parçayı istedi benden. Önce tuhaf geldi ama birkaç gün sonra ağızımla dalga hisrtısını taklit ederek girdiğim bu parçayı mandolin gibi tremolo yaparık çalıyordum, bir yandan da söylüyordum: "I found my love in Portofino (Sevdim Portofino'nda buldum)."

Ayrıca Tom Dooley adlı bir asılmış adam baladı vardı söylediklerimin arasında (Eğ başını Tom Dooley, eğ ve ağla!). Sixteen Tons adlı Amerikan işçi şarkısı da çok seviyordum ve söylüyordum.

Bu şarkı, sabahtan akşama kadar kömür çıkaran bir maden işçisinin feryadını dillendiriyordu: "Onaltıton çıkarırım da eline ne geçti? / Bir gün daha yaşlısın, biraz daha borçlu / Aziz Peter çalgısına beni cünkü gidemem / Şirket dükkânına borçlandım ruhumu."

Bu anılara son biçimini verdiğim 2007 yılında, Berlin'deki bir stüdyoda, blues ve caz şarkıcısı Jocelyn Smith'in bestelerini seslendirdiği albümün miksaaj çalışmaları yapıyor. Dünyanın en güçlü seslerinden biri olan bu yorumcu için birkaç blues yazdım. Kayıt sırasında inanmıyor ve coşkuyla ellerini çırparak, "Düşünsenize" diyor, "neredeyse bütün blues tarihini anlatan bu parça Türkiye'de yazıldı. Akl almaz bir şey."

Türkiye denilince aklına göbek dansı ve inlemeler gelen Jocelyn'e çalışma yoğunluğu arasında anlatmadığım şey, çocukluğumda Anadolu aşık geleneğiyle birliktelues'la da uğraşmışım, bu müziği çok sevmiş olmamdı. Ayrıca bu iki halk müziği geleneği arasında bir çelişki de görüyordum, şimdi de görüyorum. Bir dönemde Woody Guthrie ile Aşık Veysel'i karşılaştıran bir yazı yazmıştım. Bırakın müzik ve sözlerin benzerliğini, biri Anadolu'da öteki Amerika'da çıktıkları ki fotoğrafta toprağa oturmışlardı, ikisinin de başındaafötrşapka vardı ve ikisi de pipo tütürüyorlardı. Sanki aynı insanlardı.

Saz çalmaya ilk başladığımda en çok canımı sıkkan şey akort güçlüğüydü. Telleri nasıldüzenleyeceğimibilmiyordum.

Yaz tatiline gittiğimiz Ilgın'da saz çalan bir bisikletçi buldum. Bütün çocuklar oradan bisikletkiralıyorlardı. Şero diyorlardı adama. Bana telleri düzenlemeyi öğretti. Saz ustalarıyla karşılaştığım zaman, zaten saz çalan bir çocuk olmuştum.

Bir gün Ankara'da Eme Mahallesi'nde arkadaşlarımlaazerken saz sesigeldi kulağıma. Yeni bir apartmanın girişindeki üç dükkânın birini perdeyle örtmüş, ev haline getirmişlerdi. Birkaç kişi vardı içerde. O güne kadar duyduğum en güzel saz çalan kişilerdi. Arkadaşlarla içeri girdik, saz çaldığını söyledim, pek inanamadılar önce. Bunun üzerine sazi alıp Çiçekdağı'ya oyun havasını çaldım. Çok heyecanlandılar, böylece melodiler uçuşan güzel bir dostluk başladı aramızda. Gençlerden biri o sıralarda Ordu Foto Film merkezinde askerliğini yapmakta olan Özyaz Gönülüm, öteki de ağabeyi Özkan Gönülüm'dü. Ege yöresinin mızraplarını öğrendim onlardan.

Bir başka büyüketkiyi de Mecitözü'nde yaşadım. Babam yaz tatillerinde tefteş gidenken bazen beni de götürürdü. Çorum ve ilçe adliyelerintefteşedecekti o yaz. Bir aydan fazla Çorum'da kaldık. Bir gün yolumuz Mecitözü'ne düşene düştü. Adliyede incelemelere başlayan babam, savcıya o yörelerde iyi saz çalan bir şakıp oluşup oluşmadığını sordu. Çok inli bili varmış. Yanıma başkatibin oğlunu verip ona yolladılar beni. Çocuğun adı dikkatimi çekmişti: Burhan Felek.

O sıralarda pek boyuma bosuma bakmadan, eve gelen gazetelerde köşeyazarlarını okuma alışkanlığındaydım. Garip gelecek ama, en sevdiğim iki yazar, kullandıkları sözcüklerin bir bölümünü anlamadığım Burhan Felek ve Refi Cevat Ununay'dı.

Çelimsiz bir çocuk olan Burhan Felek beni kılış gibi bir eve götürdü. Orada yaşlı, sakallı bir dededen bağlama dinledim. Müzik yaşamının belki de en önemli günüydü o, yaşamının yönünü değiştirmişti. Dede erenlerin çaldığı alet, daha önce dinlediğim hiçbir şeye benzemiyordu. Radyo sazi denilen o yavan ve sıkıcı üslupun o kadar farklıydı ki, anlatamam. Ezgili üç telde tamamıyordı ve akorlarla zenginleştiriliyordu. Klasik gitar tekniğiyle işleyen sağ eli öylesine ritmik bir zenginlik çıkartıyordu ki ortaya, şaşıp kalıyordum.

Çaldığı şeyler de farklıydı. Anadolu'nun arkaik sesleriyle ilk kez karşılaşıyordum, çok

heyecanlanmıştım. Bağlamayı incelemek için izin istedim dededen. Elime aldım ve hiçbir şey çalmadım; benim tanıdığım çalgı bu değildi. Tellerin hangi seslere akort edildiğine dikkat ettim, o günden sonra en büyük çabam o çalgıyı öğrenmek oldu.

Yıllar sonra ilk plaklarım çıktığı zaman değişiklik duyusunu yaratan, benim diğerlerinden ayıran, "Ne güzel bir saz çalma biçimi" dediren etki budur. Karlı Kayın Ormanı gibi bir çok parçanın bestelenmesi, o dedenin bana tanıttığı uşuz bucaşız pentatonik müzik kaynağı sayesinde mümkün olmuştur.

Dedeyi tanımadan önce saz hoş bir oyuncaktı benim için. Radyoda yayımlanan halk müziği programlarından nefret ediyordum. Hiçbir müzikal çağrışım yoktu yaptıkları işte. Bu yüzden Portofino gibi, Tom Dooley gibi parçaları ya da İspanyol flamenco'larını çalmaya özeniyordum ama dede farklıydı. Çok ciddi ve çok zengin bir müzikti onun yaptığı. Sonraları bunu iyice kavradım. Dedenin çaldığı bağlama tarzı, dünyadaki pentatonik müzik geleneğinin en usta örneklerinden biriydi. Bu müzik yoluyla Uzakdoğu'dan İrlanda folk müziğine, Afrika'dan blues'a kadar her akraba müzikle ilişki kuruyordunuz. Yapılan müziğin temelinde armonik bir uyum vardı. Eğer o dedeyi dinlememiş olsaydım ne saz çalmaya devam ederdim, ne de beste yapardım. Batı müziğini tanıdığım için radyo sazi yavan ve tatsız geliyordu. Çalgıyı neredeyse bırakmıştım.

Ankara'ya dönünce böyle bir sazi nasıl yaptıracağımı ve bu üslubu kimden öğrenebileceğimi araştırmaaya koyuldum. Sonunda Hamamönu'nde atölyesi olan Yusuf Enler'i buldum. Dükkâna girdiğimde orta boylu, hoş yüzlü, bıyıklı bir adam, bir yandan elindeki sapı rendeliyor, bir yandan da talaşlar arasına yerleştirdiği bir çay bardağından rakı içiyordu. İçeri girince bana soğuk soğuk baktı. Bağlama düzeni saz yaptırmak istediğimi söyledim. Uzunca bir süre süzdü beni. "Sen saz çalmayı biliyor musun ki?" diye kuşuklu, hatta alaycı bir ifadeyle sordu. "Biliyorum!" dedim. Duvarda asılı sazlardan birini uzattı, "Çal bakalım o zaman!" dedi. Ben de bildiğim usulde saz çalmaya başladım. Gözleri hayretle açıldı, "Yahu sen gerçekten çalışıyorsun" dedi. O andan itibaren ünlü saz ustası Yusuf Enler'in müthiş takdirini kazanmıştım ama ne yazık ki hemen arkasından sordu: "Adın ne?"

"Ömer!" dedim, iki ismi de kullanıyordum.

o gün de Ömer diyeceğim tutmuştu. Saz ustası bunu duyar duymaz kıpkırmızı kesildi ve "Neel! Ömer mi?" diye bağırdı.

"Hemen çık git bu dükkândan!" Neye uğradığımı şaşırđım, ne dediğini anlamadım.

Sonra benim halimi gördü ve dedi ki, "Sen bilmiyorsun ama Ömer ismi bizde yasaktır. Arkadaşlar gelir, burada bir 'Ömer' görürse yandk."

O zamana kadar ben ne Alevi kavramını duymuştum, ne mezheplerden haberim vardı, ne de Ömer, Bekir ve Osman isimlerinin 1400 yıldır yasak olduğundan...

"Ama benim bir adım da Zülfü!" dedim. Yumuşadı, "Haa, o zaman olur!" gibi bir şeyler söyledi.

Sonra onunla çok iyi dost olduk. Bana hem güzel sazlar, curalar yaptı hem de bağlama düzeni çalmanın tekniklerini kaptım ondan. İlk albümlerimi de şimdi ölüp gitmiş olan bu efsanevi ustanın sazlarıyla kaydettim.

1999 yılında Princeton Üniversitesi'nde, Albert Einstein'ın ders vermiş olduğu ve pencereleri $E=mc^2$ formülünün işlenmiş olduğu vitrayla kaplı salonda Alevilik üzerine bir konferans verirken, içimden gizlice, ilk tanıdığım Aleviler olan Çorum'daki dedeyi ve Yusuf Usta'yı da anımdı.

Müzik yaşamım bununla sınırlı değildi. Arkadaşlarla toplanıp tambur ve gitar çalıyorduk. Aklar basıp moda şarkıları söylüyorduk. Bahçelievler bu yüzden çok şanslı bir semti. Birlikte müzik yaptığımız arkadaşlar arasında alt kattaki komşumuz klasikitarıcı Savaş, güzel şarkı söyleyen arkadaşlarımız Selçuk Ural, Aydın Tansel, gitarıcı Tarık, Ümit, tambur çalan Akay vardı. Geceleri aygın baygın akasya kokuu Bahçelievler sokakları, bir grup gencin çalgılarından yayılan armonik seslerle zenginleşiyordu. Bu iş yıllarca sürüp gitti, lise yıllarımızda sanatla iyice içli dışıydık artık. Hepimiz Beatles dinliyorduk, Shadows grubunun hepimizi etkileyen Apache gitar parçasını

çalmaya uğraşıyorduk ama benim gizli gizli yürüttüğüm, kimseyle paylaşmadığım ve ileride birçok bestemin temelini oluşturan bir Alevi-Bektaşî müziği birikimim oluşuyordu.

Yalnızca müzik değildi ilgi konumuz: İhsan ve Emre adlı arkadaşlarımız edeb hazırladıkları bir sinema dergisi çıkıyorlardı. Odak adlı bu dergi, daktiloyla yazılmış film eleştirilerinden ve dergilerden kesilmiş resimlerden oluşuyordu. İnanın bana, çok nitelikli bir sinema dergisiydi. İhsan, adının eski çağrışımını beğenmediği için hepimizi ona Sungu demeye zorluyordu. Sonra Sungu Çapan adıyla ünlü bir sinema eleştirmeni oldu.

Her cumartesi Amerikan kitaplığına gidiyorduk. Devlet Tiyatrosunda Ionesco'nun Gergedan'ını izlediğimiz günü hatırlıyorum. Oyundan çıktığımız saza krizine tutulmuş gibi titriyordum. Absürd tiyatroya öylesine büyük bir etki yapmıştı üzerimde. Hemen Ionesco'nun kitaplarını aldım. Yakaladığım aile büyüklerine

ve komşu teyzelere, "Kel şarkıcıyı gördün mü?" sorusuna verilen "Evet, şarkılarını tanyoradın!" cevabındaki derin gerçekliği anlamaya çalışıyordum. Doğal olarak herkes bu ucala, kafası hayallerle dolu çocuğun yine saçmaladığını düşünüyordu. O yıllarda Asaf Çiğiltepe ve arkadaşları Ankara Sanat Tiyatrosu'nu kurdular. Tiyatronun açıldığı ilk gün gidip Godot'yu Beklerken'in ilk temsilini izledim.

Kesinlikle emin olduğum bir şey vardı: Ben artık içinde yaşadığım çevreye ait değildim. Yerim Godot'ların, Ionesco'ların, Çiğiltepe'lerin dünyasındaydı. Okul beni fena halde sıkıyordu. Sanat dışındaki her şey ağır bir yükü. Bu bunalm günlerinde bir kitaba rastladım: Kahverengi kapaklı üzerinde Jean Paul Sartre adı ve Bulantı başlığı vardı. O kitaptan sonra, yaşamımın başka bir dönemi başladı.





HAYDAR ERGÜLEN

Yazma Alfabesi-1

Dene, yaz, dene, yırt, dene, at, dene, yine yaz, dene yine yine yine... Hep dene! Hep denemektir yazı. Şiir de öyle, öykü de öyle! Öyleyse 'ben bu işi biliyorum!' demeyeceksin, hep deneyeceksin, her seferinde ilk kez yazıyormuş gibi hissedeceksin! O çoşkuyla devam edeceksin.

Anı: Anısız olmaz. Hiç anı yoksa, ki vardır, icat etmek gerekir. Zaten yazmak da uydurmak değil midir? İki anlamda da. Hem uyduruk hem de uygunluk olarak. Öyleyse insan her şeyi uydurabilir, bu arada kendini de elbette. Bazıları buna uyduruk dermiş, desinler! Diyeceğim, Edip Cansever de "Anılar anılar belki hepsi bir kelime" diyerek ... Daha ne desin, "demiş bulunmuş"tur işte!

Bellek: İster kişisel diyelim ister toplumsal, yazmak bir bellek oluşturmaktır. Var olan bellekten yararlanırken ona yeni katkılar sunmak, unutulmaya karşı durmaktır. Yazının türü önemli değildir burada. Şiir de olabilir roman da, deneme de olabilir öykü de. Toplumcu da olabilir, Ahmet Haşim'in dediği ve Ece Ayhan'ın tekrarlamayı pek sevdiği 'şahsi ve muhterem' de.

Çoşku: Daha çok istek anlamında kullanıyorum bunu. İstemek. Yalnızca yazmayı istemek. Herkes yazabilir, ben de yazabilirim diye düşünmek. Elbette herkes yazabilir ve yazmalı. İçtenlikle de olabilir bu, çok okuyup yazma gereksinimi duyarak da. Eğitimle de olabilir başkalarına öykünerek de. Bu isteği neden çoşku olarak adlandırmayalım öyleyse?

Çay: Ç harfine sözcük uydurmak için değil, çay burada hak'katen müskiratı temsil eder. Yani isteyen kahve için, isteyen "Votka, rakı ve şarap", fakat benim için çay yaşamsal ve yazınsal bir önemli haiz olduğu için anmazdan geçemedim. Hakkını ödemek ne mümkün? Bir

Çayname de ben yazsam yerivar. Kahve de içirim ama çayın yeri başka!

Dene! Dedikten sonra başka şey demeye gerek var mı? Dene, yaz, dene, yırt, dene, at, dene, yine yaz, dene yine yine yine... Hep dene! Hep denemektir yazı. Şiir de öyle, öykü de öyle! Öyleyse 'ben bu işi biliyorum!' demeyeceksin, hep deneyeceksin, her seferinde ilk kez yazıyormuş gibi hissedeceksin! O çoşkuyla devam edeceksin.

Epiphany: Japoncada 'özün aniden tecellisi', 'sezgiye gerçeğin kavranması' gibi zor anlaşılır bir karşılığı vardır. Basitçe söylersem bu şu demektir: "Bir şey bir gün aniden gözümün önünde belirir ve onunla birlikte her şeyin görüntüsü değişir." (Mesleğim Yazarlık, çev: Ali Volkan Erdemir, DK, Ekim 2019, s.34) Haruki Murakami yazmaya başlama anını böyle anlatıyor. Yani 'sıradanlaşmış bir kavramın, an gelip daha derin ve hakiki anlaşılması' olan 'epiphany', Murakami'de böyle tecelli ediyor. Kim bilir sizde nasıl olacak?

Fikir: Şart mıdır? Her zaman değil. Sizi etkileyen bir görüntü, konuşma, olay, haber, vb. yazma nedenini olabilir, olmalı. Anlatma

gereksinimi her şeyin önüne geçebilir. O zaman yazarlık eğitimi kitaplarında denildiği gibi, hiçbir şey düşünmeden başlayan yazmaya yazma yazma

hallerinden biri de budur, "göç yolda düzülür", yazının fikri ya da ana fikri yazı ilerledikçe belirir. Bazen 'fazla fikir' de yazamama nedeni olabilir. İyisi mi, 'fikrim sonradan gelsin!' deyip yazmaya başlamalı. Merak etmeyin, gelir. Gelmece de ne gam, siz yeter ki yazının hakkını verin!

Gece/Gündüz: Enis Batur "Gece kurda aittir" der. Ben bunu gece şairi aittir diye çeviriyorum. Hem benim söylemeye de gerek yok, hemen tüm şairler, şiir yazarları, şiir okurları gece ve şiir bağlantısını kendiliğinden kurmuşlardır zaten. Öyleyse gündüz de düzyazıya aittir diyebilir... miyiz? Belli bir yaşa kadar böyle de. Sanım orta yaş üstü yazarlarda sabah yazma alışkanlığı yer ediyor zamanla. Sabah, yani afyonu yazıyla patlatarak! O kadar yaşarsam ben de deneyeceğim ve sonuçları da sizlerle paylaşacağım!

Hayalgücü: Bu hususta en şahane saptamayı Tark Günersel yıllar önce yaptı zaten, *Hayalgücü:1-Muhafızgücü:0* dedi. Ben şunu eklemekte yetineyim: Fikir olması şart değil demıştim yazıya başlamak, hayal etmeyi de yazıya bırakalım derim. Yani, insan yazarken hayal edebilir, düşünebilir, düşüncesini geliştirebilir. Bu ne demektir, şey: Fikir, hayal, esin filan beklememek gerekir, yüzme bilmeyeni öğretilmiş diye suya attıkları gibi, yazı da yazarak öğrenilir!

İsrar: Ben onlardanım. İsrarcılardan. Ara sıra iyi şeyler de yazmış olabilirim, kitaplar, şiirler, denemeler... Ama kötü yazmaktan da korkmadım. Şöyle sorular vardır: Kendini Türk edebiyatından çıkar, eğer bir boşluk olmuysa, yazmasan da olur! Bu, fazla. Öyle kaç şiir bulacağız? Hem de yazmak bu kadar büyük bir şey olabilir mi, olmalı mı, hayır. Geçenlerde benimle ilgili bir tartışma oldu twitter'da. 50 kitabım var diye yazdım. Biri 'Şapka'yı önüne koy ve 50

Fikir, hayal, esin filan beklememek gerekir, yüzme bilmeyeni öğretilmiş diye suya attıkları gibi, yazı da yazarak öğrenilir!

kitabım var ama bir işe yaramıyor, bir Don Kişot niye yazmadım diye düşün!' demiş. Düşündüm... Yazmaya devam dedim, diyorum ya, ısrarcıyım!

İddia: Bu da ısrarın tersine, iddianın önemini vurgulayan bir madde. Ben onlardan değilim, ama onların da büyük yazarlar, şairler olduğunu bilirim ve okurum. Attıla İlhan, İlhan Berk ve başka pek çok edebiyat tanrısı da iddialılardan çıkar. Ne yapalım öyleyse, biz ısrarcılar, iddialıların okuyarak yazmaya devam edelim! Ben öyle yapıyorum, size de öğütlерim.

Jest: Jest kime yakışır? Elbette şiir ve yazı kendine yakışanlara! Bu da ne demek mi şimdiki? Vallahi doğrusunu isterseniz jest deyince aklıma gelen ilk ve son ve tek isim Cemal Süreya oluyor. Hem yaşamında hem şiirindeki jestlerine bakınca da, Zeki Müren'in "alkışlarla yaşıyorum" şarkısından mülhem, Cemal Süreya için de "jestleriyle yaşıyorsun" demek geliyor içimden. Şiirlerini ve yazılarını yabana attığı kim söyledi? Varlığı bir jestti diyelim Cemal Süreya'nın, bir daha gelmez! Düşünsenize görmeden şiirini yazdığı Kars şehrine yaptığı jesti, ki en çok sevdiğim şiiri "Kars" olduğu için bundan söz ettim, yoksa saymakla bitmez onun jestleri.

Kıtap: Okuyan, yazar! Bu kadar.

Lalk: Yazı da, şiir de, düşünce de, yaşam da, tabiat da lalktır. Şiirin anayasayaaykırı olduğu gibi tıpkı!

Metin: Politik görüşlerimiz, inançlarımız ne olursa olsun, sözcüklerle yazıyoruz, elbette boşluğun da yazıya dahil olduğunu unutmadan. Evet, o sözcüklerin arında yaşamımız, anılarımız, ilgilerimiz, hepsi var ama, önümüzde de bir ekran ya da kâğıt var. Yani bir 'metin' yazıyoruz, şiir, deneme, öykü, bir metin. Ve her metin, özerk bir yapıdır, var olduğu kadardır, o haliyledir. Onu tamamlamak, varsa eksiklerini gidermek amacıyla yazılan her metinse, yeni bir metin olacaktır. Bu nedenle metnin bağımsızlığına, teklifine, bütünlüğüne azami dikkat ve özen gerekir!

Niyet: "Niyet neydi akıbet ne oldu?" demek de var sonunda ama ben yazıda niyete de önem veriyorum. Ve bunu sık sık dile getiriyorum. Bu da adlandırmaların aslında keyfi olduğunu gösteriyor. Türler arasındaki sınırların giderek belirsizleşirken, yazdığımız her şeyi bu şiirdir, bu öyküdür, bu denemedir diye adlandırmamız gerekmiyor. Uzatmayayım, niyetin neyse yazdığın da odur. Yani hangi niyetle yazdıysan, öyle okunur, okunmalı.

(Yazıyorum...)

Bavulumda sevdâ sözleri

“
**Seni sevdim, seni birdenbire değil
usul usul sevdim**
“Uyandım bir sabah” gibi değil, öyle değil
**Nasıl yürür özsu dal uçlarına
Ve günışığı sislerden düşsel ovalara**
GÜLTEN AKIN
”

“
**sisler bulvarı'nda seni kaybettim
sokak lambaları öksürüyordu
yukarıda bulutlar yürüyordu
terkedilmiş bir çocuk gibiydim
dokunsanız ağlayacaktım**
ATTILA İLHAN
”

“
**Bir korkusuzluk aldı yürüdü çevremizde
Sen çıkardın utancını duvara astın
Ben masanın üstüne kodum kuralları
Her şey işte böyle oldu önce**
CEMAL SÜREYA
”

“
**içinden doğru
sevdim seni
Bakışlarından doğru
sevdim de
Ağzındaki ıslaklığın
buğusundan
Sesini yapan
sözcüklerden
sevdim bir de
Beni sevdiğin gibi
sevdim seni
Kar bırakılmış
karanlığından.**
EDİP CANSEVER
”

“
**kadere inansaydım
sana inanırdım
Düşürmem sigaramın
ucundaki külü ben**
ARKADAŞ ZEKAİ ÖZGER
”

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - <https://rantey.org>

Mehmet Ali & Akşamsefası



Kes siyah zülfünü haraç eyle

“**Sadece bir ishak kuşu, gecenin öteki yüzünde, rüzgârın yapraklarda uyuduğu keder saatlerinde, hepimizin etine gömdüğü bir eski şarkıyı bir yaşama nişanı olarak dünyaya salıp duruyor.**”

İçinde senden başka ses yoksa o ev ölüdür, dedim. Olur mu, dedi, bir tek sen olsan bile o evin içi dünyayladoludur.

Yalnızlığı biliyorum, dedim. Hayal ve hatıradan yapılmış zamanı biliyorum. İnsan yüreğinin bir başına gezdiği yerleri biliyorum. Yaşayan bir sestən söz ediyorum. Kendi kendine konuşmak yerine birisine bir söz söylemekten. İçindeki sesin bir başkasında can bulmasından. Bininci kez duyuyor olsak da, bize bakarak söylenmiş bir söze sevinmekten. Eşyalara bile hayat veren bir sestən. Kapıların dışından, bir şenlik alayı gibi odalarda çınlayan “benim” sesinden. Fotoğrafların çerçevelerinden inip koltuklara oturduğu bir sestən. Elbette ölümü biliyorum!

Ayda bir kez de olsa kapının çiçek açmasından söz ediyorum. Pencerelerin sokağa gülümsemesinden. Çay bardaklarının soluğumuzu kırmızıya boyamasından. Aynaların buğulanmasından. Muslukların şarkı söylemesinden. Acı da verse bir insanın hayatımıza dokunmasından. Odaların birden bire sokaklarla dolmasından. Çatımıza konan yıldızın sabah bahçemize inmesinden. Tanrı’nın, azıcık da bizim yalnızlığımızda soluk almasından söz ediyorum. Dünyanın en büyük yalnızlığını insan olduğunu elbette ben de biliyorum.

Sen konuşmazsan dünya susuyor biliyor musun? İnsan unuttuğundan susuyor. Kimse kimseyi hatırlamıyor. Anlamını bir gün bile düşünmedikleri bir kalabalık yetiyor herkese. Toprağı ölü bir huzurla değiştiler. Gökyüzünü can sıkıntısıyla değiştiler. Arzuyu pişmanlıkla değiştiler. Kimse bir başkasına misafir olmuyor. Acı bitti. Zaman yok. Gönül soğuk. Sevmek korkusu öyle kötüm etti ki herkesi, yalnızlıktan bunalan insan, dönüp yine kendi yalnızlığına sığınıyor.

Sadece bir ishak kuşu, gecenin öteki yüzünde, rüzgârın yapraklarda uyuduğu keder saatlerinde, hepimizin etine gömdüğü bir eski şarkıyı bir yaşama nişanı olarak dünyaya salıp duruyor. Radyoda bir Urfa hoyratı, dışardaki geceden büyük bir gece içinde, boş sokağa bakarak ishak kuşunun ağıtını söylüyorum odalara: *Bu handan / Kervan işler bu handan / Kes siyah zülfünü haraç eyle / Kurtar beni bu kandan.*





GOKHAN HORZUM

Azrail'le pazarlık

2020. Vay be! Helal olsun lan bana. Bu yılı da gördüm! Böyle diyorum ama aslında bu yazıyı 2019'dan yazıyorum. Her an her şey mümkün. Belki de Azrail "Vay! Ne kadar kendinden emin yazmışsın. Seni tanımak isterim yığdım bul beni. Ya da dur ben seni bulayım!" diyecek. Azrail'den daha önce bir kere kaçmayı başardım. Sıkı bir pazarlık sonucunda...

A: Sen bugüne kadar yaptıklarını yapma, kendine iyi bak, beynini çalıştırdığın kadar vücudunu da çalıştırsan ben daha uzun süre uğramam yanına.

G: Çok güzel diyorsun da genetik faktörü ne yapıcak? Babamı ilk kalp krizinde yatırdın. Hayatı boyunca kimseye muhtaç olmadan ölmeyi dilemiş bir adamdı. Bir yıl bakuma muhtaç yattı. Senin de insanlara çok kulak verdiğin söylenemez.

A: Genetik faktör biliyorsun ben. Melekçe konuşuyorsun şu anda.

G: İşine gelmeyince "Melekçe biliyor ben. Türkçe anlamıyor!" Neyse. Toparlanıyım mı? Gidiyor muyuz?

A: Zamanın gelmedi. Almadım. Zamanın gelince alıcım kusura bakma.

G: Çok güzel diyorsun da o zamanın ne olduğunu bir hafif kıtlatsan bana. Ona göre ayarlasam kendimi? Kararlarımı ona göre versem. Erken fişansa yayayım yani. Eşek gibi çalışmaya ne gerek var. Kızımla barbilerin saçını boyarım hiç olmazsa.

A: Kusura bakma yukardakiyle gizlilik anlaşmam var. Ciddi bir de tazminat maddesi var. Melekliğimi yakamam senin için.

G: Sen de haklısın be Azrail. Her gün benim gibi kaç tane işi uğraşıyorsun di mi? Sizin iş de zor be abi. Gelmek istemeyen ayrı, gelicem diye tutturanı ayrı. Teşekkür mü an

azından? Mayışsal olarak soruyorum yani?

A: Valla idare ediyoruz. Bizde çocuk çocuk olmadı için. Her yere uçarak gidiyorum. Akbil'e de gerek yok. Bi' de mide yok biliyorsun, yemek kartı filan da lazım olmuyo. Haftasonları hanımla bir kahvaltı bir de arkasından AVM. Alışverişti, filmidi... İdare ediyoruz. Höst! Kim var senin karşında!

G: Tamam ya ne bağıryon! Şurda kalbim ağrıyo zaten! Şansımızı da mı denemeyelim.

A: Ben sana yapman gerekenleri söyledim. Sigarayı bırak, kilo ver, hareket et.

G: Beyaz önlük giydin bir anda gözümde. Boynunda da stetoskop var şu an. Tansiyon hapi için reçetemi de yazıcan mı?

A: Bak ya! Kaşla göz arasında doktorlara çıktı! Ne var?! Yalan mı söylüyor doktorlar. Altı üstü günde yarım saat yürüyen ulan! Bu kadar basit!

G: Gel sen çalış benim yerime ben yürüyüm. Altı günde 90 sayfa. Önce kur, sonra yaz. Sonra da reyting bekle tınarılarken yiyecek.

A: Aman kedi götünü görmüş yara sanmış. Şımarıklık yapma. Ben her gün dünyanın dört bir yanında can alıyorum.

G: Allah canımı alsın senin işi daha kolay ya!

A: O son kurduğun cümleyi bir daha düşün istersen.

G: Düşünüyorum ve cümlemi geri alıyorum. Söylenmedi öyle bir cümle. Yok. Unutulum geçmişti şimdiki!

A: Ne diyorsun şimdiki? Yapıcak mısın söylediklerimi?

G: Bu söylediklerini yaparsam canımı

A: Eh eninde sonunda alıcım, yalan yok.

G: O zaman neyi tartışıyoruz?

A: Ben bi' yukarıyla konuşsam mı acaba? Senin zamanın gelmiş bence. Sen olmuşsun. Daldan düşmeye...

G: Ya sen de hemen bir tehdit! Hemen bir aba altından orak göstermecilik! Tamam biliyoruz sıkıntılı bir durum var. Düzelticez!

A: Hep mi böyle ukalaydın yoksa Çukur'u yazmaya başladıktan sonra mı böyle oldun?

G: Alakası yok. Ben hep böyle ukalaydım.

A: İyl. En azından dürüstün. Kendine karşı da dürüst ol. Arada aynadan bi' bak kendine.

G: Bakıyorum merak etme. Gördüğüm şey çok hoşuma gitmiyor ama olsun.

A: Bu çağın aynalarında sorun var zaten. Hiçbirinin aynada gördüğünüz şeyi beğenmiyorsunuz.

G: Nasıl beğenelim? Kapitalizm bize yetersiz olduğumuzu söylüyor hep, sonra da "yeterli" olabilmek için gereken mal ve hizmetleri önümüze diyor.

A: Kapitalizm ne?

G: Haa... Bak şimdiki... şöyle yapalım... Senin 1883'te canını aldığın böyle beyaz uzun sakalları ve saçları olan bir adam var. Alman bu. Adı Karl.

A: Hatırlıyor gibiyim.

G: Hah, onu bi' bul her nerdeyse. De ki "beni Gökhan gönderdi. Kapitalizm hakkında konuşucakmışız."

A: Tamam!

O gün bugündür Azrail'den haber almadım. Umarım seneler.

Mehmet Ali & Akşamsefasi

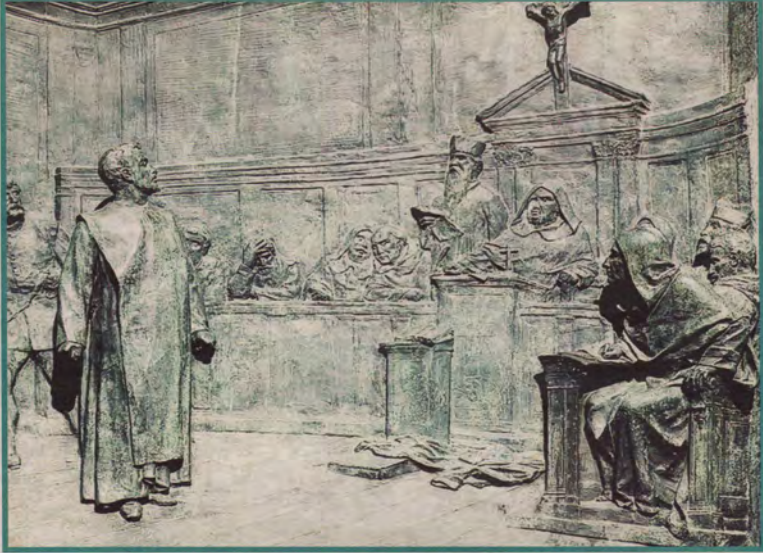
Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - <https://ranite.org>



EMRE KONGAR

TÜRKİYE 2020: Olağan kahramanlar

Türkiye bugün milyonlarca gönülsüz "Kahramanlık" yapan, yani kendi halinde, işinde gücünde olan, ahlaklı meslek mensuplarıyla, "Olağan Kahramanlar"la doludur.



İnsanlık 21. yüzyılın ilk çeyreğini bitirmek üzereyken, ülkemiz, ahlaki, toplumsal ve siyasal arenalarda milyonlarca "Olağan Kahraman" yaratarak büyük bir başarının(!) altına imza attı!

Bir "Toplumbilim Öğrencisi" olarak, yeni yılın ilk yazısında bu büyük toplumsal, siyasal ve ahlaki başarının(!) nasıl gerçekleştirildiğini irdelemek istiyorum.

Hiç kuşkusuz, bir toplumda insanların çoğunluğu, genel olarak, kahramanlık yapmayı, kahraman olmayı önceden seçmez:

Çünkü her ne kadar "kahraman olmak" kulağa güzel gelen ve herkesi cezbeden bir

ifade ise de, kahraman olmak için ödenmesi gereken bedelleri kimse pek ödemek istemez...

Örneğin, ödenebilecek en yüksek bedel, düşmana karşı savunulan vatan veya sahip olunan fikirler için ölmektir...

Elbette iş lafa gelince herkes "Vatani için ölmeye hazırdır."

Ama uygulamaya gelince davranışlar birden bire farklı bir renge bürünür:

Örneğin, halka "vatan, millet" edebiyatı yapan, hatta ülkeyi savaşa sokan politikacıların çocuklarının bile, bırakın vatanları için ölmeyi, normal koşullarda

askerlik hizmeti yapmaktan bile kaçtıklarını görürüz.

Kahraman olmak için, vatan savunması ve ölüm aşırı bir örnek elbette.

Ama tarih boyunca sadece vatani için değil, yalnızca fikirlerini savunduğu için işkencelerle ölüme mahkûm edilen sayısız "Kahraman" vardır.

Örneğin Batı tarihinde Giordano Bruno, Doğu tarihinde Nesimi böyle "gerçeğin peşinde koşan" ve düşüncelerinden vaz geçmektense ölümü tercih eden "Düşünce Özgürlüğü Kahramanları"dır.

Giordano Bruno, 16. yüzyılda yaşamış

Mehmet Ali & Akşamsetası

Ücretsiz PDF Kitap Arşivi - <https://rantey.org>

bir İtalyan rahiptir. Bir gökbilimci ve inançlılıkla Rönesans felsefesini biçimlendiren bir filozof ve bir şairdir.

On altı yaşındayken Dominiken oldu.

Kopernik sistemini öğrenince tarikatı terk etti. Kopernik sistemini savunduğu için din sapıklığı ile suçlandı.

Dinsizlik ile suçlandı için önce Roma'ya oradan Cenevre'ye sonra Paris ve Londra'ya kaçtı, 1582'de Sorbonne'da kendisine bir kürsü verildi, en sonunda Venedik'te Galileo Galilei ile tanıştı.

Konferansları etkili olmaya başlayınca Enjenzonlar tarafından hapse atıldı.

Düşüncelerinden vazgeçerek evrenin sonsuzluğu görüşünün yanlışlığını kabul ederse affedileceği söylendi.

Ama o, gördüğü bütün baskı ve işkencelere karşın, görüşlerinden vazgeçmedi.

Sekiz yıl hapiste tutularak tanrıya saygısızlık, ahlaksız davranış ve dinin çökme suçlarından yargılandı.

Sonunda Hristiyanlığı ünlü ilkesine göre, "kanı akıtlımdan eziyet edilerek öldürülmesine" karar verildi.

Roma'da Campo dei Fiori meydanında 17 Şubat 1600'de diri diri yakıldı ve yüz yıllar boyunca bilimi ve gerçeği savunan çevrelerin "Düşünce Özgürlüğü Kahramanı" oldu!

Nesimi, 14. yüzyılın sonlarında ve 15. yüzyılın başlarında yaşamış Hurufî bir şair ve Hurufîliğin kurucusu Fazlullah'ın halifelerindendir.

Hurufîlik, izleri 17. yüzyıla kadar Anadolu ve Balkanlar'da yayılan mistik ve felsefi bir tarikatı. Kuran harflerinin gizimini çözmeyi ve varlık ile sayılar arasında bağlantılar kurmaya çalışıyorlardı.

Benim "Hocaefendi'nin Sandukası" adlı romanımda yer verdiğim bu tarikat Allah'ın zuhur ettiği yerin insan yüzü olduğunu savunuyordu. Yani insan yüzü onlara göre Allah'ın yansıydı.

Her bir organın 32 harf ile izah edildiği simgesel bir sistem oluşturmuşlardı.

O dönemde siyaset doğrudan doğruya din ile aynı olduğundan ve din üzerinden uygulandığından, iktidarın inancından farklı bir mezhep ya da tarikat derhal sapıklıkla suçlanıp yok ediliyordu.

Nesimi'nin Peygamber soyundan geldiğine

inanıyor ve bu nedenle kendine Seyyid deniliyordu.

Seyyid Nesimi'nin Türkçe ve Farsça olmak üzere iki dîvanı vardır. Kendisinden Divan edebiyatının Yunus Emre'si olarak bahsedilir. Şiirlerinde coşkun ve korkusuz bir muhalefet dili kullanıyordu.

İktidara muhalif Hurufîlik tarikatının halifelerinden olduğu için derisi yüzölçerek öldürülmesine fetva verilmişti.

Nesimi susmaktansa, düşünceleri ve inanç için ölmeyi tercih etmişti.

Rivayete göre, ibret olsun diye halkın gözü önünde derisi yüzölçüştü.

Bir diğer rivayete göre de derisinin yüzölçmesi bitince Nesimi ayağa kalkmış, derisini bir örtü gibi sırtına alıp izleyenlerin dehşet dolu bakışları arasında yürüyerek gitmişti. Kimse nereye gittiğini bilmiyordu ama Halep'in 12 kapısında bekleyen kapıcıların her biri kendibulundukları kapıdan çıktığını iddia etmişlerdi. Bu yüzden deri ki Nesimi 12 kapıdan aynı anda çıkıp sirlara karışmıştır.

Böylece Doğu'nun düşünce ve inanç özgürlüğü mücadelesinde bir "kahraman" daha tarihe mal olmuştu.

Peki 2020 Türkiye'sinde milyonlarca "Olağan Kahraman" nasıl yaratıldı?

Çağdaş Türkiye Cumhuriyeti, Türk Devrimi ile uygulamaya koyduğu Atatürk Reformları (Devrimleri) çizgisindeki eğitim sistemi ile milyonlarca vatandaşını çağdaş mesleklerde uzman olarak yetiştirmişti.

Türkiye'de çağdaş meslek değerlerine bağlı, yani "meslek ahlakı sahibi" olan, milyonlarca mimar, mühendis, doktor, gazeteci, avukat, yargıcı, savcı, asker, polis, öğretmen, akademisyen var.

Bunlar, genel ahlak kurallarına ek olarak, ait oldukları mesleğin kurallarına yani ahlakına da sahip olan...

Kendi hallerinde yaşayan...

Kendi mesleklerinde ilerlemeye, kendi meslekleri çerçevesinde hem kendi ailelerini geçindirmeye hem de insanlığı (ve elbette öncelikle kendi içinde yaşadıkları topluma) hizmet etmeye çalışan...

Hiçbir kahrmanlık iddiası olmayan profesyonellerdir.

Ama siyasal iktidar genel ahlak kurallarını yozlaştırdığı gibi, her mesleğin ahlak kurallarına da müdahale ederek garip baskılar oluşturmaya başlayınca, bu baskılar "normal" "meslek ahlakına uygun davranışları birdenbire "Kahraman" haline getirmiştir.

Örneğin, doktorlar için hastaya hizmet esastır; ama iktidar, örneğin kadın-doğum doktorlarının sezaryen yapmalarına müdahale ederek onların işlerini kendi mesleklerinin ahlak kuralları çerçevesinde yapmalarını "Kahramanlık" haline getirmiştir.

Gazetecilerin görevi doğruları ve gerçekleri halka aktarmaktır; ama iktidarın baskıları onların da işlerini kendi mesleklerinin ahlak kurallarına uygun olarak yapmalarını "Kahramanlık" haline getirmiştir:

Gazeteciler işlerini ahlaki yapmanın, gerçekleri yazmanın bedelini, hapse atılarak ödeyen "Kahramanlar" olmuşlardır.

Yargıçlar, savcılar, yasalara uygun ama iktidarın isteklerine aykırı davrandıkları zaman, görevden alınma ve cezalandırılma olasılıkları ile karşı karşıya kalmakta, iktidarın beklentilerine aykırı ama yasalara vemesle ahlakına uygun karar verenler "Kahraman" olmaktadır.

Avukatlar, müvekkillerini savunmaktan dolayı, yeni suçlamalara karşılamakta, en temel hukuk hakkı olan "savunma" eylemi "Kahramanlık" haline gelmektedir.

Mimarlar, mühendisler yağmaya veşil ışık yakmadıkları zaman çeşitli müeyyidelerle karşılaşıp, meslek ahlakına uygun davranış "Kahramanlık" sayılmaktadır.

Akademisyenlerden iktidarı övmeleri, iktidarın ideolojisi yönünde bilimi ve gerçekleri sapırmaları beklenmekte, bunu yapmayanlara ya işten atılmakta, ya da daha kötüsü, kendilerini hapse bulmaktadır.

Ama ben bütün baskılara karşın, önce evrensel ahlakın sonra da her mesleğin kendi ahlakının asla yok edilemeyeceği kanısındayım:

Çünkü Türkiye bugün milyonlarca, gönülsüz "Kahramanlık" yapan, yani kendi halinde, işinde gücünde olan, ahlaki meslek mensuplarıyla, "Olağan Kahramanlarla" doludur.



ERCAN KESAL



Prens'in ölümü

...Adnan Azar'a...

deyimiyle "sabaha kadar ne yazarsın oğlum bilmem ki, derdin hiç bitmez mi senin?"

arkadaş oldum. Şiir, sofras, muhabbet ve dostluklar paylaştım...

Bir hayatı yapan çeşitli olaylar insanın ruhunda tortular bırakır. Hatıraları kâğıtlara dökmek bu tortuları temizler, yeni bir havanın serinliği duyulur, bu da belki yeni bir hayatın başlangıcı olur" diyor Samet Ağaoğlu. Öyle mi olur gerçekten? İçimdeki tortuların ne kadarını temizler bu yazı ya da serin bir hava, yeter mi hafifletmeye içimdeki sızıyı?

Arkadaşlarım ölüyor ve henüz çok gençler. Arkadaşlarım; dünyanın tüm dertlerini yük edinmiş, kendileri için hiçbir şey istemeden yaşayan ve sessizce geçip giden arkadaşlarım. Adnan'ın (Azar) ölüm haberini, Akif (Kurtuluş) vermişti. Telefonun öbür ucunda acıyla konuşan Akif'i dinlerken, içimden "Genç Ölmek" in mısraları geçiyordu:

"Öğüt sen de bu acıyı kalbim, işsiz kaldıkça; ölümleri, ağıtları biriktiren kumbara..."

Yıl 1981, Nisan ayı... İzmir'de bahar çoktan yaza dönmüş. Çeşme, Urla müdavimleri yollarda. Bizim vizeleri yeni bitmiş, finaller başlayacak. 12 Eylül hiç olmamış ya da yokmuş gibi bir havadayız. Demek ki başka türlü yaşayamıyor insan. Unutarak ve yaralarını yalayıp. Kendimi iğirevirmişum, bikip usanmadan yazıyorum. Anemim

O pazar, Sergi Kitabevi'nde üç genç şairin toplu imza günü var. Birini çok severim; Adnan Azar. İzmirspor durağındaki bekâr evimizden kalkıp gidiyorum. Yolda bir kumru, bir de çay. Sonra, yürüyerek varyanttan aşağıya, Yeni Karamürsel'in arka tarafından Kemeraltı'na dalıyorum. Sergi Kitabevi'nin önündeki panoda imzacı şairlerin isimleri sıralanmış. Yalnız, Adnan Azar'ın soyadı Özer olarak düzeltilmiş sonradan, hemen belli oluyor. Adnan Azar yerine Adnan Özer'le tanıştım böylece. "Zaten hep karıştırıyorlar ikimizi" dedi Adnan, mahcup bir edayla. "Ateşli Kaval"ı aldım önüne koydum. İmza için yazacaklarını düşünürken bir yandan da laflıyoruz. Adnan'ı bilirdimşirlerinden, biraz şımarabilirdimyani.

"Madem ki ozansın; şimdi bir şiir yak ve onu yaz kitaba" dedim hınzırca. "Öyle ya, ozanlar irticalen şiir düzer, türküyakmazlar mı? Benim kitabımı da böyle imzala bakalım!"

"12 Nisan 1981 İzmir, kırılmış incir dalı, incir kuşu yalalı. Böyle bahar görmedim, şiir şiir olalı" dörtlüğünü yazdı Adnan Özer; o günün anısına. Adnan Azar niyetine bir Adnan Özer dostluğudur "Ateşli Kaval"ın ilk sayfasındaki satırlar. Sonraki yıllarda iki Adnan'la da sıkı

Adnan Azar'la ilk nerede, nasıl tanıştım, hatırlamıyorum. Akif, Behçet abi(Aysan), A.Telli, Azer abi(Yaran) ve Murat'la(Kalaycıoğlu) tanıştığım ilk anı hatırlamadığım gibi. Ama, Ahmet Erhan'ı iyi hatırlıyorum. Onları da Erhan'la aynı anda tanıdığım için olacak, hepsini de Erhan'ı ilk gördüğüm sahafın önünde, yan yana sıralanmışlar gibi düşünürüm nedense.

Ben bu isimlerle, cumartesi öğleden sonra okuldan erken çıkmanın keyfiyle, sokağa savrulan ergenler gibi yaşıdım Ankara'yı. Tuhaflar özüven, mesnetsiz bir sevinçle bitmek bilmeyen bir aşk duygusu...

Neşeli, gürültücü, bazensarhoş, şair, âşik ve içli bir aileydik. Bozkırın ortasındaki bu gri şehir, bin bir çeşit ağacın içindeymiş gibi yaşıdım, şükürler olsun.

Ahmet Erhan, ailenin en yetenekli vesessiz çocuğuydu. Hüzünlü bir Adanalı. Şiirlerindeki gibi bir portakal ağacı, bilemedin turuncu Ahmet Erhan. Behçet abi, yaşlı bir aslan gibi dolaşırda aramızda. Ağır, oturaklı, görmüş geçirmiş. Hepimizden büyük ve şıman. Tabii ki cevaz açığı onu en iyi anlatan. Akifen zeki ve hafırsı ekibin. Her cümlesi, kaynağından

veni fırlamış su gibi, neşeli ve konuşkan. Ağaçlardan erik ağacıydı Akif, can erdiği ama. Murat, Edip abiyi (Akbayram) şilirler yazıyor; yaşlı bir sedir, gölgesinde ve sesinde dinlendikimiz. Hep ağır aksak ve biraz uzak Azer abi ise, kocaman gövdesine sakladığı derin korkularıyla bir ahlak ağacıydı, Adnan'ın deyişle. Hepimizi de eninde sonunda bir zeytinagacı şefkatle kucaklayansa Oktay'dı (Tok). Gezer, tozar, vakti geldiğinde de yine onun dalları altında toplanırık. Yedigimiz şir, içtiğimiz aşkı. Güzel günlerdi.

Adnan ise ailenin en aristokratıydı tartışmaz. Şık, yakışıklı ve sakın. Olsa olsa narin bir kiraz ağacıydı Adnan. Behçet abi, her zamanki kahkahalarının arasına sıkıştırırdı söyleyeceklerini: "Bu prenştir oğlum. Annesi Rus prensesidir, babası da Karadeniz krallarından. Onun için böyle."

Adnan'ın annesini ölmeden çok kısa bir süre önce gördüm. Hastalığı ilerlemişti ve çok acı çekiyordu. Yataktaki, oturur vaziyette kısık bir sesle sohbet etmişim benimle. Çok güzel bir kadındı. Beyaz ipek saçları, ince uzun elleriyle ilk gördüğümüzde içinizden "evet, bu bir Rus prensesi olabilir, başka bir şey olamaz" dedirten bir kadın. Baba bir öğretmendi, Rizeli. İri gövdesiyle annenin etrafında keder ve hayranlıkla dolanan nazik bir adam.

Adnan şilir yazıyordu ve bir yandan da sinemayla uğraşıyordu. TRT'de çalışıyor olması iyi bir sinemacı çevresi kazandırmıştı ona. 1989 yılında, yönetmen olmak için evdeki telefon, hali ve termosifonu satıp,

memurluktan istifa ederek İstanbul'a ayola çıktıgımda, cebimde sadece Adnan'ın verdiği bir Ziya abi (Öztan) telefonu vardı.

Annesinin ölümünden hemen sonra bir kez daha gittim Anıttepe'deki evlerine. Sabah vaktiydi; Adnan, babası ve ben birlikte kahvaltı yaptık. Baba, Rize'den gelen kara kovan balından ikram etti. Mutfakta çay içerek uzunca bir süre oturduğumuzu hatırlıyorum. Sonra çok geçmeden babasını da kaybettik. Ama, en yıkıcı olanı Behçet'in ölümüydü, biliyorum. Yakın zamanda Erhan'ın cenazesini hastanenin önünden Ankara'ya yolladığımda, ertesi gün telefonla arayıp ince ince anlatmıştı, her zamanki nazik ve içten haliyle: "Tören çok iyi geçti. Sana da teşekkürler. Erhan'a çok iyi bakmışsın. Burada her şey iyi oldu. Güzelce yatırdık yerine..." Sanki cenazeden değil de, toprağa özenle dikilen bir gül fidanından bahsediyor gibiydi.

Adnan'ı son kez İstanbul ve Ankara'da gördüm. İstanbul'daki, "Ahmet Erhan Parkı'nın açılış töreniydi. Tören sonrası yemekte birlikte olduk. Her zamanki kibarlığıyla, parktaki tabelaları söktüklerini, ortalığı iyice dağıttıklarını falan söyleyip, "Tam Erhan'a yakışır hale getirdik parkı" diyerek gülüyordu muzipçe.

Sonra Ankara'da gördüm, Behçet abinin anma gününde. Oktay'ın mekânından

ayrılırken sıkıca kucaklamıştım. Son kucaklaşmamızmış meğer.

Adnan Azar, çok iyi bir şair ve sinemacıydı. Çok okurdu. Mütevazı ve samimiydi. Dostluklarına çok kıymet verir, kimseyi kırmazdı. Behçet abi haklıydı kuşkusuz, Adnan bizim prensimizdi...

Ankara'dan ayrılmadan kısa bir süre önce Tarkovski'nin hayatı ile ilgili, İngilizce baskılı bir kitap vermişti bana. İçinde filmlerden ve Tarkovski'den resimlerin olduğu bir kitap. Karşılaşmalarımızda yavaşça hatırlatıyordu: "Benim bir Tarkovski kitabım var sende, unuttum zannetme!"

**Adnan Azar,
çok iyi bir şair ve
sinemacıydı. Mütevazı
ve samimiydi.
Behçet abi haklıydı
kuşkusuz,
Adnan bizim
prensimizdi...**

Biraz önce imzalı şilir kitaplarını ve Tarkovski kitabını koydum önüme. Nostalji ile ilgili bölümü okudum bir daha.

"...Anılarımız ve düşlerimiz bize hiç de uzak şeyler değildir. Zaman ne kadar nesnelirdi ki. İnsan olmadan zaman olmaz. Şimdide yaşıyoruz. "Şimdi" çok kısa. Mümkün olan tek "şimdi", gelecek ile şimdi arasında bulunan uçuruma düşmemiz. İşte bu yüzden "nostalji", geçmiş için duyulan pişmanlık değil, kuvvetlerimizi saymayı, onları seferber etmeyi, görevimizi yerine getirmeyi başaramayarak kaybettiğimiz zaman karşısında duyduğumuz kederdir..."

Çok kederliyim Adnan, çok...



ŞERMIN YAŞAR

Büyük ikramiye

Bütün umudumu yitirdiğim gecenin sabahında, kalktım, elimi yüzümü yıkadım, neye niyet aldığım takım elbisemi, neye kısmet diyerek giydim ve Milli Piyango bayısı açmak için kapıdan çıktım. Kendimi öldürmekle hayata tutunmak arasında gidip geldiğim o gece, benim gibi başka zavallılara ve umudunu yitirmemişlere ihtiyacım olduğunu fark ettiğimde, etrafımda benden başka zavallı insan evladı olmadığını da idrak ettim. Benim dışımda herkes mutluydum. Annem bile "Her şeyde vardır bir hayır, üzülmeye yavrum" deyip babama çay koymaya gitmişti. Oysa ben, "İki senedir evlilik hayalleri kurdüğüm kız bu akşam başka biryle evleniyoranne", derken birbirimize sarılır ağlanız diye hayatiyetim. Zaten ne hayal ettiğim gibi olmuştu ki? Figen'in geri dönüşü olmayacak şekilde hayatımdan çıktığı o gece uzun uzun düşündüm. Duygulara, hayallere, gözyaşlarına çok değinmeyeceğim. Nihayetinde hayatın gerçekleri var, dolar almayış başını gıtmış, kriz gırtlağına basmış, anası ağır olur milletin. Terk edilmiş olabılırz ama yemeden içmeden kesilecek de akşam acıyoz, markete gitmek icap ediyor ve cüzdanı ağıyoz.

Doğruyu söylemek gerekirse, iki senedir ona layık bir düğün için para biriktiriyordum. Ne zaman bir gelecek hayali kursak, gelinliğim şöyle olsun, saçım böyle olsun, hem nikah hem düğün birlikte olsun, masalarda mumlar yansın, barkovizyonda çocukluğumuzdan bugüne fotoğraflarımızdan slayt dönsün, balayına şuraya gideriz, buradan döneriz diyerek geleceğimizi cebimi yakacak bir düğün havasının içinde eziliyordum. Dışından tırnağımdan artıyor, kenara koyuyordum.

Canım çıkıyordu çalışırken ama Figen öyle düğün lafı edip de birlikte bir yuva kuracağımızı düşününce aklımdan başımdan gidiyordu. Dolar da alıp başını gider diye, biriktirdiğimi de dolar yapmıştım. Allah yüzüme gülmüş bir gecede katlanmıştı para. İki senenin sonunda para vardı ama gelin yoktu. Figen'in bir başkasıyla evlendiği gece, inthar etmek ve parayı değerlendirmek arasında gittim geldim. Canıma kıyabilecek kadar üzgün ama paraya kıyamayacak kadar memur evliyordım. Kıyamadım. Kesmediysem bileklerimi ben ölersem o para hiç olur diye kesmedim.

O gün işten istifa ettim. Figen'le aynı iş yerinde çalışıyorduk, maası iyi, özel sağlık sigortası falan imkânları güzeldi ama bu kadarına dayanamazdım. Eşsiz kaldığım gibi, işsiz de kaldım. Ve düğün için biriktirdiğim parayı Milli Piyango bayılığına yatırdım. Hiç umudum yoktu, ama umut satacaktım. Yok satmak diye buna denirdi.

Bir ay boyunca işlemlerle uğraştım. Hayata tutunmak için yeni bir işe kalkışacaktım ama yataktan kalkacak dermanım yoktu. Bütün gün yeni bir güden medet umarak gece olmasını bekliyor, dizlerimi karnıma çekip yataкта sallanıyordum, gece olunca uyuyamıyordum ve ertesi sabah daha kötü bir güne uyanıyordum. Sonra bir anda aklımda dolar geliyordu. Hayatımda ilk kez bu kadar çok param vardı ve resmen onun için yaşıyordum. Zenginlerin nasıl bir yaşam enerjisi olduğunu şimdi anlıyordum. Hepsi topu iki senelik birikimimdi ama babadan gariban biri için çok şeydi. Üç gün yatıp ağılıyordum, dördüncü gün tuzu kuru ağalar gibi geziyordum. O dördüncü günler sayesinde

Milli Piyango bayii oldum.

Hayatım boyunca hiç bilet almamıştım, dolayısıyla satmayı da bilmiyordum. Ama önüne gelene anlatacak derdim, bununla birlikte kendime sokaklarda dolaşıp dert ortağı arayacak kadar büyük bir yalnızlığım vardı. İlk önce başka biletçilerin nasıl satış yaptığını izledim. Bağırıyorlardı. "Son biletler... Ben asla bağırıyordum. Konuşamıyordum bile. Kime derdimi anlatmaya niyetlensem ağılıyordum. Ağlayan bir Milli Piyango satıcısından kim bilet alırdı ki? Bunun üzerine sadece dinlemeye kar verdim. Ve dinledim... On sene boyunca. Konuşturmak için çok dürtmeye gerek kalmıyordu, bütün dilleri çözen bir cümle buldum, on yıl, günde kim bilir kaç kez aynı cümleyi kurdum. "Hadî inşallah sana çıkar büyük ikramiye, ne yapacaksin de bakalım çıkarsa?" Kimileri "hiç" deyip gidiyordu, kimileriyle elindeki kağıt parçasına kendisini kilitler altında bırakmış kapların anahtarınıymış gibi, gökyüzünden sadece onun dileklerini gerçekleştirmek için kayan bir yıldız gibi, ilahi bir işaret gibi bakıyordu. İşte onlar sökülüyordu. Hemen bir bilete daha uzanıyordum elleri. Bütünöyle duygusal değilim -daha önce de söylemişim- satış yaptıkça kazanıyor, biraz da bu yüzden meselenin üstüne gidiyordum. Kazandığımla da dolar alıyordum. Böylece hem para kazanıyor, hem başkalarının dertlerini ve hayallerini dinleyerek kendimi rahatlatıyor, hem de birilerine umut veriyordum. Benim diyen psikoloğun yapamayacağı işti. Kaç bilet sattığımı hatırlamıyordum, ama kaç parlayana göz gördüm, kaç kalp atışı, kaç hıyale, kaç enine boyuna düşünölümüş hayal dinlediğim hepsini istiyordum. Ona çıkarsa kansını



YAZMAM DAHA AŞK ŞİİRİ

Oydu bir bakışta tanıdım onu
Kuşlar bakımından uçarı
Çocuk tutumuyla beklenmedik
Uzatmış ay aydınlık karanlığima
Nerden uzatmışsa tenha boynunu

Dünyanın en güzel kadını oydu
Saçlarını tarasa baştan başa rumeli
Otursa ama hiç oturmazdı ki
Kan kadını rüzgârı atların
Hep anımdı ne yaşanırdı olduğunu

En çok neresi mi ağzıydı elbet
Bütün duyarlıklara ayarlı
Öpüşlerin turlüsünden elhamra
Sınırsız denizinde çarşafların
Bir gider bir gelirdi işlek ağzı

Ah şimdi benim gözlerim
Bir ağlamaktı tutturmuş gidiyor
Bir kadın gömleği üstümde
Günün maviliği ondan
Gecenin horozu ondan

Cemal Süreya

boşayacakları adamlar, ona çikarsa kocasını boşayacakları kadınlar. Bunlara her gün onlarca kez rastlıyordum. Benim evin karşı daire si avukatlık ofisiydi. Avukat Rıza'dan kartvizit istedim. "Bana çikarsa karımı, kocamı boşayacağım" diyene avukatın kartvizitini verdim. Hayali ve hedefi daha gerçekçi kılıyordum kartvizit işi, gelişti gününü ipte çekiyordum insanları, arkalarından bakarken o hayali işi nasıl çekerek yürüttüklerini görebiliyordum. Ev alacağım diyene Emlakçı Cemil'in, araba alacağım diyene Galerici Ertuğrul'un kartını veriyordum. Arkalarından da "Emlakçının kartını veren Allah, parayı da verir" diye, iyice gazlıyordum milleti. Kimiler ine sadece inşallah uzatıyordum. Hastalar vardı aralarında, kanserle boğuşanlar, evi barkı satmış ama yine de yetememişler, yaşamak için bilet alanlar, yurt dışına tedaviye gidecekler, şifa nerdeyse oraya koşacakları vardı. Babası kendisini çocukken terk etmiş bir kadın vardı, parası olursa eğer, ona çikarsa ikramiye, nasıl olsa duyulacağını, babasının gelip onu bulacağını düşünyordu, "Eğer gelirse bir çift lafım olacak babama" diyordu. Bir çift laf için beş sene denedi, çıkmadı ikramiye. Televizyon programına çıkmak için bile param yok, dedi bir keresinde. "O kadar çiksa, o da yeter" dedi. Çıkmadı, o da çıkmadı. Annesine babasına eşinden gizli para gönderebilmek için piyango bileti alan bir adam vardı. Karısı kılinden bütün maaşını alıyormuş, "ikramiye çikarsa anıme ev, babama araba alacağım" diyordu sürekli çocuk gibi. Çıkmadı. "Kızımı kocası çok dövyordu, çekip alamıyorum elinden, benim de ikinci evliliğim, alıp getiremiyorum yanıma, bana çikarsa ilk, kızı boşatacağım, ev alacağım ona, yaşasın çocuklarıya" diyen bir babanın çaresizliğini bir sene indirdim. Sonra kesti ayağı, ne oldu bilmem. Bunun gibi yüzlerce hikâyeyi. Benim diyen psikoloğun yüreği dayanmaz.

Bir kere bizim biletlerden birine vurdu ikramiye. Geçerken öylesine bilet alan bir hayalsiz çıktı. Zenginmiş zaten, matbaası varmış. Bir parayı çekiyordu, olan garibana oluyordu. Ben her koşulda sattığım bilete bakıyordum, iyi kazanıyordum.

"Ne yapacaksın de bakalım çikarsa?" sorusuna düğün yapacağım cevabını verenler sık oluyordu. Sevdiğim kıızı alacağım, dediklerinde, sevdiği kız hemen Figen oluyordu hayalimde. İşte o zaman konuşuyordum. Figen için nasıl para biriktirdiğimi, Figen'in bana nasıl taktığını, nasıl ortada kalakaldığımı, nasıl art

çektığımı, dizlerimi karnıma çekip çekip nasıl ağladığımı, parayla avunduğumu, bu işlere böyle bulaştığımı, gittikçe unuttuğumu, kafayı yeni yeni dağıttığımı, Figen'i bir daha hiç görmediğimi, inşallah mutludur derken içimden nasıl inşallah geberiyordum mutsuzluktan diye dua ettiğimi, üstünden seneler geçtiğini, doların o zaman ne kadar olduğunu, şimdi bu bilete piyango çikarsa düğün yapıyıp dolaralasa, dolar çikarsa bir gece de zengin olacağını, paranın parayı çektiğini, bizim matbaacıya öyle para çıktığını falan saçma sapan bir olay dağıttığımı anlatıyordum. "Kimse evlenmesin lan, sen de evlenme" diyemiyordum, öyle çikıyordu cümleler ağzımdan. Deli olduğumu düşünüyordlar; o, yazık kafayı yemiş adam bakışını çok iyi biliyorum, çok gördüm. Zaten delirmeyişem de o dolar yüzünden delirmemişimdir ha, yoksa o üzüntüye, bu yalnızlığa çok rahat delirirdim. Benim diyen psikolog toparlayamazdı. Öyle bir delirmek...

Altı ay önce, yılbaşı ikramiyesi için çizmiş tim biletleri. Onu gördüm. Figen değil be, atlamayın hemen, Figen mi kalır bu zamana? Çoluğu çocuğu olmuştur onun... Başkası bu. Çok güzeldi. Güzel kızlar bilet almıyordur, bir kere bile denk gelmemişti. Onlar güzelliğine güvenip gelmekten, çirkinler, çirkin şansı diye mi nedir, kaşıp kaşıp bilet alıyordu. Ellerini birbirine kavuşturdu kız, gözlerini kapattı, doğum günü pastasını üzerindeki mumu üflemeden önce dilek diliyiymuş gibi gülümseyerek çekti biletini. "Hadi inşallah size çıkar büyük ikramiye, ne yapacaksınız çikarsa?" diye sordum. "Muayenehane

**Figen'in bir
başkasıyla evlendiği
gece, intihar etmek ve
parayı değerlendirmek
arasında gittim geldim.
Canıma kıyabileceğim
kadar üzgün ama paraya
kıyamayacak kadar
memur evladyıdım.
Kıyamadım.**

açacağım" dedi. "Doktor musunuz?" diye atladım hemen. Ne doktoruysa oram ağrıyacaktı. "Psikoloğum" dedi. "Ben de az deli değilim" dedim. Tezgâhtaki bütün biletleri tek tek toplayıp kıza verdim. "Almam" dedi, inat etti. Deli inadı

diye bir şey var, duymusunuzdur, duymadıysanız da şimdi duyun. Onlarca bilet vardı tezgâhta. Hepsi ni doldurduk çantasına. "Yaaa ne kadar şanslıymı" dedi ayrılrken. Arkasından gülerle tezgâha yeni biletler dizdim. Şanssızımı. Büyük ikramiye ona çıkmadı. Bir avuç amorti getirdi geri. Çay içtik sonra. Sonra öğle yemeği. Yine deneyelim, bir bilet daha alalım, bir kere daha deneyelim derken devirdik altı ayı. Yarın açıyoruz muayenehaneyi. Yok be hakikaten şansız kı z, son iki rakam bile çıkmadı daha. On yıldır hayalsizce biriktirdiğim dolarları bozdurdum. Ne yapayım hayali, neyleyim parayı. Büyük ikramiye bana çıktı.



EVİRİM KURAN

Sawubona

Yalnızca ölülerin kalpleri kırılmaz diyor Susan. Yalnızca ölüler konforludur; ölülerin sıkıntıları yoktur. Ve ekliyor: Sıkıntılar, anlamlı bir hayata katılım bedelidir.

İnsanların yanan veya çöken binalardan kaçmaya çalışırken ölmelerinin temel sebebi girdikleri kapıdan çıkmaya yönelmeleriymiş. Demek ki, insan panik veya yüksek kaygı anlarında çaresizlikten çare yaratmak, alternatif yollar düşünmek yerine yıllarca sırtladığı düşünce kalıplarına güveniyor. Hayat denen yangın yerinde sorunlarla başa çıkmak, yıkılmamak, ayakta kalmak için çevik olmak lazım. Çeviklik dendiğinde ilk akla gelen tanım nedir? Bedenin hızlı ve doğru biçimde hareket ettirilebilmesi yeteneği mi? İşte bu artık yetmiyor; duygusal çeviklik de gerekiyor.

Duygusal çevikler, zorluklarla karşılaştıklarında açık bir zihinle kapalı olduğu varsayılan yollardan yeni çıkışlar yaratırlardır. Bunu da kabul edilmesi kolay olmayan gerçekleri ve bunların sebep olduğu hisleri örtmek ya da bastırarak değil, cesaretle karşılayarak yaparlar. Yani esas mesele sorun yaratan ortama hangi kapıdan girdiğimiz, acıya neyin sebep olduğu değil, bu acıyla ne yapmayı seçtiğimizdir. Düşüncelerimi ve hislerimi yutulabilecek kadar küçük lokmalar haline getirmeye çalışmanın hiçbir işe yaramadığını

anladığım kırk dördüncü yaşımda öğrendim ki duyguları görmezden gelmek onları derinleştirmekten başka işe yaramıyor; kısa vadede sorunlarla baş etmeyi kolaylaştırıyor gibi görünse de orta ve uzun vadede duygusal sızıntılara yol açıyor.

Birkaç yıl önce katıldığım bir konferansta Harvard Tıp Fakültesi Profesörü Susan David'i dinledim. Ana vatani Cüney Afrika olan Susan konuşmasına "Sawubona" diyerek başladı. Bu, Zulu dilinde Merhaba anlamına geliyormuş. Kelime bire bir çevrildiğinde ise anlamı şuymuş: "Seni görüyorum. Varlığını saygı ve kabul ile karşılıyorum."

Giderek karmaşılaşan yaşamda, Dünya Sağlık Örgütü'ne göre depresyon küresel olarak hem kanserin hem de kalp hastalığının önünde geliyor. İnsan gergin, insan mutsuz, insan tedirgin. Susan David'in 70.000'den fazla kişiyle yaptığı araştırmaya göre üçte birimiz bu *olumsuz* duygulara sahip olduğumuz için kendimizi yargılıyoruz ve hislerimizi öteleyorz. Bunu sadece kendimizi yapsak iyi; sevdiğimizlerin de çocuklarımızın da *olumsuz* hislerden utanmalarına sebep oluyorz.

Kişisel gelişim endüstrisinde herkes bizi -sanki tek doğru buymuşçasına- pozitif olmaya davet ediyor. Olumlu olmak acımasızca dayatılıyor. Her pozitif düşünce çağırısıyla insanın içindeki merak, sefkat ve cesaret kursağında kalıyor.

Duygular veridir, direktif değildir diyor Susan David. Yani olumlu ya da olumsuz olsun, anlamlı ya da karmaşık olsun, duygular bize bir şeyler anlatır. Duygular, bilgi duraklarıdır. Reddetmek ya da utanç duymak için değil, kabul etmek ve yaşamda ilerlemek için vardırlar. Ve önemli olan onlarla ne yaptığımızdır.

Belirsizlikle tanımlanan ve kalitesi karmaşık sorunlarla başa çıkma yetimizle ölçülen çağdaş yaşamda, stresle, kalp kırıklığıyla, yenilgiyle bol miktarda karşılaşmamız kaçınılmaz. *Yalnızca ölülerin kalpleri kırılmaz* diyor Susan. Yalnızca ölüler konforludur; ölülerin sıkıntıları yoktur. Ve ekliyor: *Sıkıntılar, anlamlı bir hayata katılım bedelidir.*

O halde yaşamın fırtınalarına Zulular gibi selam durabiliriz: "Sawubona." Seni görüyorum. Varlığını saygı ve kabul ile karşılıyorum.



Ücretsiz PDF Kitap Arşivi - <https://rantey.org>

Mehmet Ali & Akşamsefası



YIKAMAYACAKSIN, DAĞITAMAYACAKSIN, MAĞLUP EDEMEYECEKSİN BİZİ.
ÇÜNKÜ BİZ BİRBİRİNİZE PARAVLA PULLA DEĞİL, SEVGİLE BAŞLIYIZ.
BİZLER BİRBİRİNİZİ SEVİYORUZ. BİZ BİR AİLEYİZ. BİZ GÜZEL BİR AİLEYİZ.
BUNU YIKMAYA SENİN GÜCÜN VETER Mİ SANIYORSUN?



EE..
SİZDEN
FIRLADI
CANIIM!



TUHAF!
HIÇ YAPMAZDI
HALBUİKİ!



SEN GELMESEN DE BEN BEKLERİM.
NE OLACAK SANKİ CEBİMDEN Mİ GİDİYOR;
CANIMDAN GİDİYOR.



yeterince karıştıysak her ayrılabilir miyim?



insan hep yoğun olmalı
yoksa oturur ve hayatın anlamını düşünür
bunu kimse; memleketi düşünmez
Mehmet Ali & Akşamsefası



ALİ MURAT İRAT

A rtık "dünyanın en güzel manzarası"na bile on dakikadan fazla bakamazsınız. On dakikadan sonra, o artık "dünyanın en güzel manzarası" değil, başkalarının onayı, beğenisi ya da hayretine sunulacak bir hareketsizliktir. Bakmanın fazlası artık güzelliğe yönelik değil alışkanlığa hizmet içindir. "Dünyanın en güzel manzarası", öyle kalabilmek için başkasının onayına mecbur hale gelecektir. Başkalarının görmediği, başkalarına gösteremediğiniz "dünyanın en güzel manzaraları" insan gözüyle bayağılaştırılmıştır. Hayret duygusu yerini görünür olma arzusunun o yüksek "sosyal medyada paylaşma" dürtüsüne bırakacaktır. Her gün milyonlarca görüntünün hiçbir iz bırakmadan önünden geçip gittiği modern insan gözü ve beyninin makus talihidir bu. Hiçbir şeyin, ona eskisi kadar zevk vermeyeceği bir aşırılık ve duyarısızlaşma hali her ilişkimize sızmış bulunmaktadır. İnsan-insan, insan-nesne ve hatta nesne-nesne arasındaki bütün ilişkiler insan gözünün bu görme biçimindeki değişikliklerle yeniden şekillenmektedir.

Beynin huzur bulduğu, sığındığı, yorulmadan yol aldığı rutinle; sikişkenip dünyaya bağlandığı, kendisini yaşamın bütün alanlarında var kılan hayret duygusunun sınırlarındaki erimendir olan biten. Rutinin şaşırttığı, sıradışının rutinleştiği yeni bir hayat anlayışı bu. Daha çok manzara güzellikten sıyrılacak, daha çok söz sıradan bir lafa dönüşecek, daha çok aşk bir cinsel birleşmeden öteye asla varamayacak. -"Hayat uçuyor, kuşlar kısa" mıydı o söz neydi?

İhtiharlar çoğalacak. Hem de en sevilen manzaralara bakarken, onların önünde olacak çoğu. Bir çocuğun yüzünde, bir sevgilinin ellerinde. En güzel müzikler çalacak belki de fonda. Biz yine de güzel manzaralar için binler milyonlar milyartlar harcayacak, evimizi ve tatillerimizi ona göre seçeceğiz. Daha çok manzara, daha çok tatil, daha fazla insta-story. Hakikaten, bir geçmişimiz olmak zorunda mı? Bir geçmiş insanı takip etmekten başka ne işe yarayacak ki. Ne işe yarayacak ki hatalar, başarılar, hüzün ve sevinçlerden örülü bir yığın şey. Bir geçmiş insanı kederlendirmez de ne yapar. Bir geçmiş insanı sürekli hatalardan tutup sikişlemez de başka ne yapar. Aşk dediğinde bir geçmişin değeri nedir ki?

Aşkla cennet, aşkla cehennem bu dünya

Hiç kendinize şu soruyu sorduğunuz oluyor mu kuzum. Neyse boş verin. Çünkü muhtemelen yanlış sorular soracak ve yanlış cevaplar vereceğiz. Çünkü artık doğru soru soranların katledildiği bir sınırdır hayat.

Biz duvarlar örmeye devam edelim yine de. Dünyada en görülesi manzaralara bakmıyoruz aslında. Çünkü bakmak ancak hayret etmekle şereflenir. Biz bir duvarın ardından taş atıyoruz gördüğümüz her manzaraya, nesneye ve insana. Nazik hayatlarımız daha da kırılmaşmanın diye kibirle, duvarla örüyorum aramızdaki mesafeleri. Modern hayat sınırlar, egolar, kırmızı çizgiler ve -hepsinden daha güçlü olmak üzere- odalar inşa ediyor her bir aile ferdine. Her birini ötekinden ayırıp bir başka hücre-odada tutabilmeyi başaran, insanı -en fazla birkaç metrekaşe- kendi arzusuyla kilitleyen böyle bir sistem dünya tarihinde daha önce yaratılmamıştı. Burjuva ailesi insanlık tarihinin en büyük icadıdır. Ve bu icat özgürlük, bireyleşme, özerk alan, kendine ait mekân gibi süslü ifadelerle taçlandırılıyor. Gönüllü bir kölelik hali bu. Köle ahlakının somutlaşmış, somutlaşmakla kalmayıp her genimize sırayet etmiş hali burjuva konakları, evleri, yaşam alanları. Evler ve şehirlerin ezdiği kişiliğimi yeniden bulmak için düşünürüm yolları. Sesler çoğalıyor ve ben kulaklığımdaki müziğin volümünü artırıyorum şimdi. Kutsala karşı kazandığım en büyük zafer bu. Tanrı bu savaşta benden yana biliyorum. Aşk bu savaşta benden yana biliyorum. Aşk parçalayacak bu karanlığı. Aşk gömcek bu aydınlık gibi görünen zifiri. Faşizmin mezarı aşktır biliyorum. Aşkın içine gömülüdür her faşizm. Ya sonsuza kadar tabuttur aşk ona, ya da yeniden dirilişinin mekanıdır.

Bize sunulan cennetlerin ve bizi korkutan cehennemlerin hiçleştirdiği yerdir aşk. Aşk kutsali parçalayandır. Aşk şehirleri, hayatları, evleri yeniden kurandır. Aşk varsa cehennem yoktur. Ama aşk varsa cennet de yoktur. Aşk cennet ve cehennemin aynı anda yaşadığı tek yerdir. Aşk dünyayı hiçleştirdir. Cennetin ve cehennemin ayaklar altına alındığı, cennetin cehennem cehennemin cennet olduğu yeni bir yaşam alanıdır.

Burası Huxley'in dediği gibi bir başka dünyanın cehennemi değil. Çünkü aşkın yerleştiği hiçbir yer salt cehennem olamaz. Burası, bu dünya, yaşanılabilir bir yer olmasa da Leibniz'in dediği gibi "mümkün dünyaların en iyisi" ancak onun göremediği gibi "mümkün dünyaların en kötüsü" olmak da zorunda. Aşk için zorunda, bu dünyada aşk oldukça başka türüsü olabilir. Aşkla cennet aşkla cehennem bu dünya.

Dünyanın en güzel manzarasına on dakikadan fazla bakamazsınız. Her güzel şey tüketimin ve aşırılığın ve duyarsızlaşmanın ellerinde yok olup gidecektir. Bu dünya onu da birkaç dakika içinde tüketecektir. Oysa bir aşkın yüzü kendisini yeniden üretirken, her defasında bizi hayrete düşürerek, asla unutturmayarak peşiminden gelecektir. Bu köhnemiş dünyada bizi yeniden aşk heyecanlandıracak ve ancak aşk çoğaltacaktır. Kırılma hayatlarımızı parçalayacak, yeni bir dünya kurgulayacaktır.

Aşk şehirleri, hayatları, evleri yeniden kurandır. Aşk varsa cehennem yoktur. Ama aşk varsa cennet de yoktur. Aşk cennet ve cehennemin aynı anda yaşadığı tek yerdir.

Hayat, birbiri arkasına eklenmiş küçük umutların toplamıdır

Türk edebiyatının önemli isimlerinden Altay Öktem, yeni romanı Yalan Yanlış Hayatlar'la okuruna merhaba dedi. Edebiyatın birçok türünde eserler veren Öktem, son kitabında umutlarını diri tutmaya çalışan ama hep başkalarının hayatının izleyicisi olmak zorunda kalan insanlara odaklanıyor. Yalan Yanlış Hayatlar'ın yaratıcısı Altay Öktem'le hem eserlerini hem de edebiyata bakışını konuştuk.

■ **Kitabınızın karakterlerinin tümü yoksul ve o yoksulluk sarmalından çıkmak isteyen insanlar. Kitabın ismi ile bu yoksulluk durumu arasında bir bağlantı kurulmuştuk mu?**

Yalan Yanlış Hayatlar bir yanıyla da günümüzde kaybolmaya yüz tutmuş mahallelerin, mahalle kül türünün hikâyesi. Olay 80'lerde başlıyor, bugüne kadar geliyor ve tüm kahramanların hayatları dönuş dolaşır bir şekilde aynı mahallede keşiyor. Benim gördüğüm, yaşadığım mahallelerde hep yoksulluk ve yoksulluğa rağmen ayakta durabilme mücadelesi vardı. Mahallede büyük sınıf farklılıkları, ekonomik anlamda uçurumlar olmaz genelde. Yoksullar ve orta halliler vardır. En fazla Alımcılar olabilir, onlar görece zengindir ama sonuçta başka bir ülkenin emekçileridir onlar da. Mahallede insanlar birbiriyle kurdukları etkileşim sayesinde kendi kimliklerini oluşturlar. Küçük yalanları ve küçük yanlışların büyük trajedilere neden olduğu, biraz da aksına göre yaşanan yerlerde mahalleler. Mahallenin de sınırlı olabilir ama o sınırlar içinde kalır. Komşuların arasında.

Mahalle kültürünün yok olduğu, etrafı surlarla ve güvenlikçilerle örölü rezidanslarla, zengin kesim için oluşturulan yapay kentlerde ise kimse kimseye komşu değildir. Ortak kültür yoktur ve herkes birbirinden izole edilir. Bu izolasyondan, yalan yanlış bile olsa "hakiki" bir hikâye çıkabilir mi, bilmiyorum.

■ **Romanda en öne çıkan duygu sanırım umut etmek. Tüm karakterlerin attıkları adımda bu duyguyu sezebiliyoruz. Bu kısım biraz açmanız mümkün mü?**

Yalan Yanlış Hayatlar'daki bütün karakterler, her an sokakta karşınıza çıkabilecek gerçek karakterler. Bu yüzden de, en kötü koşullarda bile her sabah gözlerini umutla açmaları doğal. Çünkü varoluşun temeli umuttur. Ülkede, dünya için ya da gelecek için umutlu olmaktan söz etmiyorum. O daha kapsamlı bir bilinç meselesi. Sözüml ettiğimiz varoluşu sürdürülebilmek, hayatta kalabilmek için gereken umut duygusu. Dükkânı sıfırlaş kapatan bir manav, ertesi gün, bugün en az sekiz kilo domates, beş kilo ıspanak sataramıymuduyla kaldırır keneğini. Aşk için de aynı şey geçerli. İnsan, onun hüsranla bitmeyeceğine dair yans bir umuda

kapılmazsa, aşık olamaz. Hayat, birbiri arkasına eklenmiş küçük umutların toplamıdır.

■ **Edebiyatla yazarın içinde yaşadığı toplum arasındaki ilişki nasıl olmalıdır?**

Yazar toplumdan bağımsız biri değil, toplumun bir parçasıdır. İki tür bilgi var: biri insanın okuduğu kitaplardan, izlediği filmlerden, kasacası tüm entelektüel faaliyetlerinden edindiği kuramsal bilgi, diğeri de hayatın ona kattığı pratik bilgi. Yaşadıkları, gözlemedikleri ve kendine kattıkları... Hayatın içinden filizlenmeyen bir edebiyat, sadece yazar olarak değil, okur olarak da ilgimi çekmiyor. Dahası, yazarın evrensel değerlere bağlı olmasını çok önemsiyorum. Savaşın, işkencenin, tecavüzün, kasacası insanlık dışı her türlü eylemin karşısında olmalı yazar. Yazdıklarında bu konuları işlemese de, alt metinde, duruşunda bu hissedilmeli.

■ **Türk edebiyatının dünü bugünü ve geleceği bağlamında ne söylemek istersiniz?**

Edebiyat toplumsal dinamiklerle doğrudan ilişkili. 50'li yıllardaki gibi toplumu aydınlatma önceliği taşıyan romanlar ya da 60'lı yıllardaki gibi sınıf çatışmasını konu edinen romanlar

bugün yazılmıyor. Köy romanı da yok, onun yerine, büyük şehirlerde oluşan gecekondu bölgelerinin romanları yazıldı bir dönem. 80 Darbesi'yle yaşanan savrulmanın ardından toplumsal konulardan uzaklaşıp daha bireysel konulara odaklanıldı. Bununla birlikte roman teknikleri de değişti, çeşitlendi. Farklı anlatım biçimleri ön plana çıktı. 90'lardan itibaren yayılan postmodernizm dalgası uzunca bir süre edebiyatta ağırlığını hissettirdi. 2000'li yıllarda, bugünlere damgasını vuran genç romancılar peş peşe ortaya çıktı ancak 90'larda öne çıkan öykü bu yıllarda oldukça geri planda kaldı. Günümüzde ise roman epey geriledi ancak öykü önemli bir ivme kazandı. Özellikle genç öykücüler dikkat çekici yapıtlarla çıkıyorlar karşımıza. Belki de günümüz edebiyatının en önemli özelliği, polisiye, fantastik, korku, yeraltı gibi alt türlerin artık ama akımın içinde yer almaya başlaması ve türlerin iç içe geçmesi. Sonuçta, insanın hikâyesi bitmez. Edebiyat değişir, dönüşür ama kendi yolunu bulur, bir şekilde bize bizim hikâyemizi anlatır. Asıl sorun, özellikle romanın bir tüketim nesnesi olarak sunulması ve okur tarafından da öyle algılanması. Metnin kendisinin uygulanan satış tekniklerinin gölgesinde kalması. Edebiyatın geleceğini tahlikeye sokan şey bu bence.



Fotoğraf: Berkay Öktem

İnsan, sonunun hüsranla bitmeyeceğine dair yanlış bir umuda kapılmazsa, aşık olamaz. Hayat, birbiri arkasına eklenmiş küçük umutların toplamıdır.

Sadri Alışık

Tam adı ile Mehmet Sadrettin Alışık, 5 Nisan 1925 yılında Beykoz İstanbul'da dünyaya geldi.

1925

Raşit Rıza Tiyatrosu'nda 1943 yılında profesyonel oldu. Sonraki yıllarda Küçük Sahne, Oda Tiyatrosu, Kent Oyuncuları, Oraloğlu vb. topluluklarda pek çok oyunda yer aldı.

1939

Sahneye 1939'da Eminönü Halkevi'nde amatör olarak çıktı.

1943

1944

Faruk Koc'ın yönettiği Günahsızlar adlı film ile 1944 yılında sinemaya adım attı.

1951

Ayhan Işık'la olan dostluğu başladı. Bu dostluk Işık'ın vefatına kadar sürdü.

1959

38 yıl hayat arkadaşı olacak Çolpan İlhan'a Yalnızlar Rıhtımı filminde aşık oldu. Aynı sene evlendiler.

1960

Çolpan İlhan ile evliliklerinin ertesi senesinde biricik oğulları Kerem Alışık dünyaya geldi. Mutlu yuva iyice şenlendi.

1961

1962 - Nejat Saydam'ın yönettiği başrollerinde Ayhan Işık ve Belgin Doruk ile birlikte yer aldığı Küçük Hanımefendi serisi ile 1961-1962 yıllarında büyük beğeni topladı.

1964

Turist Ömer ve Ofsayt Osman karakterleriyle 1964 yılında dikkatleri üzerine çekti.

1971

Afacan Küçük Serseri'deki rolüyle 1971 yılında Antalya Altın Portakal Film Festivali'nde En İyi Yardımcı Erkek Oyuncu Ödülü'nü aldı.

1994

Son filmi olan Yavuz Özkan'ın yönettiği Yengeç Sepeti filmiyle Altın Portakal En İyi Erkek Oyuncu Ödülü'nü aldı.



Yengeç Sepeti filminden.

1995

Takvimler 18 Mart 1995'i gösterdiğinde yetmiş yaşında iken ailesine, sevenlerine, canı kadar sevdiği İstanbul'una ve sinemasına veda etti.



"Bu da mı gol değil, Hâkim Bey?"



EREN AYSAN

Sokakta çocuklar yakan top oynuyorlar. En muzır olanı sıkılmış besbelli. Pantolonunun üstüne düşen atletini tekrar sokmaya çalışıyor. Sümüklerini çeke çeke

şarkısına başlıyor: "Türist Ömer derler benim adıma, adıma / Pişman olur bakmayanlar tadıma amaney / Sabahları bir kadeh / akşamları beş kadeh / Neşemi de bulunca dalgama da bakarım amaney..." "Yoldaşı durur mu? Kirlenmiş kısa şortunun bel lastiğine uzupun bir sarmaşık dalını takmış. "Yeşse..." diye bağırarak tizi yapmaya çalışıyor. Avludan onları izleyen komşu kadın çekirdeğini çitlerden gözücüyle baktığı çocuklara dair söyleniyor: "Aman bu da yeni moda oldu... Yeşilçam oyunu..."

Evlerden taşıp küçücük çocuklara bile sirayet eden bir dönemin altın tozuna bulanmış hikâyesidir bu. Oysa hikâyenin içindeki hikâyenin ayakta kalma savaşından aşka ve

dahi ölüme kadar hayat tarafından sınanmış bambaşka bir yanı vardır: Günün birinde kaptan bir babanın evladı düşlerini denizde değil tiyatro sahnesinde aramayakar verir. Belki de düş yolculuğu babadan kalan en büyük mirastır ona. Kuşaktan kuşağa bir aileyi etkileyecek...

Yıl: 1951'dir. Muhsin Ertuğrul, Devlet Tiyatroları Genel Müdürü'dür. Dönemin Demokrat Partili Milli Eğitim Bakan'ının Ankara'da bulunan Büyük Tiyatro binasında balo düzenlemek istemesine karşı çıkar. Zehir zemberek bir mektup yazar Bakan'a. Şapkasını alıp İstanbul'ağıttığında yeni bir ilke imza atar: İstanbul'da ülkenin ilk akademik özel tiyatrosu Küçük Sahne'yi kuracak, çağdaş tiyatroyun en önemli oyunlarını repertuarında barındıracaktır. Muhsin Ertuğrul, yalnızca tiyatroidareci değil önemli bir tiyatro hocasıdır da. Tiyatrosunda oynayan gençlere gücü yettiğinde sahnenin isterlerini anlatır. Daha ilk oyununda John Steinbeck'in "Farelerle İnsanlar"ında ince bir delikanlı dikkatleri çeker: Sadri Alışık'ın ta kendisidir bu. Üstelik

de küçük bir rolü vardır.

Bu arada konservatuvarda tiyatro eğitimi göreneğüllergüzeli, adı yıldızların ötesindeki ülkeden gelen Çolpan, tiyatroya sivrilmektedir. Sadri bir gün tiyatroya geldiğinde bu güzel kız görür: "Küçük çocukları kim alıyor buraya?" diye lafını sakınmaz. Birlikte Muhsin Ertuğrul'un tiyatrosunda turneye çıkıp Anadolu'yu arşınlarken arkadaşlırlar. Tabii, iki ismin de hayatlarındabaskaları vardır o zaman. Sadri, Neriman isimli genç bir hanımla evlidir. Çolpan ise Ülkü Erakalın'ın anılarına göre Münir Özkul'ta nişanlıdır.

Her şey Çolpan'ınabisi Atilla İlhan'ın senaryosunu yazdığı "Yalnızlar Rıhtımı"nın setinde başlar. İlhan'ın konuşturmaörgüsü Lütfi Akad'ın şiirsel atmosfer yaratma becerisiyle katmanlanır. Tangolar söyleyen bir konsomatris Güner yine şarkısına başlar: "Martılar çıkık çığlığa / her akşam bir büyük rüzgâr dağıtır şarkılarını / içim boş gemiler boş / nereye baksam ölüm gibi susar yalnızlarırhtımı." Kaçakçılar, barsahipleri

ve kötü adamlar arasından aşkına sahip çıkmaya çalışan bir adam vardır. O adam Kaptan'ı oynayan Sadri'dir. Zaten denizleri babasından dolayı çok iyi tanımakta; böylece yıllarıyla aşına olduğu hayata olağanüstü bir oyunculukla sahip çıkmaktadır. Bir film karesinde el ele tutuşmuş genç çift. Kenetlenmiştir o eller. Bir daha hiç ayrılmayacaktır ömür boyu.

Sinemasız için aslında bir mucize gibidir Sadri. Karakter oyunculğundan başrole, yıldız oyunculğageçişin az rastlanılan örneğidir. Hatta o yıllarda bu kadar güçlü bir karakter oyunculğuna bağrollerle bütünleştiren dünya sinemasında bile çok az isim vardır, denilebilir.

Bir anda geniş kitlelerin en sevdiği oyuncu olarak beyazperdeye Turist Ömer'den Ofsayt Osman'a değin kendini gösterir. Oynadığı rolle bütünleşir seyircinin gözünde. Fakir ama fedakâr, haksaver, en önemlisi de sevdasına sonuna kadar sahip çıkan halk insanıdır o.

1960'lardabaşlayan sınıflararası geçişlerin yorgunsuzlukla, her türlü usulsüzlükle, görgüsüzlükle katmanlandığı yerde Anadolu insanının temiz yanını temsil eder bir bakıma. Sözümleri, mert öteyandan olayları aklıyla yorumlayan, yaşamı nüktedanlıkla kavrayan yanımızdaki yöremizdeki herkeştir. Burada önemli bir ayrıntı vardır: Asla cahil değildir ama eğitimsizdir. Eğitimsiz kalmasının arkasında ise yine toplumsal nedenler vardır. Her şeyden önce cumhuriyet tamamlanamamış bir projeye dönüşmüştür. Bu nedenle de hayatı boyunca "got" atacak iş yapma becerisinden yoksun bırakılmıştır. Büyük şehirde cep delik cepken delik bir yaşamın uzun yol yolcusudur. Kapitalizmin kökleştigi yıllarda, parasız hayat defolu hayattır; tek kelimeyle! Öteyandan delikanlıdır; mahallemezin içimizden çıkardığımız absird bir bakıma. En güzel ablamıza âşıktır hep filmlerde. "Ah ulan, para için para, be..." dediği yerde hicrana salar yüreğimizi.

**Sadri Alishık,
Yeşilçam'ın büyüü
zamanlarının değil belki
de yüz yıl sonrasının
aktörüdür. Çünkü
kameranin oyunculuk
gücünü, evvela karakter
oyunculğuyula
sınadığı dönemin
ustasıdır.**

Atıf Yılmaz'ın "Ah Güzel İstanbul"unda ise İstanbul beyefendisidir; babasından kalan yalını satıp geçekondusunda piyanosuyla yaşayan bir çökmüş, bir dönerün

"Haşmet"lidir. Köyden artist olma arzusuyla gelen genç güzel Ayla Algan'a kol kanat germeye çalışır. Aslında yine büyük ekonomik sıçramaların olduğu dönemde sanatıyla hayatta kalamayanların, tutunamayanların öyküsüdür bu.

Hayatta sevdalı olduğu bir Çolpan, bir de içkisidir. Ahyhan Işık'ın erken ölümünden sonra ölüme nanik yapmâküzereyaşar adeta. Bu da yansır başka başka rollere. Çünkü

yaşam çok da ciddiye alınacak bir olgu değildir: "Hayat demek ölümü beklemek demektir. Az çok hepimiz yıldızları, ağaçları, işteleralanları, filanları göreceğiz. Birçok şeyin tadına bakacağız. Sonra da 'gidiyorum elveda' şarkısını söyleyeceğiz." der.

Kartallar Yüksek Uçar'da Banazlı İsmail rolüyle jilet gibi çıkar beyaz ekrana. Çalıkuşu'nda Aydan Şener'in karşısında yaşlı hekimi bir oynar; bir oynar ki bugün hâlâ konservatuar öğrencilerinin öğrenecekleri vardır. Son defa Yengeç Sepeti filminde sevdalı sinemayla buluşur.

Aslında Sadri Alishık, Yeşilçam'ın büyüü zamanlarının değil belki de yüz yıl sonrasının aktörüdür. Çünkü kameranın oyunculuk gücünü, evvela karakter oyunculğuyula sınıdğı dönemin ustasıdır. Yalnızca bu nedenle bile sahne hatırı, hatırası geleceğe kalacaktır. E "Bu da mı gol, değil be usta?"

SADRI ALIŞIK'tan alıntılar

**Tek lüksümüz
iyilik zaten.
Malum ya,
sermayesi
bedava.**

**Hürriyet
yok mu ulan
memlekette!**

**Gidenin
de, kalanın
da gönlü
hoş olsun.**

**Sokak
köpeklerine
selam vermek,
adam olmaya
çeyrek var
demektir.**

**Ne demiş James
Bond. Paran
varsa dünya sana
âşık, züğürtlere
yakışır tahta
kaşık. Yes allright!**



BU SEFER
VALLAHİ GELDİ...
GELDİ...!

BENİ HAPİSTE VURDULAR ÖLMEDİM.
HASTALANDIM BİR CİBERİNİ ORADA BIRAKTIM GENE ÖLMEDİM,
ÇOK DÖVDÜLER BENİ KAN KUSTUM AMA ÖLMEDİM,
YAĞADIM, SENİ BİR KEZ DAHA GÖREBİLMEK İÇİN YAĞADIM.
ŞİMDİ BANA DEDİLER Kİ;
"KİMSE SESİNİ DUYAMIVORMUŞ. SUSMUŞSUN."
BENİMLE DE KONUŞMAYACAK MİSİN KEJE,
SESİNİ DUYAMAYACAK MIYIM...?



SAKİN OLUN!
GÜLÜMSEYİN...
VE FİKRET'İ
BANA VERİN!

VECİHİ'M!!!

ADALETİNİZE, İNSANLIĞINIZA
KURBAN OLAYIM HAKİM BEY,
BU DA MI GÖL DEĞİL BE?



ÇİZMELİ
KEDI

CHARLES PERRAULT

SİNEM KEYİK

Dünyanın en ünlü çocuk masallarının yaratıcısı Fransız yazar Charles Perrault, 1628 yılında doğdu. Zengin bir ailenin çocuğu olarak dünyaya gelen Perrault, yazdığı çocuk hikâyeleriyle kısa sürede kendini tanıtmayı başarmıştı. Hukuk eğitimi alan Perrault, Paris Barosu'nda babasının mesleğini devam ettirmişti. Sanata aşırı ilgisi sebebiyle avukatlığı bırakıp hayalini kurduğu mesleği yapmaya başlamıştı. Charles Perrault, şimdilerde peri masalları diye nitelendirilen masalların ilk örnekleri olan eserler bırakmıştır. Bilinen eserleri arasında Kükkedisi, Uyuyan Güzel, Kırmızı Başlıklı Kız, Çizmeli Kedi gibi masallar yer alır.

Le Chat Botté (Çizmeli Kedi)

Bir zamanlar, üç oğlu olan bir değirmenci varmış. Değirmenci öncine büyük oğluna değirmen, ortanca oğluna epecek, küçük oğluna da kedi miras kalmış. Küçük oğlu bu duruma çok üzülmüş. "Kedine işine yararkı insanın?" diye yakınımış. "Pipirip yiyeceğin bile." Kedi bunu duymuş ve hemen cevap vermiş. "Kötü bir miras sahip olmadığınızı göreceksiniz efendim. Barınaboz bir çuval ve bir çift değirmen veriseniz, neye yarayacağını görünürsünüz." Şaşkınlıktan ağzı bir karışık kalan çocuk, kedinin istediklerini yapmış. Çizmeli Kedi tavşanı efendisine götürmek yerine doğrudan saraya gidip Kral'a görüşmek istediğini söylemiş. Kral'ın huzuruna çıktığında yere eğilerek; "Yüce efendim, size efendim Marki'den bir hediye getirdim," demiş. Bu hediye Kral'ın çok hoşuna gitmiş. Kral artıkonun yolunu gözler olmuş. "Bana sakın neden diyorsun mayın ve bu sabah imişağı gidip yikanın," demiş sahibine. Çizmeli Kedi, o sabah Kral'ın Prenses'le, yani kızıyla birlikte imişağı kenarından geçeceğini biliyormuş. O sabah Kral'ın faytonu imişağı yakınından geçerken Çizmeli Kedi telaşla yanlarına yaklaşmış. "Yardım edin! Yardım edin!" diye bağırmış. "Efendim Marki boğuluyor!" Kral hemen bir alay askerini imişağı yollamış. Fakat Çizmeli Kedi bunları da kalmamış. Kral'a efendisi imişağı yüzükten hırslanarak onun ebiselerini aldıkları söylemiş. "Oysa Çizmeli Kedi, efendisinin ebiselerini çalları arkasına kendisi giymiş!" Kral'ın, geçilmeden Marki'ye bir takım elbise yollamış. Marki güzelce giydirildikten sonra Kral onu gidiceğiyere götürmek için faytonuna davet etmiş ve kızıyla tanışmış. Prenses, Marki'ye bir bakaştı ve şöyle demiş.

Çizmeli Kedi, köy köygezererek "Beni dinleyin!" diye bağırmış. "Kral buy önde doğru geliyor. Siz bu tarafı kime ait olduğunuzu sanırsanız efendim Marki'ye ait olduğunuzu söyleyeceksiniz. Yoksa siz dilim dilim doğratırm!" Dev'in patosuna varmış. Kral'ın faytonu Çizmeli Kedi'nin geçtiği yerlerden geçerken Kral her an öldüğünü anı. "Bu tarafı kime ait?" diye soruyormuş. Her defasında da aynı cevap alıyormuş. "Kral, Marki'nin bu kadar çok topografa sahip olmasına şaşırmış. O sırada Çizmeli Kedi, Dev'in patosuna basmakla işler çevirmekle meşguldü. "Dev," demiş Çizmeli Kedi, Dev'in nefesinin kokusundan iğrendiğini gizlemeye çalışarak, "Senin aynız zamandamıttı bir sihirli güçünün olduğunu söylüyorlar, doğru mu?" "Çöyle diyorlar, öyledir," demiş Dev alçak gönüllülikle. "Örneğin, istersen hemen bir aslanı döndürebildini söylüyorlar," demiş Çizmeli Kedi. Bunun söyler söylemez Dev hemen kendin bir aslanı döndürüvermiş. "Benim yapamadığı şey yoktu!" Dev'ir anda fareye dönmüş, Çizmeli Kedi de onu hemen yulmuş. Derken Kral, Dev'in patosuna varmış. Satonun artıkkime ait olduğunu tahmin etmişsinizdir herhalde! "Çizmeli Kedi, Kral'ın faytonunu satonun yolunu da kalmış. "Bu tarafa gelin," demiş, "Siz bir ziyafet bekleyin."

(Dev o gün birkaç arkadaşına bir ziyafet vermişti; planladığı için yemekleri donatmış büyük bir masa hazırlanmıştı.)

O gün sonunda Çizmeli Kedi'nin sahibi Marki, Prenses'le nişanlanmış. Bir hafta sonra da evlenmişler.

Çizmeli Kedi'ye ne mi olmuş? Dokuz canından dokuz da sefa içinde keyfini sürmüş ve bir daha fışır okumaması gerek kalmamış.



TEK BAŞINA KALKMAK,
DUŞ DÜNYA İLE İLGİSİNİ KESMEK,
KİMSE İLE GÖRÜŞMEK,
ARADA SIRA DA KENDİ
KABUĞUMUZA ÇEKİLEBİLİRİZ
KENDİNİ DİNLEMEK,
OLAN BİTENİ NADASA BIRAKMAK
İYİ GELİR İNSANA.

YAŞASIN

KAPLUMBAĞALARI

Mehmet Ali & Akşamsefası

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - <https://ranteu.org>

**Kimse bizi
hatırlamayacak.
Bugüne dek yaşayıp
ölen milyarderler
insanın, milyarderler
böcekten hiçbir farkı
yok. Daha önemli
böcekler olmak için
uğraşıyoruz.**

İFADE

"Mesaiye kaldığımız bir geceydi. Saat 11'i biraz geçiyordu. Ofisindeki kolukta oturuyordum. Çalışmaya biraz ara vermiş, havadan sudan konuşuyorduk. Son zamanlarda üstünde dolaşan bir kara bulut vardı sanki, omuzları düşmüş, yürüyüşü bile değişmişti. Muhabbetimizin samimiyetinden aldığım cesaretle ona "Seni bu aralar iyi görmüyorum. Neyin var?" diye sordum. Önce geçiştirdi, ben üsteleryince anlatmaya başladı.

"Konu aslında şu..." dedi. "Kendini olmakla yalnızca kendini düşünmek arasında ince bir çizgi olmalıydı. Bu ikisini birbirinden ayıran bir sınır... Sanırım, atalarımız henüz avcı toplayıcı dönemlerini yaşarken, bir adam diğerinden daha büyük bir hayvan avlayıp kabileye şovunu yaptığında bu sınır ortadan kayboldu. Mevzu ilk defa o zaman, ihtiyacın kadar almaktansa kendini tatmin etmeye dönmüş olmalı."

Sorduğum sorunun daha güncel bir probleme işaret edecek yanıtları olduğunu sanıyordum ama buna nasıl tepki vereceğimi bilemedim. "Yani?" diye sordum.

"Yani, aslında bir sınır olmalı. İyile kötüyü net bir şekilde ayırt edebileceğimiz sınırlara ihtiyacımız var. Kötünün ne olduğunu söylemek iyiyegöre daha kolay... Yine de birinin neden kötü olduğunu açıklayamıyoruz. Konu çığdüler olabilir, şartlar olabilir. Kötüyekötü demek için üzerine biraz daha kafa yorduğunda kafan karışabilir ama birine zarar veriyorsakötü kötüdür, burada netiz. Konu neyin iyi olduğuna karar vermeye gelince sular bulanıklaşır. Birinin aslında iyi miyokasadece olması gerektiği gibi mi olduğunu nasıl söyleyebiliriz? 'İyi' dediğimiz özellikler, zaten olması gereken özellikler değil midir?

Mesela 'iyi biraşçı' ne demektir? Zaten bir aşçının, iyi yemek pişiriyor olması gerekmez.

mi? Yani bir aşçı iyi yemek pişirdi diye, iyi aşçı mı olur, yoksa sadece işini olması gerektiği gibi yapan sıradan biri mi?"

"Evet, anlıyorum. İşe mi canın sıkkın?" dedim. Beni duymamış gibi devam etti. Konuşurken bana değil, ellerine ve odadaki eşyalara bakıyordu. Hareketleri biraz gerginleşmişti.

"Peki iyi bir politikacı nedir? İnsanlar için iyi şeyler yapan biri mi? Yoksa devlet için iyi şeyler yapan biri mi? Sistemin çalışmasına katkıda bulunan biri mi, yoksasistemdeki hataları görüp bunları düzeltmek için harekete geçen biri mi? Sence iyi bir politikacı nedir?"

"Özellikle akıllıbiridir."

"Evet, tamolarakbu. Politikacılarakıllı insanlardır. Tarihi, sosyolojiyi, kitile manipölasyonunu ve iletişimi bilimleri gerekir. Bir de genelliklegücü severler."

"Herkes gücü sever."

"Evet ama onlar gibi değil. Onlar, daha fazla güç sahibi oldukça, vicdan ya da etik kurallarının dışına çıkabilecekleri bir ortamda olduklarına inanırlar. Aynıys büyük şirket ve sermaye sahipleri için de geçerli. Yaptıkları herşeyiğüş savaşı çerçevesinde rasyonel hale getirebilirler. Böyle insanlar, senin benim gibi insanlarla aynı şekilde acı çekmez."

"Sana neyin acı verdiğini anlamaya çalışıyorum. Bana yardımcı ol" dedim.

"Bana her şey acı veriyor. Sanırım çok güçlü olan insanlar, neyin iyi, kötü ya da önemli olduğu konusundaki sınırları kafalarında farklı çiziyor. Güç, onların acı çekmemesini bu şekilde sağlıyor" dedi. "Tamam, senin için ne yapabiliriz? Neyle ihtiyacın var?" diye üstedim.

Atlayıp gittiği düşünce treninin hizına çıktım. "Benim için ne yapabiliriz?" diye sordum.

Pencerenin kenarında durmuş pervaza yaslanıyor, bazen kafasındışarıkçıkarıphava alıyor, arada bir bana dönüp hâlâ dinlediğimden emin olmak için konuşmanın bir kısmında göz kontağı kuruyordu.

"Asıl soru: Neye ihtiyacımız var? Bence bizim daha fazla icada, teknolojiye, ilaca ihtiyacımız yok. Bilim insanlarından başka bir konuya eğilmelerini istemeyiz, buna ihtiyacımız var. Güç konseptinin insanın kararmekanizmasındaki etkileri üzerine bir araştırma yapmalılar. Çüçü olanların hayattan beklentileri, insanlara davranışlarındaki rahat bencilik, empatiyi nasıl bu kadar görelî olarak kullanabildikleri araştırılmalı."

"Bence de. Patronlar bizi hiç düşünmüyorlar, çok çalıştırıyorlar. Sen de bu aralar çok yoruludun. Biraz dinlenmeye ihtiyacın var."

"Hayır. Benim bir şeye ihtiyacım yok. Bundan daha iyi bir yaşam kalitesine sahip olamayacağımı biliyorum. Ama ne yaparsam yapayım, güçlü insanların sahip olduğu kafa rahatlığına erişemeyeceğimi de biliyorum."

"Öyle deme..." diyordum ki sözümü kesti.

"Kimse bizi hatırlamayacak. Hiçbir fark yaratmamış olacağız. Bugüne dek yaşayıp ölen milyarderler insanın, milyarderler böcekten hiçbir farkı yok. Daha önemli böcekler olmak için uğraşıyoruz. Daha iyi böcekler... Ne anlamlı var ki? Biz hiç bir zaman vicdanıdanıve kafası rahat o insanlardan olamayacağız."

"Çok umutsuz konuşuyorsun. Bu kadar kafana takacak ne oldu?" diye sordum.

"Gerçekten s*kinde mi?" dedi ve tek klemde pervaza tırmırdı. "Napıyorsun? Durl demeye kalmadın atladı."

Aşğı düşmeden önce birkaç saniyelığıne bayağı süzlüşüne yemin edebilirim."

GEÇMİŞİNİZDEN KAÇABİLİR MİSİNİZ?

Şenlik Ateşi, Netflix'in çok sevilen **Jessica Jones** dizisinin başrolü **Krysten Ritter**'in, gizemler ve tehlikelerle bezeli geçmişine yolculuk eden bir kadının ters köşelerle dolu macerasını anlattığı, heyecan dolu ilk romanı.



"Şenlik Ateşi
karanlık, rahatsız edici
ve fazlasıyla akıcı."
—RUTH WARE

"Fevkalade ve tüyler
ürpertici bir ilk roman."
—GILLIAN FLYNN

"Şenlik Ateşi okurlara güçlü
ve arkasından tezahürat
edeceğiniz bir kadın ana
karakter sunuyor."
—KIRKUS REVIEWS



ithaki



/ithakiyayinlari



/ithakiyayinlari



/ithakiyayinlari

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - <https://rantey.org>





MURAT TIRPAN

Atlas 21.30

Zamanın geçtiğini sevdiğim bir yazarın yeni çıkan bir kitabı, yönetmenlerin yeni filmleri, festivallerin sayıları ya da yeni albümlerle anlayan insanlardanım. Hayata böyle bakmanın faydası, olayları birbirleriyle ilişkilendirmeye ve bağlar kurmaya yaraması. Tekil olguları çevrede olup bitenlerle birlikte değerlendirmeyi sağlaması. Böylece bir burun spreyi ya da İlhan İrem'in bir albümü hayatımızın takvimindeki göstergelere dönüşebiliyorlar. Böylece geçmiş unutmak zorlaşıyor.

Biletlerin üstünde film isimlerinin yazmadığı zamanlardı. Galaları yapılan pahalı filmlere ucuz olanların biletlerindeki tarih ve seansları değiştirmek gıyorduk, Atlas 21.30. Sinemanın girişindeki görevliye biletimi uzatırken yüzüne bakıp gülümser, doğal davranmaya çalışırdım. Önemli olan içeri girmek, dik ve rahatsız merdivenlerde oturarak bile olsa günler öncesinden kendimi hazırladığım o filmi izlemektir.

İstanbul'a otostopla gidip tanımadığım insanların evlerinde kalarak tüm paramı festival biletlerine yatırır, film eleştirmenlerine kekingence yaklaşır önceden hazırladığım soruları sorar, sonra da kendimi mutlu hisseder ve nedense sürekli yemeğimi Hüseyin Ağa Camii'nin yanındaki küçük bir Laz dönerci deyerdim.

Emek'in açık olduğu, bilet almak için kocaman rezervasyon kartları

kullandığımız, senin Türk Dili ve Edebiyatı okumaya başladığın, Bülent'in henüz şişmanlamadığı, Hitchcock'a hayran olup Godard'ı tanımadığım ve hayatımı Orhan Pamuk'un Yeni Hayat adlı son romanındaki otobüs yolculuklarına fena halde benzettiğim zamanlardı.

Hatıralar ne kadar yol aldığımızı hesap edebilmek için varlar. Karnımı dönercide doyurup Anh Hung Tran'ın Bisikletçi'sine gidiyordum dün, bugüne İmkânsızın Şarkısı'na yetismeye çalışıyoruz. Elimde soğuk bir el, yine ucu ucuna bir filme yetismeye çalışmaktan şikâyetçi değilim. Tran'ın kahramanları gibi koşarak ama ağır çekimde ilerliyoruz İstiklal Caddesi'nde. Önümüzden bir şeyleri protesto eden bir grup geçiyor.

Sinemanın önüne geldiğimizde uzun bir kuyruk var, her festival zamanı gizlendiği

Bir zamanlar bu kuyruktan çıkıp yanına yaklaşan bir kadın, esmer kısa boylu sana hiç benzemeyen bir kadın, biletleri satıyorsanız alabilirim demişti, unutmamış hiç. Sesi ince ve kısık...

Bülent'in söz verip gelmediği, önceden alınmış biletli uzatıyorum. Salona giriyorum onunla birlikte, mecburen yan yana oturuyoruz. Ben hiçbir zaman filmlere önceden bilet almam diyordum, her seferinde satan biri mutlaka olur. Saçma buluyorum, bilet son ana bırakılır mı hiç? Biletlerin üzerindeki tarihleri değiştirdiğim günlerde bile hangi filme nasıl gideceğimi önceden planlardım ben. Ama kadının haklılığını kendim ispat etmemiş miydim? Üzerinde ince yeşil bir kazak vardı, o kazağın kolları koluma dokunuyordu. Filmden kalkıp yemek yemeye gideceğimizi sanmıştım. Carax'ın anlattığı hikâyenin aksine dünyada aynı filmi yan yana izleyip sonra yemeğe gitmeyen bir hastalık olmalıydı.

Ücretsiz PDF Kitap Arşivi <https://ranteyp.org>

Filmlere asla önceden bilet almayan kadın, filmin sonunda Juliet Binoche kanlı yüzüyle yolda koştuktan hemen sonra hızla kalkıp salonu ve beni terk etti. Aslında onu hatırlamamın asıl nedeni bir cafede oturup bir şeyler atıştırırken filmle ilgili fikirlerimi heyecanla anlattığımı hayal etmiş olmam değil, o yıl festivale geldiğim İstanbul'da gerçekten konuştuğum tek insan olmasıydı.

Yıllar sonra yine Atlas'tan içeri giriyordum işte. Bilet arayan başka kadınlara yüz vermeden ilerliyorum kapıya doğru. Burun spreyi aradığımız günü hatırlıyor musun? Seninle ikinci ve en güzel festivalimizi.

Yine bir İzmirli gibi davranmış, İstanbul'un soğuklarında üşümüşüm. Gireceğimiz film Hitchcock'un Kiracı adlı sessiz filmiydi ve ben fena halde burnumu çekiyordum. Benim için pek bir sorun yoktu ama sen her zamanki telaşına, "İnsanları burnunu çekerek rahatsız edersen, mutlaka bir yerlerden burun spreyi almalıyız" demiştin. Filmin başlamasına on dakika kala aklına gelen bu fikir yüzünden sokak sokak dolaşıp o iğrenç burun spreyni almıştık. Sinemadaki herkes Hitchcock'un bu ilk gerilim filmini perdede izlemenin keyfini sessizce yaşarken, ben mütemadiyen plastik şeyi burnuma sokarak rahatlamaya çalışıyordum.

Haklıydın, işe yaramıştı ama sırf isminden dolayı grip - Kubrick Cafe'yi adı beklediğimizi bulamadığımız arka sokak cafelerinden birinde en makul yere oturup çay içerken bunu sana itiraf etmedim. Daha sonra öğüldüğün gazetenin içinden aniden başını kaldırıp "Eğer biz ayrılırsak, yani öyle bir şey olursa, sen kırk beş yaşına geldiğinde ben kırk bir olacağım. İşte o yılın festivalinde sen gün Atlas'ta 21.30 seansına bilet alalım ikimiz de. Burada olalım, ne dersin?" dediğinde de saçmaladığını düşünmüştüm ama söylemedim.

"Tıpkı o günkü gibi. Tanıştığımız yerde ve seansın buluşalım yine" demiştin. Üzerinde yeşil, papatya şeklinde düğmeli hırkan vardı. Düşündüklerimi söylemek yerine, "Nerden geldi aklına bu şimdi? Hem niye ayrılıyoruz ki?" diyebilirdim sadece. Konuşmadım.



çayımızdan birer yudum alıp dışarıda koşuşturan insan kalabalığını izleyerek, İstanbul, filmler ve yolculuklar hakkında Kubrick Cafe'de konuşmaya devam ettik.

Zamanın geçtiğini sevdiğim bir yazarın yeni çıkan bir kitabı, yönetmenlerin yeni filmleri, festivallerin sayıları ya da yeni albümlerle anlayan insanlardanım. Hayata böyle bakmanın faydası, olayları birbirleriyle ilişkilendirmeye ve bağlar kurmaya yaraması.

Tekil olguları çevrede olup bitenlerle birlikte değerlendirmeyi sağlaması. Böylece bir burun spreyi ya da İlhan İrem'in bir albümü hayatımızın takvimindeki göstergelere dönüşebiliyorlar. Böylece geçmiş unutmak zorlaşıyor. Şimdi evde yer olmadığından apartmanın deposunda

duran kilerdeki dergilerin her birini seninle nerede okuduğumuzu hatırlayabilirim,

kimlerle olduğumuzu, o sıralar neler yaptığımızı... Mesela Virginia Woolf'ları aldığımızda bir arkadaşımızın evine yerleşmiştik. Aynı evde yaşamamın nasıl bir şey olduğunu öğreniyorduk. Sen pek başarılı olmasa da yemekler yapıyordun, ben kitaplığımın bir kısmını oraya taşımış sık sık karşısına oturup bakıyordum. Yeni açılmış bir kanalın gösterdiği altyazılı klasikler çok pahalı olmasına rağmen para biriktirek aldığım gümüş rengi Aiwa videomuza kaydediyor, sonra Bülent, Cem ve Nazlı'yla oturup tekrar tekrar izliyorduk. O zamanlar en çok istediğim şeylerden biri İstanbul'a kitap fuarına gelmekti. Ama seçmek zorundaydık, hem film festivaline hem de kitap fuarına gelmek çok zordu ve biz her

Sinemanın girişindeyiz. Artık kitap fuarının kaçınıcı yapıyor bilmiyorum. Burada yaşamaya başladığımdan beri de bir kez olsun gitmedim. Zaman ilerledikçe bazı şeyleri yapmanın gereksiz olduğu gibi bir hisse kapılmaya başlıyorsunuz, doğru olmasa da. Zaman ilerliyor ve siz kapıdaki kuyruklarda beklemek yerine internetten bilet alan bir adam haline geliveriyorsunuz. Filmleri DVD'lerden alıyor, internetten izliyorsunuz. Festival kitapçığınızı giderek daha az karamalarla dolu olmaya başlıyor. Artık gerçekten bir eviniz oluyor, bir salonunuz, bir tuvaletiniz, kitaplarla dolu bir çalışma odanız. Ve bu daha önce provasını yaptığımız evlere benziyor. Sinemanın girişindeyiz. Artık biletlerim gerçek, zaten daha teknolojik, daha hile yapması zor şeyler haline gelmişler. Ben de bilet kesen adama sahte bir gülümsemeyle bakan o geng değilim. Etrafıma bakıyorum çaktırmadan, Neşe'ye su alacağımı söyleyerek ayrılıyorum yanından. Buralarda olabilir misin? Gerçekten yıllar önce Kubrick Cafe'de verdiği sözü tutup gelmiş olabilir misin? Sırt çantalarıyla ortalıkta dolaşan bir sürü geng... Bir su istiyorum, koltuklarda oturan insanları, festival görevlilerini, birinci salonun merdiveninde her zamanki gibi birikenleri ve filmin başlamasına daha yeterince zaman olmasına rağmen ter içinde başlamadığı değil mi, diye sorarak kapıdan girenleri dikkatle izlerken. O yeşil papatyalı hırkayı arıyor gözlerim. Yoksun. Unuttuğum o konuşmayı son birkaç yıldır sık sık hatırlıyorum.

O günü düşünüp sana gerçekten gelecek misin, diye sorduğumu kuyurorum. Salon kapıya doğru ilerliyor, Neşe köşede, renkli festival standının yanında hadi gel diyerek el sallıyor. Buralarda mısın? Bir kenarda durup beni mi izliyorsun, yoksa ben yanılsam mı geldim? Telaşa biletime bakıyorum, İmkansızın Şarkısı, Atlas 21.30.

Hatıralar ne kadar yol aldığımızı hesap edebilelim için varlar. Anı Hıng Tran'ın Bisikletçi'sine gidiyordum dün, bugünse İmkansızın Şarkısı'na yetişmeye çalışıyorum.



SEDEF ORMAN

O yaz

Hayat çok enteresan. Güneşin hiçbir şey değişmiyor gibi, oysa geriye dönüp baktığında her şey çok farklı.

Hiçbir şey planlı değildi o yaz. Olur olmaz vakitlerde sarhoş oluyorduk. Bilimyenlerin tadında boğuluyorduk. Ummadığımız yerden kanıyorduk, uygunsuz yerlerde ağlıyorduk, gürültülü kahkahalar atıyorduk.

Babamın terk ettiği o yaz, en yakın kız arkadaşımın yanına, Antalya'ya yerleşmiştim.

Hayalini kurduğum aşk dolu rüya bir türlü uykuma düşmüyordu ama ben biliyordum. O yaz bir şeyler değişecekti, biliyordum.

En çok da busebeyle yeni biriydim, yeni bir şehirde. En sevdiğim şekilde...

Yabancılar çünkü bilmiyorlar ya... Seni tanııyorlar, mazini, istikametini, hezimeti bilmiyorlar.

Gitmelerin insanıydım ben. Bir yere köklerden salarsam, kendimden azalırımı biliyordum. Kaç şehir değiştirmem gerekti buraya gelmek için, hep yeni hikâyelerimle... Beynimin engelbeli arazilerinde kaç tur kayboldum.

O yazı dönersek... Sarı bukleli saçlarımı deli tokalarla ördüğüm o yaz, Antalya'da sınıf öğrenmeye adamıştım kendimi. Los Angeles'tan dönmüş, yanı zamanlı yaptığım garsonluktan kazandığım paramla, kendi paramla herkese aldığım hediyelerimle gelmiştim, hayatın bana hazırladığı acı hediyeleri bilmeden.

O yazı her şekilde tanımlayabilirdim ama "sıradan" söylenecek en son sıfatı. Savrulan hikâyelerde bulmuştuk birbirimizi... O ilk kez terk edilmişti; ben ve anımda o öyle... Babayarası mı, aşk yarası mı daha ağırda biliyordum. O yaz o sahilde gözü bana takıldı, benim de ruhum ona. Öyle depresyon filan da değildi bizi birbirimize çeken, düpedüz kaderimizdeydik birbirimizin.

"Ne kadar güzel bir sörf tahtası bu. Senin mi, kiraladın mı?" diye sorduğunda, o masmavi gözleriyle gözlerimin içine baktığında, keşke hiç cevap vermeseydim, yürüyüp gitseydim.

Ama öyle yapamadım. Çünkü ben zaten terk edilmişim, hem de en edilmemem gereken adam tarafından. Hem ben yeni bir şehirde, yeni bir insanımdı ya artık, yeni hikâyelerim vardı anlatacak, yeni insanlarımda olmalıydı kandırıcak.

"Kiraladım" deyiverdim gülüşün, gülüşün...

Dalgalar vururken kıyıya, güneş tepeden bakarken, ben çoktan o mavi bakışa meftun olmuştum.

İlk kez el ele tutuşmamız, o ilk öpücük, ilk dans edişimiz kollarım boynunda, kokusu burnumda... Ah o hisleri keşke hiç bilmeseydim. Aşk bir yoldan çıkma mıydı, yoksa doğru yolu bulma mı?

"Biliyor musun, tekrar hiç böyle hissedeceğimi düşünmemiştim benim tatlı cadım! Sakin değişme olur mu?" demiştirdi durup dururken ve daha o yazın bitmesine bir ay varken.

"Ama mutluyken neden değişir ki insan, ben senin için hep aynı kalacağım" demiştin.

"Öyle büyük konuşma küçüğüm" demişti. O kadar tuhaf bir duyguyla söylemişti ki... Onun gözlerindeki o hüznü, daha sonra bana hiç acımadan "ayrılmayız" dediği o gece aynaya bakarken kendi gözlerimde görmüştüm.

İlk hafta sabahın ilk saatlerinden gecenin koyununa kadar hiç ayrılmadan geçirdiğimiz hersaniye benim için ömür gibiydi; ilk haftamızda sanki beraber onuncu yılımızda gibi hissediyordum. İlk ayımıza girdiğimizde ise artık o benim düydüm, güneşimdi, ayımdı.

"Merak etme lpeke, sen de bulacaksın gerçek aşkı, inan bana ve üzülme bu kadar" demiştirdi soğuk, bıkın ve ruhen gitmiş olarak. Oysa biliyordum ki aşık olmak kaç şekilde perşanlıksa, kaç savrulmuşsa, kaç ezber bozması hepsini yaşamıştım ben o bir ay onula.

Sabahtan beri aramamışt, ortada da yoktu.

O sabah her şeye buzlu bir camın arkasından bakar gibiydim. Eylüde İstanbul'a dönecektik. O yıllardır çalıştığım işi terk ettim ayrılıkkeni avukatlık bürosunu kuracaktı. Ben ekime kadar oyalanıp Los Angeles'a gidecektim. Ama ona demiştin "Ben gitmem, seni bırakmam" diye.

O ilk konuşma ciddiyete bindirmişti sanki, olmayan bir duyguyu uyandırmıştı kalplerime; gelecekte korkusunu... Ve delice sevmekten çuallattığım ilişkilerime bir yenisini daha eklemişti.

O aşkama kadar hep dolandım; her gün yapmaya alışkın olduğumuz eğlenceli

"Ne yapıyorsun?" deyince hemen neşeyle cevap verecektim, "E saat 3. Biz bu saatte ne yaparız? Sörf sıramızı bekliyorum elbette, hadi acele et, gel" diyecektim.

Ama hiçbirini diemedim. Odama gittim. Gece olmuştu.

Ortada hiçbir belirti yoktu ama aslında her şey ortadaydı. Gözyaşlarım ip gibi akıyordu. Neden ağladığımı bir soran olsa açıklayamazdım.

"İpek havuza gelsene"

Attığı mesaj bile anlatıyordu...

Gözlerimi sildim, beyaz converslerimin üstüne basım, kısa şortum ve özensiz tişörtümle hazırdım.

Beni o halde görünce gözlerimden hafif bir tereddüt geçti, hissettim. Ama son derece kuru bir sesle devam ettiler.

"Sabah İstanbul'a dönüyorum. Aylın'la tekrar konuşuk. Onunla 4 yılımız geçti, böyle olacağı bilseydim seninle hiç başlamazdım. Bu bir ay inan banaama..."

Kaçmak mı daha sık yapar hayatı, kaçırma mı?.. Hiç bilemedim. O yaz Antalya'da bıraktığım kalbimi bir daha hiç görmedim. Bir mevsim daha büyüdüm ben o yaz.

Hiçkırıklara boğuluyordum. Elimde değildi. "Lütfen, lütfen, lütfen" diyordum sadece.

Ben ağlarken bana hiç dokunmadı, teselli etmedi... İşte bu ayrılıktan beterdi. Ben onunla bir yıl geçirmişim sanırken meğer o benle bir ayın hesabını yapıyormuş.

Ve gitti ardına bile bakmadan.

Odama döndüm. Katıla katıla ağladım gülerce. Cem diye bağırđım içimden. Bu kadar çabuk sönem şeyin o derece şiddetle var olduğuna inanmak istercesine.

Şimdi bunları 42 yaşında düşünürken tekrar terk ettiğimde, o ilk acımı hissediyorum ve 22 yaşındaki o halime şu an daha da çok üzülüyorum.

Ne garip, insan babasının bavulunu toplamıyor ama ayrılırken kocasının, yani çocuklarının babasının bavulunu topluyormuş. Bavulu açarken içim çıztı etti. Aklima o mayıs sabahı geldi. Geceler boyu süren kavgalar nihayet bitti. İlk acının hissini hatırladım; babamın ilk göz kırpmasını bavuluna sıkıştırırken, avaz

avaz bağırdığı, gözlerimin önündenken şimdi bu üçüncü acı veren terk edilmişim, ikizlerimin babasına öyle bir gidiş layık görmeyeceğim.

Gidilecekse, neşyilegidecek. Rüzgârve Yağmur hissettiğim hiçbir şey hissetmemeli. O yüzden bu kez babama yapamadığım güzel terk ediş bavlunu ben hazırlıyorum; Ali güzel bir iş seyahatine gidecekmış gibi. İkizler öyle hissetmeli... Ben mi? Ben beni o yaz boş verdim, geçti gitti. Kaçmak mı daha sığ yapar hayatı, kaçırma mı?.. Hiç bilemedim. O yaz Antalya'da bıraktığım kalbimi bir daha hiç göremedim. Bir mevsim daha büyüdüm ben o yaz. O güne kadar yana yana alevler içinde yaşadığım deli dolu hayatımı, mum alevinde devam ettim sonrasında.

Ali kapıda duruyordu. Ben bavlunun başındaydım. Durum biraz garipti, ben toparlanmaya çalıştım. O lafı aldı.

"Avukatla konuştuk, anlaşmalı boşanmak da hâkim görmek isteyebilirmiş. O yüzden mahkemeye gitmemiz lazım."

"Olur" dedim, hiç tereddütsüz.

Artık ne terk edilmek ne yalnızlık sorundu.

Uzun yıllar havuz başındaki o geceyle mücadele ettim ben. Bir gün önce doyayağa açtığım, yalararını, kuytularını açtığım birine ertesi gün yabancı olmak... Bu, kadın-erkek herkes için öldü.

Annem evlenmedi, ben boşanıyordum, babam öldü, Ali ise ihanet eden eş ama harika bir baba ve çok şükür yaşıyor.

Ve o yaz şairin dediği gibi ölüm gibi bir şey oldu ama kimse ölmedi.



ZEHRA ÇELENK

Sen de hiç değişmemişsin

"Hiç değişmemişsin Aylin" diyor. O kadar değişmiş ki, buna pek inanmıyorum. Duruşu, bakışı, gülüşü bile değişmiş. Göz rengi gibi bir şey değil mi gülmek? Dişlerini yaptırdığı için herhalde. Önceden ortada ciddi bir sıkıntı olduğunu düşündüren bir yanı var yeni gülüşünün.

"Sen de hiç değişmemişsin" diyorum. Bunu duymaya ihtiyacı var. Zamanı en çok akranlarından anlıyorsun. Aynı filmleri, dizileri, reklamları izlemiş, aynı marka cips ve sakızları yemiş, aynı aktörleri yakışıklı bulmuş, benzer hayallerden, hayal kırıklıklarından geçmişsin. Üstünden aynı sayıda mevsim geçmiş. Hayat takıntılı bir öğretmen gibi defalarca aynı şeyi tekrar etmiş, dersi derste öğrenmemekte inat etmişsin. Akranını iyi durumda görmenin hayatı önemli var. Senin kaçınılmaz aynan o.

"Karakter diye bir şey var ya, o hiç değişmiyor" diyor, aklımdan geçenleri okuyamayarak. On üç yaşımızdan beri tanışıyoruz, son beş senede hiç görüşmedik, sebezisze. Ona ne olmuşsa 30-35 yaş aralığında olmuş sanki. Akran teorime sıkı sıkıya bağlı olduğumdan bana olmadığına inanmakta güçlük çekiyorum. İki tarihi birbirinden ayıran keskin dönemler de yok. İkizim de evlenmemiş mesela bu süre içinde, en yakınlarımızdan birini kaybetmemişiz, evimiz, işyerimiz bile değişmemiş.

"Sen bana göre hep daha mücadeleciydin" diyor. Ucunu çoktan bıraktığı bir ipi benim bırakmadığını ima ederek. "Artık aşka

maşka inanmıyorum ben" diye ekliyor. Anlaşıldı.

"Ya tabii insan olgunlaşıyor zamanla," diyorum, "o romantizm kalmıyor." Birkaç saat sonra sevgilimi göreceğim, uzun bir yoldan gelecek, yorgunluktan, öngörülebilir aksiliklerden, mesafenin verdiği geçici yabancılığa hissinden ötürü suratı asık olacak. Beni kızdırmak için elinden geleni yapıp sonra fevri davranmakla suçlayacak. Hepsini biliyorum, yine de içim kıpır kıpır. Parmaklarım cetvelin o kısmından nasibini almadi benim, evet.

"Hiç büyüme ya, hep böyle kal sen" diyor. Ben böyle kalırsam o da kalmış sayılacak. Birbirimizin sağlama gibi. Ben biraz büyüssem, o biraz küçülse, hayatı kandırabilir miyiz?

Yeni yıldan dileğimin eskimemek olduğunu fark ettim.

"Ben bu kıızı eskisi gibi güldürürüm" diyorum. Eskisi gibi gülüyor. Dışları alt ettim. Kahvenin yanındaki bisküviyi yemesini sağladım. "Şekerin tadını unutmamış" dedi, gözlerinde yaramaz bir ırltı. Yağmur altında saatlerce yürüdük, eve geç gidip aynı azarları içtiktik, döne döne yüz kere aynı şarkıyı dinledik. Hepsini bir saat içinde oldu.

Ayrılrken, "Bir daha arayışın kaçınma kadar açmamalısın" dedi. Öylesi sarıdı ki buna inanmakta güçlük çektim. Neredeyse unutuyordum, cebimdeki hediyeyi çıkardım verdim. Yılbaşı ağacı için kırmızı bir süs. "Yılbaşı ağacım yok ki" dedi. "Asarsın bir yere" dedim. Hoşuna gitti bu ihtimal. Köşeyi dözene kadar onu seyrettim. Yeni yıldan dileğimin eskimemek olduğunu fark ettim.



ALİ DENİZ USLU

ÖNDER ABAY

Seyyar yazar

Sokağın sessiz ve pelerinsiz kahramanları vardır. Siz onları görmüyor olsanız da onlar bir köşeden sizi izliyordur. Bazı kahramanlar sizi izlemekle kalmaz gördüklerini yazmaya da başlar. Nalan Türkeli o kahramanlardan biri, yaklaşık 40 senedir el arabasında seyyar satıcılık yapıyor. Esnaflık yaparken küçük defterine notlar alıyor ve akşam bu notlarından öyküler çıkarıyor. Beş kitap yazan ve bir kitabı Fransızcaya çeviren Nalan ablanın hayatı bir belgeyle de konu olmuş. Hayatı zorluk içinde geçmiş bu 'farklı' yazarın hayatını kendi ağzından dinliyoruz.

"İstanbul'da yaşamak çok zor."

Adım Nalan Türkeli Ordu'da doğdum. İlkokula kadar okuyabildim. 14 yaşında evlendirdim ve iki yıllık evliken eşimi bir trafik kazasında kaybettim. Eşimi kaybettüğimde bir çocuğum vardı. Altı sene sonra başka bir evlilik yaptım. Bu evliliğimden de iki çocuğum oldu. İstanbul'da yaşamak çok zordu ve ben bu zorluğu sonuna kadar yaşadım. Ama azimli bir karaktere sahip olduğum için yaşamaktan ve var olmaktan hiç vazgeçmedim. Çok uzun yıllar tekstil atölyelerinde makineci olarak çalıştım ama bir patronla çalışmak her zaman zor gelirdi. Bu sektörden ayrıldıktan sonra yani yaklaşık 40 senedir işportacılık yapıyorum. İşportacılıkta satmadığım ürün yok gibi bazen balık sattım bazen de sokak sokak gezerek pilav tezgâhı açtım. Uzun bir süre evde börek açıp sabahçı kahvelerinde sattım. Bir patronun yanında çalışmaktansa kendi işimin patronu olmak iyi geliyor.

"Bir tezgâhın başında insanların hikâyelerini izlemek için çok zamanınız oluyor."

Okumayı ve yazmayı öğrendiğim günden beri hep çok sevdim. Özellikle kitap okumayı çok sevdiğim için yazı benim için zamana bir tutku haline gelmeye başladı.

PHOBOS

Lime lime zaman dilimleri
Uyanmaktan yoruldum yine bu sabah
Duvarlardan duvarlara
Odalardan odalara
Açılmayan kapılara...
Şairin yalnızlığı bu,
Cadıların yakılması gibi,
Giyotine giden büyücüler gibi.
Pusuyu kendime kuruyorum ben.
Ayda unutulmuş bir kozmonotum
Belli ki manzarasına düşkün.

Mehmet Ali & Akşamı Serası



"Bulduğum her boşlukta yazı yazıyorum."

Gün içerisinde çok yoğun bir tempoya çalışıyorum. Bakmam gereken çocuklarım ve bir torunum var. Bunlar için çok daha fazla çalışmak ve hayatayetişmekzorundayım. Her sabah saat dörtte uyanıp hale gidiyorum iki saat boyunca iyi ve ucuz sebze seçiyorum sonra tezgahımı açıyorum. Ben bu tempo arasında yazı yazıyorum. Belli bir disiplinle veya zaman aralığında yazıyorum diyemem. Bulduğum her boşlukta yazmaya çalışıyorum demek çok daha doğru olur.

"Acılar çocuk olsa uyuysak ninnilerle..."

Seyyar satıcılık ve yazmak arasında çok güçlü bir bağ kuruyorum. Ben hayatımda göremeyeceğim insanlarla bu tezgah başında karşılaşıyorum. Her insanın okunmaya değer bir hikâyesi olduğunu düşünürken. Herkesin acısı olduğunu görüyorum. Onların acısına şirler yazıyorum bazen. Mesela 'Acılar çocuk olsa uyuysak ninnilerle' diye yazıyorum onları gördükçe. Herkesin bu acılara başa çıkma yöntemi vardır ben acılarımı yazarak iyileştirmeye çalışıyorum. Bu yüzden bana çok büyük bir kuvvet katıyor yazmak. Herkesin yazacak bir şeyleri en azından okuyacak bir kitabı vardır. Okumaktan ve yazmaktan vazgeçmemek gerekir diyorum.

İlk zamanlar hep şiir yazardım. Sonra bu şiirler gittikçe uzamaya ve düz yazı olmaya başladı. Bir tezgahın başında çalışırken insanları izlemeye ve onların hikâyelerini düşünmeye de çok zamanınız oluyor. Ben bu gözlemleri yazmayı çok seviyordum.

"Varošta Kadın Olmak"

Özellikle Orhan Kemal'den çok etkileniyordum. Belki de beni yazı yazmaya teşvik eden onun anlatım dili ve romanlarında yarattığı dünyayı. Yazdığım şiirler birikince bunları bir kitapta toplama kararı aldım. Ama o zaman yayınevlerinin çalışma sisteminden haberim olmadığı için kendi imkânlarıyla 'Beni Tanıdınız mı' adında bir şiir kitabı çıkardım. Daha sonra 'Varošta Kadın Olmak' adında kendi güncelerimi topladığım ikinci kitabım çıktı. Bu kitapta artık biraz daha bilinçlenmişim ve bir yayıneyle çalışmışım. Bu kitabım çok ses getirdi önce Fransızcaya çevrildi sonra yaşamımın belgeseli çekildi. Çıktığı dönemde o kadar ses getirmişti ki en çok okunan kitaplar listesinde adım yazıyordu.

"Yazmak benim ilacım gibi."

Çok amatör bir yazar olduğumu baştan beri kabul ediyordum. Sürekli okuyor okudukça da kendi hayal dünyamı ve yazılarımı geliştiriyordum. Sonra üçüncü kitabım, ikinci romanım olan İki Hayat'ı yazdım. Hayatım gerçekten büyük zorluklarla sınanıyor ama yazmak benim ilacım gibi geliyor. Tezgah başında çalışırken evde iş yaparken ya da bir yere gezmeze gittiğimde bile sürekli notlar alıyorum. Bu motivasyonla yazmaktan hiç vazgeçmedim ve dördüncü kitabım 'Düşlerimde Sen de Varsın' yazdım.

"En karanlık durumların içinde bile gülmeyi gerektirecek anlar oluyor."

Ben yazarak hayata tutunmayı seçenlerdenim aslında. Belki bu kitapları okuyanlar benim hayallerime ortak olur veya benim yazdıklarımı onların bir yarasını iyileştirir diyerek yazmaktan hiç vazgeçmedim. Son dönemlerde daha komik şeyler yazmaya çalışıyorum. En karanlık durumların içinde bile gülmeyi gerektirecek anlar oluyor. Biz bu anları atlayıp hep karanlık tarafından hayatı izlemeye çalışıyoruz. Her şeyi ağrıyı yaşıyoruz hayat devam ederken okuma gülmeyecek şeyler sunmak beni de iyi hissettiriyor.

Hayatım gerçekten büyük zorluklarla sınanıyor ama yazmak benim ilacım gibi geliyor.





Bir kez ölseem yeterdi...

Söyledikleri alaycı sözlerle beni her gün öldürenler onlar değil miydi? Aslında ben tok gözlü biriydim. Bir kez ölseem bana yeter de artardı bile. Her alaya alındığımda, tekrar tekrar öldürülmem gerek yoktu.

Bir zaman önce sosyal medyada kendimle ilgili bir yorum okudum. Yazan kişi, ses tellerime asit dökülmesini, cayır cayır yanasını ve boğazımın patlamasını, böylece de sesimi duymaktan kurtulmaya hayal ettiğini yazıyordu. Gülip geçtimdim. Kalbimde garip bir bükümle oldu. Bir insanın, hiç tanımadığı benimle ilgili bunca nefret hissetmesi, bu kadar zarar vermek istemesi korkutucuydu. Gerçekten korktum. Gelip boğazıma asit dökmesinden değil, insanların bu kadar nedensizce nefret edebiliyor olmasından... Sonra korku şefkate dönüştü. Çünkü bu nefretin benimle alakası yoktu. Ancak kendinden nefret eden biri başka birine böyle nefret duyabilirdi. Kendi yaşamında defalarca yaralanmış biri, ancak bu kadar yaralamak isteği taşıyabilirdi çünkü öğrendiği tek varoluş şekli buydu. Kendine şefkat duymayan biri, başkasına nasıl şefkat duyabilirdi ki?

Her zaman zalim ve zorbalı olmuştur bu deri duman. Çocukluğumu hatırlıyorum mesela. Ben vitiligo hastasıyım. Hâlâ öyleyim. Ellerimdeki beyaz lekeleri gören baka çocuklar, beni aralarına almazlardı. Lekelerim bulaşıcı değil di ama köktüllük bulaşıcıydı ve nefreti sürekli birbirlerine bulaşıyorlardı. Ve o lekeyi, hiçbir süper formüllü deterjan temizlemiyordu. Benimle alay ederlerken, canımın yandığını görmezden gelirlerdi. Oysa onlara "Bir insanı öldürübilir misiniz?" diye sorsak, eminim cevapları "Olur mu öyle şey, asla... İmkânsız!" olurdu. Peki, söyledikleri alaycı sözlerle beni her gün öldürenler onlar değil miydi? Aslında ben tok gözlü biriydim. Bir kez ölseem bana yeter de artardı bile. Her alaya alındığımda, tekrar tekrar öldürülmem gerek yoktu.

Peki şimdi ne değişti? Eskinden filten yapılan linçlere çok sık rastlanırken, medeniyet dediğimiz tek diş kalmış canavar çağında artık linçler, sosyal medya üzerinden yapılır oldu. Üstelik bu linçletikçe, daha görünmez, daha sinsiy ve dolayısıyla da daha az sorumluluk sahibi. Vermek zorunda olduğu bir hesap da yok... Sosyal medya hesapları arttıktça, vicdan hesapları azalıyor. Anonim hesapların arkasında nefret kusan kişi "kimse" olmanın verdiği serbestlikle çok rahat provoke oluyor ve ediyor. Bu tabii aslında linç edenlerin ne kadar

öfkeli, yaralı ve korkak olduğunun da bir göstergesi. Kendi mutsuzluğunun hincını diğerinden çıkarmak, içindeki litihapları başkasına atmak, insanlarda geçici bir rahatlama yaratıyor. Bazen de ilgi çekmek için aykırı, aşırı şeyler yazıp var olduklarını göstermek için yapıyorlar. Gücsüzü ezme ve güçlüğün yanında olma kolaylığı da var tabii. Karşıdaki insanın piksellerinden ve harflerden ibaret bir nesne değil, kanlıcanı bir insan olduğunu hatırlamama hali... Saldırdığı kişinin reaksiyonunu görmediği için, ona ne kadar zarar verdiğini fark edememe durumu... Saldıran, aldığı beğenilerle bir de destek gördü mü, değermiş keyfine. Böylece yaptığığın normal ve toplumsal olarak kabul edilebilir olduğunu düşünüyor. Beğeni sayısı yükseldikçe, saldırganlığı da yükseliyor. Bir gruba ait olmanın keyfini yaşıyor.

Peki nasıl baş edilir ki bununla? Ya da edilir mi? Uzun zaman önce bunu anlamdık ki başkalarının bize nasıl davrandığı bizim değerimizi belirliyor. Sadece o davranışı gerçekleştiren insanların nasıl insanlar olduğunu düşünürsün. Yaptığı kötü niyetli yorumlar, eleştiriler de aslında o kişinin yaralarını saklama şekli. Kendi güvensizliğini gizlemek, güçlü hissetmek için taktiği savunma maskeleri. Ve ben o maskelere kırlımay, bozulmayı brakalı çok oldu... Linçe uğrayan birini gördüğümde ya da kendimle ilgili sebepsizce nefretle karşılaştığımda tabii ki içim bir tuhaf oluyor. Ama kendime karşı değil, her birimizin kendi maskesi altında, nasıl da korkmuş, incinmiş, yaralı çocuklar olduğumuz gerçekçi tekrar yüzüme çarptığı için... Ben bu şekilde göğüslerken insan olmayı ve kalmayı, birkaç dostuma da sordum, sosyal medyadaki nefretle nasıl baş ettiklerini. İşte bana anlattıkları...

Caner Özyurtlu (Yapımcı, yönetmen, oyuncu)

Caner'in yeni filmi Biz Böyleyiz, 10 Ocak'ta yayına giriyor. Gelecek olumsuz yorumlara kendisini nasıl hazırladığını sorduğumda "Hazırlayamıyorum" diyor gülerken. "Özellikle son bir aydır, suyun içinde gibi hissediyorum. İş beğenilecek mi endişesi tabii ki oluyor ama yönetmenliğin yanı sıra yapımcı olduğum için ekonomik unsurlar yanı sıra işin sonucu da büyük stres unsuru. Tavana bakarak, uykusuz geçirdiğim geceler oluyor. İşin garip kısmı ben sadece negatif değil pozitif yorumlardan da geriliyorum. Yani genel olarak bir işi ortaya koyduğumda ortaya çıkan yoğun etkileşim beni huzursuz

ediyor. Her yer de o filmden konuşuluyor olmasının, nereye kaçsan onu görüyor olmanın getirdiği bir huzursuzluk... Mesela Mahide'nin Altın Günü filmi yaptığımızda, arabamı her gün park ettiğim otoparkın duvarını boydan boya filmi afişleriyle kaplamış olduklarını gördüm. Bir süre sonra, o otoparka gitmemeye başladım."

"Peki olumsuz yorumlarla nasıl baş ediyorsun" diye sorduğumda, Caner yine çok samimi bir cevap veriyor: "Edemiyorum," diyor. "Ruha halim de sürekli değişiyor. Mesela bir hafta gülip geçiyorum. Sonra duygusal bir anıma denk geliyor, tek bir yoruma kafayı takıpevin içinde deligibi dolanıp, o yoruma cevaplar verdiğim oluyor. Ama atıcı yorumlara çok kafayı takmamam gerektiğini öğreniyorum sanırım. Yani yorumlardan çok, işin kendisine odaklanıyorum. Herkesi mutlu etmek mümkün değil. Bir dönem, tüm bu yorumlara ve tepkilere küsüp iş ürettiğim dönemler oldu. Bir iki sene çalışmadığım, içime kapandığım o dönem daha mutsuz oldum. Oyunun içinde değildim ve dışarıda kalmak beni daha mutsuz etti. 'İyisiyle, kötüsüyle bu işi yapacağız Caner' dedim kendime çünkü çocukluğumdan beri üretmek gibi bir bağmlılığım var. Ergenken aslında kendimin de çok farklı olmadığımı, bir sürü şey çamur atıp saçma şeyler söylediklerini hatırlıyorum. Seyircinin her söylediğini çok ciddiye almamak lazım. Onun için sadece bir ürün o film. Bir adına, sinirleniyor, yorumunu yazıyor; iki saat sonra ne yazdığını da unutuyor zaten. O yüzden bazen seyirciden çok yakın arkadaşlarımın düşüncesizce yaptıkları eleştirileri sinirimi bozabiliyor. 'Caner bu tarz film yapmamalısın, komedi film de neymiş! tarzında üstten bakan, aşağılayan yorumlar yapılabiliyorlar. Benden sanat filmi yapmamı bekleyip, komedi filmi yaptığımda kendimi satmışım gibi bir imada bulunuyorlar. Oysa kendileri her türü işi gönül rahatlığıyla yapıyorlar. Mesela mimar bir arkadaşım, ideolojisine çok ters düşen bir işi adınının emvili yapıp bundan huzursuz olmuştur. Ya da bir arkadaşım, hayata bakışının tabantabana zıt olduğu birinin hastanesinde doktorluk yapıyorlar. Ama ben komedi filmi yaptığımda beni aşağılayıp, 'yakışıyor mu Caner?' şeklinde yaklaşıyor. Oysa bilmiyor ki ben sanat ağırlıklı filmler de çekiyorum. Onlardan hem haberi yok hem de atıp tutuyor. Ayrıca yaptığım komedi filmlerinin de arkasında duyuruym çünkü etik olarak yaygın tarzıma ve varoluşuma aykırı bir şey üretmiyorum. Her filmi kendi kategorisinde değerlendirmeli. Komedi filmi yaptığımda, neden belgesel çekemedim diye beni suçlayamazsın. Bu arada yanlış anlaşılmasın, filmimi sonuna kadar tartışmakla ilgili hiçbir



Ücretsiz PDF Kitap Arşivi - <https://irantey.org>

Mehmet Ali & Akşamsefası

sorunum yok. Her türlü eleştiriyi yapabiliriz. Ama bunun ideolojik bir duruma dönüştürülmesine sinir oluyorum. Festival filmine gider gibi Mahide'nin Altın Günü'nü eleştiremezsin. Onu kendi kategorisinde değerlendirmelisin. Her ürünü kendi beklentine göre aşağılayamazsın. Ben bir pop şarkıcısı'nı, 'aslında senin İsveççesi yapman lazım' diyemem, demem. İsveç cazıyapan birini dinler, çok iştiyorsam da onu, kendi muadillerine göre eleştiririm."



Caner'in son dönemde yaptığı bir diğer iş ise youtube için hazırladığı Loş Sohbet adlı program. Gelen yorumlarda en çok "Kamera yokmuş gibi konuşuyorsunuz, ayıp değil mi" eleştirisine sinir oluyorum. "Zaten programın özü bu, kamera yokmuş gibi iki arkadaşın sohbet etmesi... Yoksa TV'de izlemekten sıkıldığınız talk show'lardan nefari kalır? Yıllardır hep aynı soruları sorduğu için Beyaz'ı eleştirilenler şimdi de Beyaz gibi olmadığım için beni eleştiriyor."

Mesut Sürer (Radyocu, stand up'çı)

Son zamanlarda youtube'daki ilişki Testi programıyla gittide popülerleşen Mesut "Tl senelik İstanbul kariyerimlik diye ayrılabiliriz" diyor. "İlk iki sene vesonrakı 9 sene... Sosyal medyadan gelen olumsuz yorumlara en başta uyukun kaçarcasına takıyordum. Yorumu yapana bulsam da doğrusunu anlatsam diye sinirli sinirli uyuyordum hep. Son dokuz yıldır ise eleştiri düzeyi sert olan platformlara

hiç bakmıyorum. Karşıma kötü yorumlar çıkarsa da üç beş olumlu yoruma bakıp dengeliyorum. Zaten inandığım yoldan gidine çok önemi kalmıyor yerginin de övgünün de. İnsan kusurlu bir varlık ve yaptığımız işlerde ille ki kusurlu oluyor. Mesele bu kusurlara birer idikkat ettiğinde, sadece kusurlardan ibaret olmadığımızı, iyi yaptığımız pek çok şeyin de olduğunu hatırlamak."

Kaan Çakır (Oyuncu):

Müziğini yaptığım TRT 7'de yayınlanan Benim Adım Melek dizisini izleyen herkes şu an ondan nefret ediyor. Çünkü o dizinin kötü adamı. Gerçek hayatta ise çok nazik ve güzel bir insan. "Her insanın, her insana kolayca erişilebildiği bir çağdayız" diye başlıyor anlatmaya. "İnsanların herhangi bir konu ile ilgili kendilerini rahatlıkla ifade edebildiği

bir çağ. Hem de daha önce hiç olmadığı kadar! Bunun sarhoşluğuyla insanlar düşüncelerini ortalığa futursuzca atabiliyorlar. Benim yaş grubumdaki insanlar, bu durumda nasıl başa çıkacağımızı aslında çok iyi biliyoruz. Bu sosyal mecralara on-on sekiz yaş grubundakiler kadar adapte olamıyoruz,

anlayamıyoruz ve yetişemiyoruz belki de. O yüzden aslında iletişime açık olmak lazım diye düşünüyoruz. Sinirlensek de, üzülsek de, bir fiske de insanları ötekileştirmek istesek de, empati geliştirmemiz ve karşı tarafı anlamaya çalışmamız lazım. Bazen de susmak gerek çünkü konuşmak demek her zaman iletişim anlamına gelmiyor. Susmak da iletişimin güzel bir biçimidir. Kendi içimizde o gelen yorumu tartıp biçip, karışmazdakinin neden bunları söyledikleriyle ilgili empati kurmamız lazım. Kötü niyetle yapılan yorumlara aynı şekilde cevap verdiğimizde, onlardan bir farkımız kalmayacağını düşünüyoruz. Zaten hakaret eden kişi alttan alta seni manipüle etmeye, dikkatini çekmeye, gizlidengizliyesenle iletişim kurmaya çalışıyordu. O yüzden kibirle yaklaşana dikkate almak, onun ekmeğine yağ sürmek olur. Onun altından yatan niyeti anlayabilmek ve susmak en doğrusu gibi geliyor. Ama iyi niyetli bir eleştiri ile karşılaştığımda, ben de niye orada öyle oynadığını, neden öyle yaptığını anlatmaya ve cevap vermeye gayret ediyorum. Yüzsüzce olarak sanatın çok doğru algılanmadığı bir toplumdayız. 'Caz yapma, icat çıkarma, artist misin, bana masal anlatma' gibi sanatsal değerleri aşağılama ve hor görmeye meyilli, dilimize yerleşmiş sözler var. Hal böyleyken sanatı ve sanatçıyı değerlendirmek, sanki onun sahibiymiş gibi yaklaşan insanlar oluyor. Yani eleştiri değil, karalama, yok etme ve beğenme niyetiyle hareket ediyor."

Kaan'a göre bir diğer sorun ise çoğu zaman sanatçının kişisel yaşamı ile sanatı arasındaki farkı algılayamıyor oluşumuz. Sanatçının kişiliği ile, sanatı farklı iki konudur. Bir kişi çok ön plana çıktığı ve önemli bir başarı elde ettiği zaman, "Ama o var ya, o aslında şunu demiş, böyle davranmış, bizim değerlerimize şöyle aykırı hareket etmiş" gibi yorumlar yapılmaya başlanıyor. Oysaki sanatçının kişi olarak yaptıkları ile sanatı arasında fark vardır. Bir insan çok

gaddar, acımasız, huysuz olabilir. Bunların hepsi onun kişisel özellikleridir. Ama bu onun sanatının aynı şekilde doğruluğuna anlamına gelmez. Salvador Dalí'nin etrafına ne kadar kötü ve tuhaf davrandığını hep anlatırlar. Onu insan olarak sevmemiz gerekmez, ama sanatını ayrı bir yere koymamız gerekir."

Ender Mihlar (Yönetmen)

Özellikle Her Yerde Sen dizisi ile sosyal medya etkileşimleri oldukça artan Ender Mihlar, ilk önce kendisine bir hayran hesabı açılmasına şaşırılmış. Sonra yavaş yavaş alışmış bu durumlara: "Bir yönetmen olarak normalde böyle şeylerle çok alakam olmazken, dizinin izleyici kitlesi sosyal medyaya çok hakim bir yaş grubu olduğu için kendimi sosyal medya etkileşimleriyle hasır neşir halde buldum. Ama bu tatlı bir süreç oldu çünkü şansıma diziye sevdiler ve bana genelde hep iyi şeyler yazdılar. Genelde negatif mesajlar, işleyiş bilmeden hayranlardan geliyor. Mesela dizi bitti diye bana çok kızdılar. Sanki diziye ben bitirdim! Bitmesin diye sette çelenk yolladılar. Bir de genelde başrol oyuncuların yaklaşma ve öpüşme sahnelerini dolu dolu çekmiyorum diye sürekli laf yordum. Oysaki RTÜK baskısı üzerimizde. Dizi birer evini yakan diyen saldırgan mesajlar da oldu tabii ama ciddiye almıyorum. Genel olarak gülüp geçerek tepki veriyorum bu tarz şeylere, ama tabii insanların sanal alemde böylesine atarlı ve saygısız olmalarına anlam veremiyorum."

İşte bunları anlattı bana arkadaşlarım. Onlar da benim gibi biraz kırgın, biraz şaşkın, zaman zaman umursamaz... Evet zor. Tüm bu anlamsız nefrete göğüs germek, özellikle üreten insanların için çok zor. Bana öncecek olursak... Ben ne olursa olsun gerçek hayatta ve sanal alemde kırıldığıma pişman değilim, olmayacağım... Çünkü cevizin kabuğunu kırmazsak, onun her yerini kuruk kabuk sanacağımız gibi, bizler de kırılmasak, tam anlamıyla keşfedemeyeceğiz kendimizi. Oysaki gerçek hep kabukların ardında gizli.





Kelepir değil, özenle döşenmiş değerli bir ev

Yolunyarısını geçtiğimde hayata dair ahkâm kesebileceğimi sanıyordum. Sonraki seneler öyle bir sinadı ki bir daha insanlara ve hayata dair haması konuşmamaya karar verdim.

Yine de vardığım yerden, 40 yılın tecrübesiyle edindiklerimi paylaşmak tabeis yoktur, diye düşünüyorum.

İnsan, yaşamak istediği evi görünce, 60 saniye içinde anlayırmış. Benim hayatı anlamam 40 sene sürdü, onu da doğru mu anladım bilmiyorum, göreceğiz.

Yine de bir eve benzetiyorum hayatı.

Bir emlakçı peşinde ev gezerken bazen beklenenin aksine tam da nerede yaşamak istemediğimize karar veririz. Yola çıkarken aldığımız esas karar, yolda değiştirebilir.

Mesela işe yakın diye seçtiğimiz semtten, arka sokaklarını keşfettikçe soğuyabiliriz. Çok gürültülü ya da fazla ıssız olması vazgeçebilir bizi.

Nezih diye seçtiğimiz semtin insanlarıyla muhatap oldukça nezihlik altında gizlenen kibrî farkeder farklı bir mahalleye bakmak isteyebiliriz. Hemşherilerimizin çoğu orada oturuyor diye niyet ederiz de birden kendimizi bir bayram günü uzak akrabaların detaylı sorularında boğulur gibi hissedip istediğimizizin bu olmadığına karar verebiliriz.

Önü açıklık olsun derken karşıdaki

cumbalı apartmanın görüntüsüne vurulup dar bir sokaktaki eve gönül verebiliriz ya da işlek bir caddede olsun isterken limon ağacı dalları camına değiyor diye sakin bir sokaktaki ev, aklımızı başımızdan alabilir.

Sonunda kendimizi iyi hissedeceğimiz evi bulduğumuzda önce bazı alanlar bize ufak gelir. Ufaklık salon deriz, kanepene nereye gelecek? Gardirop acaba yatak odasına sığacak mıdır? Bu banyoya deterjanları için bir dolap koysak, kirli çamaşırsepetine yer kalacak mıdır?

Bir kanepene alsa yeter denen salona bir de yemek masası girer. Etrafına sandalyeler. Şuradaki duvara bir kitaplık, tavana kadar olursa, alır işte 1500-2000 kitap icabında. Bir orta sehpa ki kahveler elimizde kalmamasın, bir de ufak koltuk ki biri gelince yüz yüze oturmak mümkün olsun. Duvara bir iki resim. Hiç yer kalmadık dediğin anda odanın tüm havasını değiştirecek bir lambader.

Kanepene kolçağında bir el örgüsü battaniye, zaman geçtikçe oradan buradan hediye kirlentir, biblolar, maskotlar...

Yatak başına bir komodini ila ki siğindirir, sifonyere yer kalmamışsa kemerler, çoraplar ufak kutularla yatakal tında yerini alır. Bir de ayna koridora, alanı büyük gösterir, bir ufak dressuar, üzerine anahtarları içine

atıvermek için bir kase ya da sepet.

Mutfak dolaplarına altı tabak zor sığar sanılırken bir şekilde yerini bulur çerezlikler, kahve makinesi, demlik, kurulumla bezleri, neşeli önlükler. Kavanoz açma aleti bile çıkar bazen bir çekmecedan.

İş ki her şeyin bir yeri olsun, işlevli olsun, işe yarasin, derli toplu dursun.

Hayatı buna benzetiyorum bu günlerde. Hiçbir şeye yerim, zamanım yok derken biraz daha dikkatli yerleştirince bir dostla akşam yemeği için alan açılıyor. Ucu ucuna zor yetiştirim derken çıkagelen yeni bir işe, onu çekip bunu itip ila ki bir zaman yaratılıyor. Bir dayanışma için zaman ve emek gerektiğinde, topı sallanan sandalyeye yer açmak için evden çıkarılan eski bir sandık gibi, iptal edilecek gereksiz bir iş hayattan çıkarılabilir. Çarşafı ütülememek, markete gitmek yerine bakkaldan az az alırmek, hiç olmadı uykudan 1 saat kırpamak gibi.

Eve az, öz ve planlı eşya girdiğinde, çiçekler sulanıp açtığında, bir kitap kaldığın yerden ters çevrilip sehpayı bırakıldığında, etrafı taze kahve kokusu sarıldığında nasıl bir yaşamın hissi verirse, hayat da o tadı vermeye başlıyor.

Evimde iki rafım var, üzerinde geçmişten taşıyabildiğim bazı eşyalar. Bir de tüm duvarlarımda resimler. Bakarken huzur buluyorum, anılarla dalıyorum.

Öyle bir hayat olsun istiyorum, geriye dönüp baktığımda boş duvarlar ve çıplak bir zemin yerine gözüme çarpacak bir sürü detay bulunsun.

Nasıl ki herkesi eve çağırıyorsa, hayatıma da öyle fütursuzca sokmayayım kimseyi. Nasıl ki ayakakabılarıyla basmasınlar istiyorsam senelerdir benimle birlikte olan kımlerime, kirlî kalplerle kirlertmesinler huzurumu, emeğimi.

Herkesi tercihi kendine. Kimisi sade, sevd, çoksade. Evi de öyle yaşamı da öyle.

Bense daha dolu seviyorum duvarları, rafları, hayatı. Kalabalık ama özenle seçilmişlerle.

İnsan nasıllı esaskararından bile vazgeçiyorsa ev aramaya çıktığında, hayatında da aslında istiyorum sandığı şeylerin çok uzığında bir huzurda bulabiliyor kendini.

**Hayatında
örgütlenmeye, iyiliğe
bir alan, zaman açmalı.
Çok insanın kendisine
uzanacak bir ele
ihtiyacı var, o eli
uzatacaklardan
biri olmalı.**

Ama
önce işte
gelmek
gerekir
sokaklarını,
önce bir
yakanın görmek, tecrübe
etmek gerek.

Ve boğuluyor gibi hissetmemek için, nasıl ki
duramıyorsak ruhumuzu daraltan, uykularımızı
bölen kasvetli bir eve dayanamıyorsak, hayatı
da bir şekil değiştirmek için arayışa geçmek
gerek.

Bu ülkede hayat, arada ufak mizahi öğelerle
seyirciyi rahatlatmaya çalıştıkları bir korku-
gerilim filmine döndü. Her acı, bir mücadele
yolunun kapısını işaret ediyor. Boş bir salonda
yayılarak oturma lüksümü yok bugünlerde. Bir
dayanışma ağına yatabilmeli herkes. Hayatında
örgütlenmeye, iyiliğe bir alan, zaman açmalı.
Çok insanın kendisine uzanacak bir ele ihtiyacı
var, o eli uzatacaklardan biri olmalı.

Göreceksiniz o zaman, duvarlar üzerinize
gelmekten vazgeçecek.

Yorgun bir günün sonunda, ayaklarınızı
uzattığınızda, hayatınızı gözden geçirip "ne
güzelsin evim" diyebileceksiniz.

40 yılı geride bırakırken, şimdilerde mutluyum
evimden. Yine de sanki şu kitaplığı biraz daha
iştem duvara doğru, oraya bir barış çiçeği saklı
sığacak gibi...



BARIŞ AKPOLAT

Büyük gitaristlerin rock tarihine
kazandırdığı şarkıları yazdıkları
önemli gitarları vardır. Her albümü
onla kaydetmeye çalıştıkları gibi sahnede
de onu taşırlar. O gitarlar onu çalan
gitaristle özdeşleştiği gibi bir de ismi vardır.
O gitar aslında canlıdır.

Pek çok gitaristte bu özel gitarları gördük.
Eric Clapton'un Blackie'si vardır mesela,
siyah bir Fender Stratocaster. Willie
Nelson'un Trigger'ını unutamayız, mat
ahşap renkli, naylon telli bir Martin N-20.

The Rolling Stones'un gitaristi
Keith Richards'la özdeşleşen gitarı
Micawber'iyse ona Eric Clapton 27'inci yaş
gününe hediye etmişti. 50'lerde üretilen
bu sarı Fender Telecaster'ı Keith Richards
birkaç teknik modifikasyonla değiştirse de
hala takınıyor.

Bu adamlar bu gitarlarla sadece rock 'n'
roll değil müzik tarihini de değiştirdi.
İnanılmaz besteler yaptılar. Bazıları
isimlerini rastgele almış olsa da bir
tanesinin hikâyesi çok acayip.

ABD Blues'unun en önemli birkaç isminden
biri olan B.B. King'in gitarı olan Lucille'in
hikâyesi tam bir rock 'n' roll hikâyesi.

50 yıllık bir aşkın hikâyesi bu. Gitarından
ayrılmayan bir adamın hikâyesi olduğu
kadar uğruna yangınlar çıkaran bir
kadının hikâyesi...

Eric Clapton'un da hocası olan B.B. King'in
efsaneleşen pek çok şarkısındaki gitar
Lucille'dir. Son model Lucille, siyah ve altın
renklerinden oluşan bir Gibson ES-355'di
fakat bu gitar yıllar içinde değişti. İlk
Lucille çok sıradan bir gitardı.

Lucille'i yukarıda bahsettiğim diğer
gitarlardan ayıran bir özellik var. Diğer
gitarlar yıllar için değişmedi ama Lucille
değişti ve gelişti.

İlk Lucille 1949'da B.B. King 20'li
yaşlarındayken ortaya çıktı.

King, ABD, Arkansas'ta bir kulüpte konser
verirken bir yangın çıktı. Kışın ortasıydı ve
ortamı ısıtmak için mekânda bir ateş
yakılmıştı. İçerideki maddeyle ısıtılan bir
çöp yığını olarak tarif ediyor King ateşi.

Konser, iki adamın kavgaya edip ateş yığını
devirene kadar gayet iyi geçiyordu. King'in
anlattığına göre ateş, kavgaya yüzünden
devrildi ve ortamda ateşten bir nehir
oluşturdu. King dahil herkes kapıya doğru

BİR GİTAR, BİR YANGIN, BİR KADIN

Gitarını içeride unuttuğunu fark edip
hayatını da tehlikeye atarak içeri tekrar
girdi. Ahşap bina çökmeden gitarını
sahnedan kapıp tekrar dışarı çıktı ve bina
da King çıkar çıkmaz yıkıldı. Olayda iki
kişi yaşamını yitirmişti. Sonradan öğrendi
ki King, iki adamın kavgaya sebebi bir
kadındı. Adı Lucille olan bir kadın. Daha
sonrada efsaneleşecek gitarın adı böylece
bulunmuş oldu.

King'in yangından kurtarıp adını Lucille
koyduğu gitar çok da pahalı olmayan
bir Gibson L-30'du. Efsane bluesçu yıllar
içinde pek çok gitar değiştirdiyse de
gitarların adını hep Lucille koydu. Yıllar
içinde King, Gibson ES-355 modelini
kullanmaya başladı. Yani Lucille'lerin
en efsanesi. King'in 1965 tarihli 'Live at
the Regal' konser albümünde duyulan
ses işte bu üstünde altın bir plaka olan
siyah Lucille'e ait. Yıllar içinde bu gitar,
şekil değiştirmiş olsa da King en efsane
şarkılarını, iki adamın uğruna mekânı
yaktığı kadının adını alan gitarıyla yazdı.
Lucille müzik tarihindeki en önemli
figürlerden biri. Bundan 100 yıl sonra da
hala konuşulabilecek bir imza bu. Kendisi
değişse de onu çalan isim sayesinde
efsaneleşen bir gitarın imzası.

**50 yıllık bir aşkın hikâyesi bu.
Gitarından ayrılmayan bir
adamın hikâyesi olduğu kadar
uğruna yangınlar çıkaran bir
kadının hikâyesi...**



ORHAN AYDIN

Yeni yıl...

2 019 yılını yazayım istedim. Yazamadım.

Sevinçleri boğulmuş, acı kuşatmış içimizi dışımızı.

Şöyle ağır dolusu gülmeyi unutturmuşlar. Hep hüznün arkadaş hep hüznün.

Şairler ölmüş, ressamlar ölmüş, edebiyatçılar ölmüş, oyuncular düşmüş tek tek toprağa, dostlarım kanat çırpmışlar gökyüzünün maviliğine.

Doğa ve hayvanlar katledilmiş, çocukların ırzına geçilmiş, kadınlar kurşuna dizilmiş. Nefretle, kinle, öfkeyle kuşatmışlar dört bir yanımızı.

Yetmemiş savaşın topraklarından kardeşkanı sıçratmışlar üstümüze. Yoksulluğu din simsarlığı ile maskeleyişler. Açlığı, işsizliği, çaresizliği de öyle.

Haksızlığı, adaletsizliği zorbalıkla örtmüşler.

Bu da yetmemiş babamın "Bana babamdan miras kaldı. Size onun ışığını, aydınlığını devrediyorum" dediği Cumhuriyet bitirilmiş.

İşgal edilmiş ruhu, esir edilmiş aklı, karartılmış kardeşliğin ve beraberliğin şarkısı.

Olacak gibi değil yazdıkça hüznün kaplıyor içimi.

İyisi mi bir şişe kırmızı şarap ve ona eşlik edecek dost sevinci ve kuzeyden esen çello sesiyle avutayım kendimi istedim.

Hani yeni bir yıla giriyoruz biraz umut olsun şu gökyüzü griliğinde, biraz kahkaha biraz dans ve çokça çocuk gülüşü.

Kedi sıcaklığında bir hayat çok mu zor?

Karartma dedim ruhunu.

Sonra birlikte halaya durduğum direnen işçi kardeşlerim düştü aklıma ve okullarına sahip çıkıp yobazlığı duvarın öte yanına kovan liseli çocuklar, öğretmenler, veliler.

Ardından meslek ustalarımıza yapılan düşmanlığa karşı diklenen genç yaratıcıların sesleri, sahnelerden taştan "korkmuyoruz" çığlığı, seyircinin çoğalan alkışları.

Baktım alaca ışıkların içinden ufka.

Gel bakalım dedim 2020 gel.

Acını yeneriz, üstümüze taştan öfkeyi, kini, nefreti yeneriz.

Şiirin sesiyle, oyunların replikleriyle, şarkıların sevinciyle, kadınların

sıkılı yumruklarıyla, çocuklarımızın kahkahalarıyla, işçilerin-emekçilerin isyan eden çığlıklarıyla yeneriz kahrı ve hüznü.

Açtım pencereyi ateşböcekleri gibi uçan martılara el salladım.

Şimdi dışarı çıkma vaktidir.

Önce sokağın kedilerine ziyafet çekerim, sonra yürürüm sahile, balıkçı teknelerinin orda yakılan ateşin başına çömer iki şiir bağırır, türkülere eşlik eder sonra umudun mavi ışığına doğru yol alırım.

Gel bakalım 2020 gel.

Geleceğin varsa göreceğin de var.

*İki şiir bağırır,
türkülere eşlik
eder sonra
umudun mavi
ışığına doğru yol
alırım. Gel bakalım
2020 gel.*

Düzen korumaya gelenler, düzeni bozuyor bu sistemde

Kim çekiyor ki bu ülkede suçunun cezasını. Tüm sokaklar Ziver gibi adamlarla dolu. Dolandırıcılık mı dersin, namussuzluk mu dersin, görevi kötüye kullanma mı, rüşvet mi?.. Haram olsun gözlerine, dizlerine... Kim hesap veriyor? Anca görev değişikliği, kandırmaca. Padişahım çok yaşa, padişahım çok yaşa...

Şekerpere Hanım'ın gençliğinde genelevde, Leta fet'in evindeyken şahit olduklarını ve yaşadığı büyük aşkı anlattığı kitabı tesadüf fen okudum. 10 yıl basılmış kitap basılı ama hâlâ 1. baskıda. Kimselerin haberi olmamış Şekerpere Kız kitabından. Kitapta kendisinin yaşadığı aşkı anlatırken aynı zamanda bazı devlet adamlarının yaptıklarını da insanı şahit ediyor. Say falcara anlattığı ve hâlâ yaşadığı Galata'da, Galatalı

adlı çok eski bir kafe de buluştuk Şekerpere Hanım'la...

■ Kitapta hep kötülüklerden bahsetmişsiniz bu semtin ama hâlâ burada yaşıyorsunuz, neden?

Evet, görevini yapana hıyar denir Galata'da, orası doğru ama burada yaşadıklarım beni ben yaptı. Bırakmadım işte burayı. Zaten her yer aynı değil mi, olay Galata'da değil...

■ Letafet'in evi duruyor mu? Kitapta hiç bahsetmemişsiniz.

Yok canım durur mu hiç, 20 yıl önce Letafet ölünce Afet ilgilendi bir süre evle. 1 yıl sonra Afet de büyük aşkı Galatalı ile evlenince ev kapandı.

■ Bu kafenin sahibi Galatalı mı? Oradan mı geliyor bu isim? Kitapta bahsetmişsiniz çokça.

Evet, tam üstüne bastın. O Galatalı bu Galatalı.

■ Sizin aşk hikâyeniz de baya heyecan verici.

Bekçi başı gelince bizim mahalleye, değişti benim kaderim de... İlk kez biri 'hanımefendi' dedi, insan gibi davrandı bana. Ben de kapırdım kendimi o kara adama.

■ Tanışmanızdan film olur bence. Kötü adam Ziver bir işe yarayış ilk defa.

Günahım kadar sevmezdim Sermakomser Ziver'i ama bak onun kurnazlığı bizim işimize yaradı. Bu Ziver kandırmış benim bekçi başını, 'evlatlığımı vericem sana, öğüm kadar sevdim seni'

demiş. Bizimki de heyecan yapmış çünkü meğer o işi daha önce hiç yapmamış. Bizim Letafet'in evine getirdiler bunu, ders vereyim, öğretiyim ona diye her şeyi. Nasıl saf, nasıl zarif. Bana 'hanımefendi' dedi, karşımda titredi. Vuruldu işte ben de o an bekçi başına.

■ Bu Komiser Ziver'in yaptıkları da çok şaşırtıcı. Yargılanması, hayatını hapse geçirmesi gerekirdi ama cezasını hiç çekmemiş.

Kim çekiyor ki bu ülkede suçunun cezasını. Tüm sokaklar Ziver gibi adamlarla dolu. Dolandırıcılık mı dersin, namussuzluk mu dersin, görevi kötüye kullanma mı, rüşvet mi?.. Haram olsun gözlerine, dizlerine... Kim hesap veriyor? Anca görev değişikliği, kandırmaca. Padişahım çok yaşa, padişahım çok yaşa...

■ Sizin eşiniz de komiser olmuş sonra bırakmış işini neden?

Bizimkine göre değil oralar. Kendi kendini hata yaptı diye hücreye kilitleyen adamı dinlerler mi orda? Düzen korumaya gelenler düzeni bozuyor bu sistemde. Ziver bir gün demiş ki mesela bizim bekçi başına, 'Bizim esas işimiz önce asayiş işi bozup sonra usulca düzeltmek değil mi öğlüm?'

■ Bu Ziver gerçekten pisliğin önde gideniymiş. Evlatlığı ile de sonra kendi evlenmiş değil mi?

Evet, mecbur kaldı, bizi oyuna getirmek isterken kendi düştü kendi tezğahına.

■ Kitabı okumayanlar için sizin mutlu sona nasıl kavuştuğunuzu sormayacağım ama Letafet'e de tüm kızlara da helal olsun demek isterim.

Teşekkür ederim.



1957'DE JACK KEROUAC, ARKADAŞLARIYLA YAPTIĞI BİRÖK YOLCULUKTAN ÖNER DÖNMEZ ALDIĞI NOTLARI ÜÇ HAFTA BOYUNCA DİKTİFOSUNDA TEHAZİTTE. O DÖNEM İÇİN O KADAR KİTİBİ BİR AHİTADY KI BU, SANSÖR VE RE NEDENİYLE ANCAK 1957'DE YAYINLANABİLDİ. İSİM "YOLDA" Dİ.



YOLU, TEHELİNDE KESİLCİ'NİN BİR ARABAYA AHERKAYI BİRDAC GÖNDE BAŞTAN
ASADI KATİHNESİNİ ANLATIYASINA EĞİŞMEN HOCATYI'CLİSİN KÖKÜN SÖZÜĞÜ
EŞİNECHER AHERKAYI'CLİSİN BACIN DİHA FALAZI/ ANLAMIN BİRLİĞİ VE
ADETA PİTLARA ETKİSİ YAKATLI. ÇAD İYİ VE ANTI-HOCİNCHİN KATİHNESİ
"DESİLERİNGİ UHURASİYORUN" DÖREK TAYANAN İNSANLARI SANNİYE
OKIYASIN, OKIYI KUTİYASIN!



BEKİT KUBASI DENİMLER ANLATIMIN İKİ. KİTABI OLDU. KEROĞAC VE AKINLARININ İMZA BİREKİTİ İŞİ KUBASIN İŞİ ALANI YOLUNUN SÖZÜMÜ KİMLİSİ YAŞAR TAYFİDE. SABİT BİR İŞİ OLAYININ, OTTOBOLA VİYEN KURDA AKINLARLA SEYAHAT EDEN, ÇİNNELİSİ İYERKİ, ZEN FİLSİFESİNE HAZİRLERİNİN BİR HAYKİT. İŞİ ANLATI, İNİKAK, İNİKAK 60 KUBASININ DA İLHAM VERİLECEK VE CİDİ BİR TEPKİ DOLARAK KUBASININ



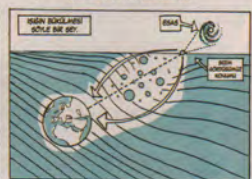
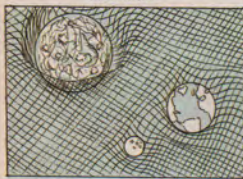
DEVASA KÜLTÜRÜNE ÇARPMIŞ LİKİT-DAHAN DÜZLEMİNİ BÖKER,
ÇARŞAFIN (GİZLİNDİ) AŞIRI İKİ TOPU GİBİ VE BU AŞIRILIK BAZEN O KADAR
KILARSA Kİ, LİKİTİN PARLI ETKİLERİNE YOL AÇARSA, BU SOKAKLA SONAÇI,
BİLGİSİZ İKİ İLE YANLARINDA DOĞRU DÜŞÜN GECEMEZ,
DOĞRU İLE DEĞİTİRİR



BU ETİK, AYNI NORMA, HERKEŞLERDEKİ GELİ, İŞİN GELİŞİ OSMAN
KONULANIN VEDA BOYUTLARININ GEREKTE OLUŞAN FARKLI
GÖSTERİNE GİREBİLİR OLUR BUNA KÜLTÜRLERİNİN, İRİLEK ETİKİ
PHORİZ YANI ARADAN ASIR BİR SEY KÜLTÜRİNİN İZANAK BİR SALAKSİ
GÖSTERİR DANI YAKIN GÖSTERİLİYOR



İNGİZ VE İSTİBİTATIN, İNSAN HAYATINI SONLUT OLARAK DEĞİSTİREBİLECEĞİ ZAMANLARDI. GÜNGÖRDE BEAT KUŞAĞI POPÜLER KÜLTÜRDE SKIKLA KULLANILARAK ANLARINI KAYBETTİ, FİLMLERİ VE DERİN KAFKASLARINI SOL SOL SÖZLÜYEREK KÜLDÜRETTİ. AMA TAZE YILLARINDA YARATTIĞI İTKİ HALA BURLARDA



Yeni yılın kopan yaprağı LALE PLAK

BERFİN ŞENGİL

İstanbul biraz da Beyoğlu'dur, Beyoğlu'nun zaman makinesine girmişhisi yaratan dükkânlarıdır. Ne yazık ki bu dükkânlardan biri daha yeni yılı göremeyecek. Beyoğlu Tünel Meydanı'nın 65 yıllık sakini Lale Plak'ın sahipleri, dükkânlarını 31 Aralık'ta kapatacaklarını duyurdu.

1954'ün 13 Mayıs'ında amcası ve babasının kirtasiye olarak açtığı dükkânı, 80'lerde babasına yaptırmadan yaptığı dekorasyonlarla tam olarak Beyoğlu'lu yaptığı Lale Plak'ı yeni yılda vedalayacak olan Hakan Atala'yla konuştuk.

Atala, LalePlak'ın hikâyesini anlatmaya kapatma nedenlerini açıklarak başlıyor; "Öncelikle burası iki hisseli bir dükkân. Anlaşılmazlık sonucu satmak zorunda kaldık. Satıldı."

Atala, dükkânı yıllardır bir şekilde ayakta tutmaya çalışmış ancak tıksan noktaya gelmiş.

Kapatma kararının duyulmasının ardından çok fazla arayan, soran, ziyaret eden olmuş. "İnanılmaz şekilde tepkiler var. Bizim dostlarımız, tabiri caizse ağlayarak sızlayarak geliyor. Ben de öyleyim. Benim için de çok zor. Bakmayın böyle konuşuma. Biraz rahatladım iki gündür ben de, öyle röportaj bilan yaparken. Sinirim bozuluyor, asabım bozuluyor ama işte maalesef bunun artık sonuna geldik" diyor Atala.

Mecmua, plak, kaset, kartuş gibi birçok şey satılan bir kirtasiye dükkânı olarak devralmış babasından Lale Plak'ı. Atala, bu devir teslimi gururla anlatıyor. "80'lerin sonunda sazi ben aldım babamdan. Küçük dokunuşlar yaptım. Dekorasyonda değişiklik yaptım, babama yaptırmadım... Eski nesil olduğu için babamın ne kadar titiz olduğunu biliyordum çünkü. Dekorasyon sırasında bir hafta on gün kadar buraya gelmemesi için her şeyi yaptım. Annem oyaladı. Geldi, çok şaşırdı tabii. Hoşuna gitti. O benim için güzel bir başlangıç oldu" diyor.

Butik bir yer oluşturmaya çalıştığını ifade eden Atala, "Biraz da kendi beğeni tarzımı yansıtmaya çalıştım. Dinlediğim klasik, caz müzik tarzımı... Daha seçili ürünler satmaya çalıştım. Burada eskiden Beyoğlu'nda kaset furaları zamanı bangir bangir sesler verilirdi dışarı. Ben onu hiç tercih etmedim" diyor.

Burası biraz da eşin dostun sohbet mekânı olmuş; "Ben burada bütün dostlarımla birebir ilgilenmeye, bilgimi birikimini onlara vermeye, onların bilgi ve birikimini almaya çalıştım.

Atala, dükkânı yıllardır bir şekilde ayakta tutmaya çalışmış ancak artık son noktaya gelmiş. Kapatma kararının duyulmasının ardından çok fazla arayan, soran, ziyaret eden olmuş. "İnanılmaz şekilde tepkiler var. Bizim dostlarımız, tabiri caizse ağlayarak sızlayarak geliyor. Ben de öyleyim. Benim için de çok zor. Bakmayın böyle konuşuma" diyor.

Müzik dışında da burada siyasi sohbetler olsun, spor olsun çok sohbet yaptık. Butik yapmam için çok uğraşmıştım. Herhalde onu başarmışım mı demeliyim? Ne diyeceğini bilemiyorum."

Kapatma kararından dönme gibi bir düşüncesinin şu an için olmadığını söylüyor Atala, sonrasını bilemediğini belirtiyor.

Yaşanmışlığın geri gelmesi çok zor

"Buradaki değişim, Türkiye'nin değişmesi, İstanbul'un kalbi olan Beyoğlu'nun çok fedi bir şekilde değişmesi, gelişmesi diyelim artık. Ana unsurlardan bir tanesi bu" diyerek kapatma nedenleri arasında kültürün değişmesi olduğunu da söylüyor.

Bu değişimi de "Buraya yüzlerce kişi gelirdi. Ben bu yüzlercesinden doksanlarcasını tanıdım. Şimdi yüzlerce kişinin girdiği dükkânda doksanlarcasını tanımıyorum. O zaman benim de bir esprim kalmamış oluyor" şeklinde, biraz da sitemle ifade ediyor.

Beyoğlu için eskiye dönüşün çok zor olduğunu ifade eden Atala, "Yaşanmışlığın geri gelmesi çok zor. Çok anormal, sürpriz bir çıkıştı 90'lar çıkışı da. Bir anda da tepetaklak oldu" diyor.

Dükkânlarının bu kadar sevilmesinin ve bunca yıl ayakta kalmasının nedeninin içerisindeki ürünler olduğunu söyleyerek "Buranın en büyük özelliklerinden birisi de seçili ürünler. Türk musikisini de çok önemsiyordum. En iyilerinden örnekleri yabancı turistlere satmaya çalışıyordum. Turistlerin yüzde 80'ine satardım" diyor ve ekliyor "Artık o turistler de gelmemeye başladı. Dijitalleşme gibi global bir sorun var."

Kalabalığın satış noktasında bir şey ifade etmediğini de vurgulayarak "İşin doğrusu son zamanlarda ben de istiklal Caddesi'nde yürümek için elimden geleni yapıyorum. Hep öyleydi aslında. Arka sokaklardan kaçmaya çalışıyordum. Bayramlarda, özel zamanlarda... Dükkânınız burada, size katkısı oluyor diyebilirsiniz ama simsiyah bir insan bulutu geçiyor. Diğer dükkânlara, mağazalara da bakıyordum boş. Çünkü hitap edeceği kitle başka. Yiycek içecek, bir an öncetüketim" diyor.

Özel sebep olmasaydı yine de direnir miydiniz sorusuna "Tabii ki direnirdim" diye oldukça içten bir cevap veriyor. "Ben başka bir şey yapamam ki" diye de ekliyor.

Beyoğlu için üç dört sene öncesinde baktığınızda geri dönüş umudu olduğunu ama artık olmayacağını ifade ediyor. "Tabii kimi güzelikleri de söylemeli. Garibalı Tiyatro Sahnesi açıldı. Meryem Ana Kilisesi onarılmış açılmış. Narmanlı açıldı. Söзде bir hareketlilik getirdi" diyerek "söзде" kısmını vurguluyor.

"Duygusal şeyler çok daha kuvvetli. Duygusal olarak da kalacak biliyorum ama biraz ben oyalıyor iyi geliyor" diyerek desteklerin önemli üzerinde duruyor Atala.



Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - <https://rantey.org>

Mehmet Ali & Akşamsefası



Y. EMRE CEREN

Karadenizli bir prenses veya öfkeli bir kadın:

Medeia

Kreon ve Iason bir günlük süre tanır ve Iason'dan olma çocuklarıyla vedalaşacağını düşünürler. Ancak Medeia, kardeşini öldürürken, Pelias'ı yakarken girdiği o karanlık surete tekrar bürünmüş intikam hazırlığı yapmaktaydı.

Güneş'in oğlu Aietes, Yunan anakarasından Karadeniz'in doğu kıyısındaki Kolhis kralığında gitmek için epey uğraşmıştı. Ulaştıktan sonra pek çok tanrıya sunularda bulunmuş ve kendisine verilmiş altın postu Ares'e adanmış, bir ormana çivilenmişti. Bunun dışında pek çok mucadelenin ardından Kolhis tahtına çıkmıştı. Kızı ise tüm Antikçağ'a büyüleyici meydan okuyan, hem büyük bir aşık hem de öfkeden devleri titreten Medeia'ydı. Annesi bir rivayete göre Okeanos'un kızı Perseis veya bir başka rivayete göre birdiğeri kızı Idyia'ydı. Bazen de tüm büyücülerin başı kabul edilen Hekate'ydı.

Günlerden bir gün Iason, Iolkos Kralı Pelias'tan babasından miras kalan tahtı ister, Pelias da ona beceremeyeceği bir görev vermek ve başından sıvırmak için "Önce git de Kolhis'teki o altın postu bana getir" der. Bunun üzerine Iason, içinde Kastor'dan Herakles'e kadar pek çok ünlü kahramanı barındıran, tam anlamıyla o dönemin A Takımı denilebilecek Argonauta'ı bir araya getirir ve sonra yolu koyulurlar. Kolhis Kralı Aietes ise bu gelen misafirlerinden bağımsız olarak ülkesine gelen yabancıları öldüren veya onlara işkence eden birisidir. Kızı Medeia ise babasının bu tavrlarına kökten karşıdır, babasınakarşı çıktıkten muhalefeteder. Aietes, kızını hapse atar, ama büyü gücüyle öne çıkan Iason için hapisten çıkmak epey kolay olur. Hapisten çıktığı gün ise Kolhis'e ulaşan ve karaya ayak basan Argonauta ile karşılaşır.

Tanışır ve anlaşır: Argonauta altın postu, Medeia ise babasının altın sürdürdüğü bu mutsuz yaşamdan kaçmak ve Iason'la evlenmek istemektedir. Iason gider ve geliş niyetini açık açık Kral Aietes'e anlatır. Aietes ise babasından sıvırmak ve bu süreçten hiczla kurtulmak için Iason'u ağızından ateş taşıyan boğalar, topraktan biten silahlı adamlar gibi testlere tabi tutar. Medeia'nın yüreği bu testlere

ikinci ve taktikleriyle Iason bu testlerden geçer ve kraldan sözünü tutmasını ister, ancak kral sözünü tutmaz. Medeia ise Iason'u ızdırmak için posta götürür. Postu koruyan büyüü yılanı yutur ve postu ile birlikte beraberinde getirdiği kardeşi Apsyrtos'u gemiye taşır.

Sabah olduğunda Kral Aietes, kızının kendine yaptığı oyunu fark eder ve gemiyle Argonauta'nın peşinden denize düşer. Peşlerinden gelen babasını fark eden Medeia'nın gözü döner ve oracıkta kardeşini lime lime doğrar ve her parçasını tek tek denize fırlatır. Oğlunun ölümünü görüp yıkılan Kral Aietes, bırakır postu da kızını da bir kenara, başlar oğlunun parçalarını tek tek toplamaya engin denizden. Sonra Zeus'un lanetinden, fırtınalardan, Seirenlerin kötüçül şarkılarından, deniz canavarlarından ve çarpışan kayalardan kurtulurlar. Bu serüven içerisinde Phaeacia Adası'na uğralar ve Kral Alkinoos, Iason ile Medeia'yı burada evlendirir, zıfayatağı hazırlar ve peşlerine düşmüş Kolhisli gençler Medeia'ı artık bakire olmadıktan prenselerini Alkinoos'tan teslim alamaz.

En nihayetinde Iolkos'a varırlar. Kral Pelias sözünde durmaz ve Iason'u öldürtmeye çalışır. Medeia ise Iason'u kurtarmak için yine büyüü güçlerini açığa çıkarır. Pelias'ın kızlarını bir kazanın başına çağırır, yanan odunların üzerine bir kazan koyar ve içine bir takım karışım lar döker. Ardından yaşlı bir koçu canlı canlı parçalayıp kazanın içine atar ve koç bir kuzu olarak kazandan fırlar. Bunu gören Pelias'ın kızlarını başıba larını getiri payını şekilde kazanın içine atarlar. Bunun üzerine Pelias can verir ve Pelias'ın oğlu Akastos, Medeia ile Iason'u cinayet suçundan Iolkos'tan kovar. Bunun üzerine yola koyulan Iason ve Medeia,



Korinthos'ta bir süre birlikte yaşarlar. Ancak bir süre sonra Korinthos Kralı Kreon, namı dört bir yanda duyulmuş altın postu geri getiren Iason'la kendi kızını evlendirmek ister. Iason bu teklifi ağıktan kabul eder ve bunun üzerine Kreon, Medeia'yı kralığı terk etmesini söyler. Medeia ise kraldan bir gün ister. Kreon ve Iason bir günlük süre tanır ve Iason'dan olma çocuklarıyla vedalaşacağını düşünürler. Ancak Medeia, kardeşini öldürürken, Pelias'ı yakarken girdiği o karanlık surete tekrar bürünmüş, intikam hazırlığı yapmaktaydı. Medeia dikkat çekmek için çocuklarını yanına çağırır, onlara önceden zehre buladığı bir entariyi ve pek çok mucnevi verir. Bunları Kreon'un kızına bir hediye olarak götürmelerini söyler. Çocuklar hediyeleri götürür ve bunları üzerine giyen Kreon'un kızı alevler içinde yanmaya başlar, onu kurtarmaya gelen babası da yanmaya başlar ve yangın hiçbir koşulda söndürülemez, tüm saray kül olur. Medeia ise Hera Tapınağı'nın tepesinde çocuklarıyla birlikte edumaktave Iason'un yakarışlarını dinlemektedir. Ancak Medeia, Iason'un vefasızlığını affetmez ve onu cezalandırmak ister, bunun üzerine iki çocuğunu da tapınağın üstünde öldürür ve cesetlerini aşağıya atar. Sonra dedesi Güneş'in gönderdiği kanatlı atlara binerek göğe yükselir. Medeia'nın öyküsü ise bitmemiştir; bir rivayete göre tanrıların arasına karışmış ve onların gönderdiği Elysion'da Akhilleus'la birlikte yaşamaktadır, bir rivayete göre Atina'ya gitmiş ve Ege Denizi'ne ismini veren Kral Aegeus'la evlenmiştir, bir başka rivayete göre Asya'ya dönmüş ve Medlerin isim atası Medos'la

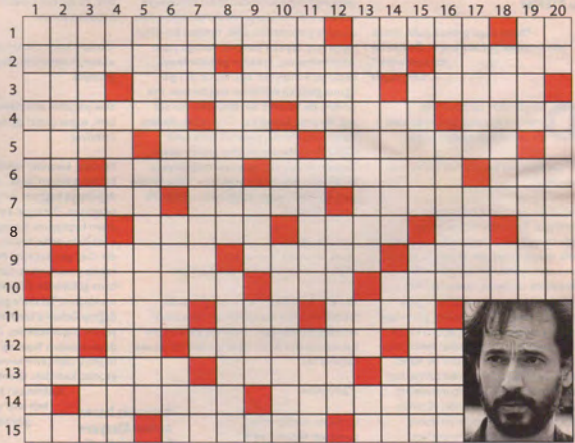
Ücretsiz PDF Kitap Arşivi - <https://ranney.org>

Mehmet Ali & Akşamsefası

Bavul Bulmaca

Çözümü sizinbavulunuz@gmail.com adresine gönderenler arasında
yapılacak çekilişte kazanana bez çanta, rozet ve kitap hediye...

Hazırlayan: İlker Mumcuoğlu



SOLDAN SAĞA

1. Resimdeki aktör - Uluslararası toplantıların yapıldığı İsviçre'deki köy - Kenar süsü. 2. Japonya'da bir ada - Düşmanlık - İzmir'in bir ilçesi. 3. Ok - Çift gövdeli gezi teknesi - Ardahan'ın bir ilçesi. 4. "Nur ...". (Kısa film yönetmeni) - İsviçre işçi sendikası - Bir tür palmye - Hayvan damı. 5. Goşo kemendi - Muhtemel - Kadın cezaevi. 6. İlkel benlik - Bir kümes hayvanı - Yurttaş Kane'in söylediği son sözcük - Matem. 7. Osmanlı toprak düzeni - Afrika'da bir ülke - Şakacı. 8. Arapçada ben - Antalya'da bir çay - Kızıl Maske'nin dinlenmek için gittiği Cennet benzeri ada - Olumsuzluk veren bir örnek - Satrançta bir taş. 9. Sepici - Cılız, etsiz hayvan - Büyük zoka. 10. Kumru - Bir uçuş simgesi - Ad belirtilerek yapılan. 11. Filipinler'in başkenti - Avuç içi - Mercanada. 12. İlave - Lütesyumun simgesi - Platon'un, Atina'daki felsefe okulunun adı - Bir hayvan. 13. Geayıklarından bir hayvan - Ortodoks resmi - Antrakt. 14. Eski Mısır inancında, ölümler tanrısı - Basımevlerinde kullanılan, harfleri düzen ve satırları blok durumunda döken dizgi makinesi. 15. Niçin - Yarı tavlı, yarı kuru toprak - Bir peygamber adı.

YUKARIDAN AŞAĞIYA

1. Demokratik halkların ve özgürlüklerin baskı altında tutulduğu, siyasal erkin bir elde toplandığı, teröre, baskıya ve zulme dayalı devlet yönetimi - Yer. 2. Yavuz Özkan'ın bir filmi - Maori dansı. 3. Kalıt - Batakılık - Demiryolu. 4. Birleşmiş Milletler (Kısa) - Tatlı su gelincik - Akıllıca. 5. Açılır kapanır bir bıçak - Uzlaştırıcı. 6. Anton Çehov'un ilk oyunu - Antalya'da bir plaj - Eski bir Türk güreşi. 7. Meşin ya da hasır sofra - Zambiya'nın başkenti - Vahşi hayvan barınağı. 8. Yarı tavlı, yarı kuru toprak - Eksiklik, kusur. 9. Bir Yunan adası - Kol, kısım - Tibet öküzü. 10. Naz, işve - Karakter - Türkiye'nin bir bölümü. 11. Çanakkale'de bir burun - Rusya'da bir göl - Bir tür yabanmersini. 12. Genellikle bacaklarda görülen toplardamar genişlemesi - Muğla'nın bir ilçesi. 13. Montaigne'in ünlü yapıtı - Boru sesi - Kemik ucu. 14. Ali Özgentürk'ün bir filmi - Kışkık bir üst gıyısı - Bir Japon tiyatrosu - İskambilde koz. 15. Atları arabaya koşarken, boyunlarından geçirilen, üzeri meşin kaplı ağaç halka - Andrei Tarkovsky'nin bir filmi. 16. Rusya'da bir ırmak - Kazanma, iltisap - Tıkak. 17. İltihan - Ölümlü. 18. Bucak - Lahza. 19. Gevşek olmayan - Gürcistan'da özerk bir cumhuriyet. 20. Birleşik Krallık (Kısa) - Tek çalgıyla verilen konser.

Sayı: 51

Bavul Bulmaca
Çözümleri

SOLDAN SAĞA

1. Slavoj Žižek - Tiara - Mı. 2. Tatarı - Lelemendi - Kaş. 3. Ağah - Nakkaş - Arabaşı. 4. Gam - Yel - Asi - Alayış. 5. Frak - Ken - Thor - Sezar. 6. Nofzofobi - Tırat - Nim. 7. An - Kul - Mikro-

fon - Reye. 8. Sitoloji - İa - İp - Mu - Al. 9. Yar - Ajans - Kay - Fasile. 10. Geyik - Al - Öküz - Koyun - Keşide - Örik - Di. 14. İzale - Ufarak - Gag. 15. Yar - Lalegül - Soma.

YUKARIDAN AŞAĞIYA

1. Stagflasyon - Çiy. 2. Lagar - Niamey - Ya. 3. Kalıt - Batakılık - Demiryolu. 4. Koko - Rimeş. 5. Or - Zula - Raşel. 6. İnekoloji - Ti. 7. Alef - Ja - Fodul. 8. İlik - Nominal - Efe. 9. Zeka - Bi - Skif

- Ag. 10. Elastiki - Lt - Örü. 11. Kerih - Rakı - Aral. 12. Me - Oto - Asetik. 13. Te - Arifeye - Ok. 14. İnal - Rop - Lim - Go. 15. Adrasan - Fil Adam. 16. Rıyet - Mamallığa. 17. Bız - Rus. 18. Kaşane - İç. 19. Maş - Riyala. 20. İşin - Melen.

Ücretsiz PDF Kitap Arşivi: <https://rantey.org>

Sonbahar

**“Anka kuşu gelmez oldu, ırmak
göndermiyor yol haritasını. Ümitlerim
tükendi artık.”
Konfüçyüs**

“Düş gördüm, bir kavaktım.
Mevsim hazandı, pusluydu hava
ve kederdeydi teldeki kuşlar.

Dökülmüş sararmış hayallerimi topluyordu
kızıl bir çöçüş

Baştan aşağı demir çelik bir kamyon geldi. “Of
gelmiyor işte. Biraz ilhamı artırır diye
müziğin sesini açtım. Havanın kapalı oluşu
ruhuma sirayet etmiş gibi. Pişano ve keman,
ben bu kadar uyumlu bir ikili görmedim.
Müzikle adeta canlanın, duvardaki film
aflış; ellerini iki yana açmış kafasını göğe
fırlayacak bir roket gibi hıızalamış, gözleriyle
yıldırımlara meydan okuyan, ağzına kaçan
yağmur damllarına aldrmadan kahkahalar
atan Andy Dufresne! Ne müthiş bir film!di.
Özgürlük bir yerlerden kaçıp kurtulmaktan
geçiyor sanırım. Oysa ben hep buradayım.
Bilmeyen bir okulun esaretinde, yüzünün
yanısına şefkat yanısına keder yerleşmiş
validemin gözetiminde yaşıyorum işte.
Şimşekler çakıyor. Titreyen elimi nedensiz
burnuma götürüyorum. İçimde hep aynı
korku var. Sanki o kokuyu alır gibiyim.
Kalktım odama yöneldim. Beni izleyen
yorgun, endişeli bakışlar.

-Yok bir şey anne, sadece uzunmak istiyorum.

Yorganı başıma kadar çektim. Bir daha
olmasını istiyorum. Patlayan dişler, beyaz
köpük, kaybolan umutlar... Şimşekler
çaktıkça zihnimin kayıp diyarlarından yeni
görüntüler geliyor. Yanmış saksıya! Her şey
onla başladı sanki. O gün Özlem’e bir şaka
yaptım. Gidecektim. Bırakıyordum okulu.
Çok endişelendi çok üzüldü. Neden böyle bir
şey yaptım bilemiyorum. İçimdeki arkadaş
olabilir. Arada bir konuşur, yoklar beni. En
umulmadık cümleler kıvırmış ağzımdan. Çok
kırıldı şaka deyince. Onu en masum, en yalın
halıyla yakalamıştım sanırım. Aptal! Binanın
girişinde durmadan sövdim. Patavatsız! Çık
içimden çıktı! Dehşet uyandıran bir patlamayla
irkildim. Elli metre ilerideki trafodan

dumanlar çıkıyordu.
İstemedim de
olsa
yürüdüm
oraya.
Yerde

duman tüten kuşlar, en çok da saksıya.
Yanık kokusu yanan ormanda ürpermış bir
alageyik gibi burun deliklerimi açtı. Gözüm
yana seçmeye alnımdan terler dökülmeye
başladı. Hızla uzaklaşayım derken arkamdaki
çöçüşe çarpıverdim. Silik, turuncu bir elbise.
Yıpranmış. Biyıklık pospos, dudaya yakın
yerleri sararmış. Arkadan gümbürdeyen,
kocaman konteyneri açmış bir dev gibi
ağızına götüren demirin kızıl bir kale. Eve
geldim. Bir tuhafılık var. İçimdekinden ses
yok. Bir puslu havası var. TV’yi açtım. Badem
biyıklı, uzun boylu, yuvarlak yüzü çatik
kaşlar ile yarılaran sıklıklı gibi bir adam.
Tanıyordum aslında. İşaret parmağı havada
tehdit eder gibi. Sesini açıyorum “Yahu kimsin
sen? Kimsin?” alaycı aşağılayıcı bakışları ile
bana bakıyor.

-Bana mı dedin?
-Sana dedim ya. Kimsin sen?
-Oğlum çorba yaptım sıcaklık hadi gel!

Annem. Sessizlikten korkmuş yine belli.
Ne zaman içime kapansam bir telaş alıyor
anemim. Elinden gelse beynime girip benim
için savaşmaya hazır. Oysa iç savaş bu. Kimse
kazanamaz.

-Geliyorum.

Çorba en sevdiğimden,
domates en sevdiğim. Kaşarlar yitlik
yıllar gibi eriyor içinde. Ne
olurdu sanki anlasaydın
beni. Çok sevdiğim
zamanlarda en çok
kırarım insanları. Sevgi
bitecek bir dizi gibi gelir.
Nasıl olsa gidecektin. Hep
böyle olmaz mı? Burnuma
gidiyor elim, kalkmak
istiyorum.

-Baban yarın geliyor. İstediyi bir şey var mı
diyeceş dedi.
-Özgüven!
-Efendim

“...
...Anlamadım.
-Araf buraya gelir misin lütfen!

Yine odamdayım. Şimşekler çok artık.
Camlar ıpıslak. Nefes almak için pencereye
yöneldiğim zamandı. Çıkamaz artık karşıma.
Yendim ben onu. O tükürük yok mu o
tükürük.

-Babana haksızlık etme.

Yine annem. Kapının önünde. “İletişimdeki
en büyük sorun, gerçekleştiği yanlışsamadır”
demişti Shaw sanırım. Babamla hep
böyleydi işte. Annemin bazen kutsal

Meryem olmasını isterdim. Birçok yönden
benzer aslında. Babasız büyümek. Belki
çekilen acılar daha katlanılır oluyordur kim
bilir. Ya garimhi! Çarımha değil miyim zaten?
Kabulleniyorum.

-Tamam anne... Şimdi izin verisen biraz
uzunmak istiyorum. İlaçlar çok uykumu
getiriyor.

Yine yorganın altındayım. Sis gibi sarıyor
beni, soğuk çarşaf çığ tutmuş çimen gibi
üşütüyor.

Pencere, karanlık, yanmış saksıya, gölgeler,
hiddet, tüküren lama... Kelimeler yine
dağılmaya başlıyor. Avuçlarım ile şakaklarımı
sıkıyorum. Olmuyor. TV’deki adamdan ürkep
dışarı kaçmışım. Kapının öbündüğü. Öylece
bana bakıyordu. Kaşları çatik, kulakları
dik. Geri geri kaçayım derken basamaklara
takılıp yuvarlandım. Kahkahalar. Çocuklar
bana gülüyordu. Döndüm yoktu. Koşarak
uzaklaştım. Taksim’e gidecektim. Kafamı
dağıtıp Özlem’e kendimi affettirmenin bir
yolunu düşünecektim. Ötobüste daha fazla
dayanamadım Tepebaşı’nda indim. Yüzlerce
miğferli çepeçevre sarılmış, sayıları elliyi
geçmez kadınları. Orantılı güç devredeydi.

Kadının bir başınıyordu “anayım
ben ana” diye. Kollarını kırarak
gibi bükülmüş baş miğfer.

- Alın! Al, al!

Etrafımda, yüzlerce
sessiz insançık! Çıt yok!
Tam arkamdaydı. Nefesini
hissediyordum. Titreyerek
döndüm. Dönmemle
suratının ortasına tükürmesi
bir oldu. Suratında iğrenç kokan

yapışkan salıyalar geziniyordu. Yapış
yapış! Attığım çuğuk ve ettiğim küfürler
miğferlilerle tehdit olarak algılandı.
Diyeceş, ensemble coplar patlamaya başladı.
Ama bam! Lütfen bam!

Salıyalar kana karıştı. Hüngür hüngür
ağladım.

-Karı gibi ağlama lan!

Kelimelerin arasına hicırık girdimi olay
biter dert anlatamazsın. Maskara olursun. O
günün maskarası bendim.

Daracık nezarethanede bir başımaydım.
Tişörtümle yüzümü kuruttum. Derin bir iç
çektim. Olsun en azından buraya gelemez.
İğrenç çirkin yaratık! Takatakatıraakkkkk
sesiyle irkildim. Sivili giymiş, kirli sakallı, basık
burunlu üflecekmiş gibi konuşan bir adam
copunu demir parmaklıkta gezdiriyordu.

-Bir şey istiyor musun mu lan! Peynir, ekmek, zeytin...
-Yok istemem
-Niye, gece buradasın ona göre!

Aciz durumdaki birlele dalga geçildiğinde, öyle derin bir umutsuzluk belirlirir ki içimde.

İnsan olmak neden bu kadar zor? "Acı, algınızı kapayan kabuğun kırılmasıdır" demişti çok sevdiğim bir şair. Kabuğumdan çıkıyordum. Bütün bunlar bunun için mi? Güliyorum. Biliyorum arkamdasın yine. Aynı soğuk ürperti var içimde. Yüzümü avucumun içine alıyorum. Bakmayacağım sana. Hayır hayır! Etrafımda döndüğünü hissediyorum.

-Sana bu fırsatı veremeyeceğim. Defol!

Sessizlik. Çocukken herkes çıkınca camiden, ben tek başıma oturdum. Minbere bakar oradan kanatlı bir melek incek diye titirdim. İşte o zaman küçük avuçlanımla gözlerimi kapatır Allah'ım kardeşimi geri ver bize. Belki babam da beni affeder. Duayı bıraktım. Faydasız. Sessizlik içinde titiriyor hücre. Açtım gözlerimi. Karşımda öylece dört ayağın üzerinde bakıyordu bana. Kulaklarının alnıyla birleştiği yere yüksek pencereden ışık düşüyordu. Bir şey söyleyince gibiydi, bir anda babamın yüzünü gördüm.

-Baba! Baba! Dediğim anda en sert tükürüğü gönderdi suratıma.

-Babaaaa yapma! Çığlıklar, bağırsıklar birbirini kovalarken korkan, titreyen ellerim; öfkeden kudurmuş durmadan tüküren aşıklı Lama'yı dövmeye başladı.

-Lan napıyon! Yapma dur oğlum manyak mısın?

-Komiserim yetişin buradaki manyak duvarı yumrukluyor eli meli kan içinde. Yetişin!

Uyandım. Siren sesleri işitiyorum. Yanımda bir Hemşire, bir Hemşir, bir de Lama! Hıçkırıklar içinde ağlıyorum. Koluma bir şey takıyorlar. Sessizlik.

Uyanıyorum etrafımda beyaz önlüklüler. Bir şeyler fısıldıyorlar. Belli ki duymamı istemiyorlar. Oysa fısıltılar daha uzağa gider. Bu kadar okumuş insan bunu nasıl bilmez. Özlem'in sesi gelir mi acaba, belki o da fısıldamıştır affettim onu diye. Şu duvar olmasa...

-Evladım! Seni bir süre burada tutacağız. Kuvvetli bir atak geçiriyorsun. Bir süre uyutacağız.

Kolumdaki damar yolu acıyor. Hemşire ilaç veriyor. Göz kapaklarım taş gibi ağırlaşırken yine onu görüyorum. Çığlıklardan sonra sessizlik. Gözlerimi açıyorum. Sağımda annem.

Çarmıhtaki oğluna bakar gibi merhamet ve keder yüklü. Solumda babam. Tanrı gibi. Kasvetli. Öylesine tepeden yukarılardan bakıyor işte. Sonraki gün beni bir yolculuğa çıkarıyorlar. Geniş bir salonu kapısının önünde beklerken bağırsıklar böğürtüler duyuyorum. Kapı aralık. Az da olsa gözüme bir şeyler geliyor. Adamın biri ağzı kan içinde, dişlerini tükürüyor. Doktor diğer önlüklülere bağıyor.

-Allah belanızı versin! İncecik bir spanç koymuşsunuz adamın ağzına.

İğneyle kendinden geçiyor. O çarkaren beni sokuyorlar. Mezbahadaki sığır gibi böğürüyorum.

-Yapmayın abiler. Lütfen!

Sedeyi deviriyorum tüm kuvvetimle, kapıya doğru sürükliyorum kendimi. Tüylü toynaklar. Kafamı kaldırıyorum bana bakıyor, tükürük ağzında biliyorum. Geviş getiriyor! Zorla alıyorlar yatağa beni. Kafama bir şeyler bağlıyorlar. Ağzıma kocaman bir şey tikiyorlar. Korkunç bir acıyla titiriyor başım. Yeraltımdan kayarken uzak yıldızlara doğru yola çıkıyorum. Sonsuz karanlık. Buz tutmuş nehrin ortasında Ahmet! Kardeşim kurtaracağım seni. Dayan Ahmet! Verilini bana hadi kardeşim. Buz gibi Ahmet'in eli, nefesi donmuş öylece bana bakıyor. Tükür Ahmet! Tükür! Kurtaramadım seni... Karanlık soğuk bir naylon gibi tenime yapıyor. Nefes alamıyorum. Çırpınıyorum, kasılıyorum, uyanıyorum. Ağır bir yanık kokusu var.

-Trafo mu yandı abiler?

Birbirlerine bakıyorlar. Elimi saçıma götürdüm. Saçım yanıyor! Saçım Saksığan gibi kokuyor...

Çığlık çığlığa, kan teri içinde uyanıyorum. Annem koşarak gelmiş. Ağlıyor. Eğer acı kırılan algarlar ise bu kadın ne? Kırılan tektonik tabakanın altında ki magma mı? Kor mu?

-Anne babam geldi mi?
-Gelmedi oğlum.

-O zaman ara onu.
Gelirken biraz merhamet biraz da af getirsin.



Simsiyah gecenin koynundayım yapayalnız
Uzaklarda bir yerlerde güneşler doğuyor

Barış Manço



Sadece bir
günlüğüne
onları
yenebiliriz
Sadece bir
günlüğüne
kahraman
olabiliriz

David Bowie

- İmliyaç Sahibi: Birgün Yayıncılıkve İletişim Tic. A.Ş. adına İbrahim Aydın
- Sorumlu Yazı İşleri Müdürü: Sefer Selçuk Özbek
- Yayın Kurulu: Önder Abay, Barış İnce
- Edebiyat Danışmanı: Haydar Ergülen
- Editörler: Burak Abatay, Mustafa Kömür
- Sokak Ekibi: Can Binalı Aydın, Onur Tunçay, Selin Kalkan, Merve Bavra, Gizem Çitlak, Mercal Çinar
- Reklam ve İletişim: bavulreklam@birgun.net, bavul@birgun.net
- Kapak İllustrasyonu: Ekin Başoak Akal
- Grafik Tasarım: Barış Can Sarıtaş
- İletişim: 0546 2883328 - İletişim:bavuldergi.com - bavul@birgun.net - www.bavuldukkani.com
- Adres: Gülbahar Mahallesi, Avni Diligili Sokak, Özden Apartmanı, No: 14/3 Mecidiyeköy/Sişli İstanbul
- Basık: UNIPRINT Basım Sanayi ve Tic. A.Ş.
- Adres: Ömerli Mah. Hadimköy - İstanbul Cad. No:159 Hadimköy Arnavutköy 34555 İstanbul / TÜRKİYE
- Tel: +90 212 798 2840 / Faks : +90 212 798 2063 - www.apacmtr
- Genel Dağıtım: Turkuvaç Dağıtım Pazarlama A.Ş.
- ISSN: 2149-8113 Aylık yayın süresi yayındır.

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - <https://raney.org>

[/bavuldergi](https://bavuldergi.com) [/bavuldergi](https://bavuldergi.com) [/bavuldergi](https://bavuldergi.com)

sizinbavulunuz@gmail.com



